

«Ամերիաբանկ» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններ

**2022թ. դեկտեմբերի 31-ին
ավարտված տարվա համար**

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն.....	3
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն	9
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն.....	10
Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվություն.....	11
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն.....	12
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ.....	13

«Զեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՍՊԸ
Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0010
Վ. Սարգսյան փ. 26/1
«Էրեբունի Պլազա» բիզնես կենտրոն, 8-րդ հարկ
Հեռախոս + 374 (10) 595 999
Վեբ կայք www.kpmg.am

Անկախ աուդիտորական Եզրակացություն

«Ամերիաբանկ» ՓԲԸ-ի Տնօրենների խորհրդին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Ամերիաբանկ» ՓԲԸ-ի (Բանկ) ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը՝ առ 31 դեկտեմբերի 2022թ., այդ ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, որոնք ներառում են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերը և այլ բացատրական տեղեկատվություն:

Մեր կարծիքով, կից ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Բանկի ֆինանսական վիճակը 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքները և դրամական հոսքերը՝ Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՀՖՄՍ ստանդարտներ) համաձայն:

Կարծիքի հիմք

Մենք աուդիտն իրականացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ ներկայացված է մեր եզրակացության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Բանկից՝ համաձայն Հաշվապահների Եթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի Եթիկայի միջազգային կանոնագրքի (ներառյալ՝ Անկախության միջազգային ստանդարտները) (ՀԷՄՍԽ կանոնագիրք) և Հայաստանի Հանրապետությունում ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի նկատմամբ կիրառելի Եթիկայի պահանջների, և կատարել ենք Եթիկայի պահանջման մեր այլ պարտականություններն այս պահանջներին և ՀԷՄՍԽ կանոնագրքին համապատասխան: Մենք գտնում ենք, որ ձեռք ենք բերել բավարար համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Աուդիտի առանցքային հարցեր

Աուդիտի առանցքային հարցեր են հանդիսանում այն հարցերը, որոնք ըստ մեր մասնագիտական դատողության, առավել նշանակալի էին հաշվետու ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում: Մենք անդրադարձել ենք այդ հարցերին ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համատեքստում՝ որպես մեկ ամբողջություն և ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր կարծիքը ձևավորելիս և չենք տրամադրում առանձին կարծիք այս հարցերի վերաբերյալ:

իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներ	
<p>Տեղեկատվությունը ներկայացված է ֆինանսական հաշվետվություններին կից Ծանոթագրություն 19-ում:</p>	
Աուդիտի առանցքային հարց	Աուդիտի առանցքային հարցի հետ կապված իրականացված աուդիտորական ընթացակարգեր
<p>Հաճախորդներին տրված վարկերը և փոխատվությունները կազմում են ընդհանուր ակտիվների 59%-ը և ներառում են ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստը, որը գնահատվում է կանոնավոր հիմունքով և զգայուն է կիրառվող ենթադրությունների նկատմամբ, որոնք ներկայացված են ստորև:</p> <p>Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի գնահատման մոդելը ղեկավարությունից պահանջում է կատարել մասնագիտական դատողություններ և ենթադրություններ հետևյալ առանցքային հարցերի հետ կապված.</p> <ul style="list-style-type: none"> - պարտքային ռիսկի նշանակալի աճի և պարտազանցման ռեպերի ժամանակին բացահայտում հաճախորդներին տրված վարկերի հետ կապված (բաշխում 1-ին, 2-րդ և 3-րդ փուլերի միջև՝ ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» (այսուհետ՝ ՖՀՄՍ 9) համաձայն), - պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության և պարտազանցման ռեպերում առաջացող կորստի գնահատում, - ապագայամետ տեղեկատվությունը ներառելու նպատակով կատարված ճշգրտման գնահատում, - ակնկալվող դրամական հոսքերի, այդ թվում՝ գրավի իրացումից ակնկալվող դրամական հոսքերի կանխատեսում 3-րդ փուլ դասված հաճախորդներին տրված վարկերի համար: <p>Հաճախորդներին տրված վարկերի մեծ ծավալի և ակնկալվող պարտքային կորուստների գումարների գնահատման բարդության և սուբյեկտիվության պատճառով, այս հարցը դիտարկվում է որպես աուդիտի առանցքային հարց:</p>	<p>Մենք վերլուծել ենք ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատմանը վերաբերող Բանկի մեթոդաբանության և քաղաքականության առանցքային դրույթները ՖՀՄՍ 9-ի պահանջների հետ համապատասխանության տեսանկյունից՝ գործընթացում ներգրավելով նաև պարտքային ռիսկերի գծով մեր ներքին մասնագետներին:</p> <p>Ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման հետ կապված ղեկավարության կողմից կատարված մասնագիտական դատողությունների և ենթադրությունների տեղին լինելը վերլուծելու համար իրականացրել ենք հետևյալ աուդիտորական ընթացակարգերը.</p> <ul style="list-style-type: none"> - իրավաբանական անձանց տրված վարկերի համար գնահատել և ստուգել ենք վարկերի փուլերի միջև բաշխումը վերահսկող համակարգի կառուցվածքը, աշխատանքը և գործառնական արդյունավետությունը: - ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի համար գնահատել և ստուգել ենք ժամկետանց օրերի հաշվարկը վերահսկող համակարգի կառուցվածքը, աշխատանքը և գործառնական արդյունավետությունը, որն օգտագործվում է որպես հիմք վարկերը փուլերի միջև բաշխելու համար: - իրավաբանական անձանց տրված վարկերի ընտրանքի համար ստուգել ենք, թե արդյոք փուլերը ճիշտ են որոշված Բանկի կողմից՝ վերլուծելով ֆինանսական և ոչ ֆինանսական տեղեկատվությունը, ինչպես նաև Բանկի կողմից կատարված ենթադրությունները և մասնագիտական դատողությունները: - 1-ին և 2-րդ փուլերին բաշխված իրավաբանական անձանց տրված վարկերի համար, որոնց գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները գնահատվում են խմբային հիմունքով, գնահատել ենք համապատասխան մոդելների տեղին լինելը և համադրել ենք մոդելի ելակետային տվյալներն առաջնային աղբյուրների տվյալների հետ ընտրանքային կարգով:

	<ul style="list-style-type: none"> - իրավաբանական անձանց տրված 1-ին և 2-րդ փուլերի վարկերի համար, որոնց գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները գնահատվում են անհատական հիմունքով, գնահատել ենք պարտքային ռիսկի ներքին վարկանշավորման մոդելի տեղին լինելը և համադրել ենք մոդելի ելակետային տվյալներն առաջնային աղբյուրների տվյալների հետ ընտրանքային կարգով: Գնահատել ենք պարտագանցման դեպքում առաջացող կորստի հաշվարկում օգտագործված ելակետային տվյալները՝ համեմատելով գրավի արժեքներն արտաքին գնահատողների հաշվետվությունների տվյալների հետ և ստուգելով կիրառված զեղչերի ճշտությունը և տեղին լինելը: Մենք ներգրավել ենք գնահատման մեր ներքին մասնագետներին պարտագանցման դեպքում առաջացող կորստի հաշվարկում օգտագործված գրավի արժեքների տեղին լինելն ընտրանքային կարգով գնահատելու գործում մեզ աջակցելու համար: - իրավաբանական անձանց տրված 3-րդ փուլի վարկերի ընտրանքի համար, որոնց գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները գնահատվում են անհատական հիմունքով, գնահատել ենք ապագա դրամական հոսքերի կանխատեսման համար Բանկի կողմից կիրառված ենթադրությունները, ներառյալ գրավի իրացումից ակնկալվող մուտքերը և իրացման ակնկալվող պայմանները՝ հիմք ընդունելով մեր պատկերացումները և շուկայում հրապարակայնորեն հասանելի տեղեկատվությունը: Մենք հատուկ ուշադրություն ենք դարձրել հաճախորդներին տրված այն վարկերին, որոնք ըստ հավանականության կարող են առավել նշանակալի ազդեցություն ունենալ ֆինանսական հաշվետվությունների վրա: - ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի համար ընտրանքային կարգով ստուգել ենք ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկի մոդելներում օգտագործված ելակետային տվյալների ամբողջականությունը և ճշգրտությունը: - ֆիզիկական անձանց տրված 3-րդ փուլի վարկերի ընտրանքի համար, որոնց գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները գնահատվում են անհատական հիմունքով, գնահատել ենք՝ շուկայում հասանելի տեղեկատվության հետ համեմատության միջոցով, ապագա դրամական հոսքերի կանխատեսման համար Բանկի կողմից կիրառված ենթադրությունները, ներառյալ գրավի իրացումից ակնկալվող մուտքերը և իրացման ակնկալվող պայմանները:
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> - գնահատել ենք անկախաբար պարտքային կորուստների հաշվարկի Բանկի մեթոդաբանության կանխատեսման կարողությունը՝ համեմատելով 2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ կատարված գնահատումները 2022թ. փաստացի արդյունքների հետ: - գնահատել ենք ապագայամետ տեղեկատվությունը ներառելու նպատակով կատարված ճշգրտման համար կիրառված մակրոտնտեսական կանխատեսումների ճշգրտությունը և տեղին լինելը՝ կրկին իրականացնելով ռեգրեսիոն վերլուծություն և համեմատելով մակրոտնտեսական տվյալները հրապարակայնորեն հասանելի տեղեկատվության աղբյուրների հետ: - գնահատել ենք նաև, թե արդյոք ֆինանսական հաշվետվությունների բացահայտումներն ըստ պատշաճի արտացոլում են Բանկի ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին:
--	---

Այլ տեղեկատվություն

Ղեկավարությունը պատասխանատու է այլ տեղեկատվության համար: Այլ տեղեկատվությունը ներառում է տարեկան հաշվետվությունում պարունակվող տեղեկատվությունը, սակայն չի ներառում ֆինանսական հաշվետվությունները և վերջիններիս վերաբերյալ մեր աուդիտորական եզրակացությունը: Անկախում է, որ տարեկան հաշվետվությունը կտրամադրվի մեզ այս աուդիտորական եզրակացության ամսաթվից հետո:

Ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր եզրակացությունը չի անդրադառնում այլ տեղեկատվությանը, և մենք չենք արտահայտի որևէ հավաստիացում այդ տեղեկատվության վերաբերյալ:

Ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի հետ կապված մեր պատասխանատվությունն է ընթերցել վերը նշված այլ տեղեկատվությանը, երբ այն դառնա հասանելի, և այդ տեղեկատվությունն ընթերցելիս դիտարկել, թե արդյոք առկա են Եսկան անհամապատասխանություններ այլ տեղեկատվության և ֆինանսական հաշվետվությունների կամ աուդիտի ընթացքում մեր կողմից ձեռք բերված տեղեկատվության միջև կամ այլ Եսկան խեղաթյուրումներ:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման, և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որն ըստ ղեկավարության անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով Եսկան խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Բանկի անընդհատ գործելու կարողության գնահատման համար՝ անհրաժեշտության դեպքում բացահայտելով անընդհատությանը վերաբերող հարցերը, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքը կիրառելու համար, եթե ղեկավարությունը չունի Բանկը լուծարելու կամ Բանկի գործունեությունը դադարեցնելու մտադրություն, կամ չունի դրանից խուսափելու իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձից պատասխանատու են Բանկի ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվություններն, ամբողջությամբ վերցված, զերծ են Եական խեղաթյուրումներից, անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, սակայն այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՍ-ների համապատասխան իրականացված աուդիտի ընթացքում միշտ կհայտնաբերվի Եական խեղաթյուրումը, երբ առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի հետևանքով և համարվում են Եական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական հաշվետվությունների օգտագործողների՝ այդ ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՍ-ների համաձայն իրականացվող աուդիտի ողջ ընթացքում կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

- հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների Եական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած Եական խեղաթյուրումը չհայտնաբերելու ռիսկն ավելի մեծ է, քան սխալի հետևանքով Եական խեղաթյուրումը չհայտնաբերելու ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի շրջանցում:
- պատկերացում ենք կազմում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե Բանկի ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- գնահատում ենք կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության տեղին լինելը և ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամտությունը:
- եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և, հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք, արդյոք առկա է Եական անորոշություն դեպքերի կամ հանգամանքները հետ կապված, որոնք կարող են նշանակալի կասկած հարուցել Բանկի անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է Եական անորոշություն, մեզանից պահանջվում է մեր աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդ բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են միևնույն մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա դեպքերը կամ հանգամանքները կարող են հանգեցնել Բանկի կողմից անընդհատության հիմունքով գործունեությունը շարունակելու դադարեցմանը:
- գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների և դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց, ի թիվս այլ հարցերի, մենք տեղեկացնում ենք աուդիտի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց տրամադրում ենք նաև հավաստիացում, որ պահպանել ենք անկախությանը վերաբերող էթիկայի պահանջները և տեղեկացում ենք բոլոր հարաբերությունների և այլ հարցերի մասին, որոնք ըստ ողջամիտ ենթադրության, կարող են անդրադառնալ մեր անկախության վրա, և, կիրառելի լինելու դեպքում, ռիսկերը վերացնելու կամ անկախության պահպանմանն ուղղված միջոցառումների վերաբերյալ:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց հաղորդակցված հարցերից որոշում ենք այն հարցերը, որոնք առավել նշանակալի էին հաշվետու ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում և, հետևաբար, հանդիսանում են աուդիտի առանցքային հարցեր: Մենք նկարագրում ենք այդ հարցերը մեր աուդիտորական եզրակացությունում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ օրենքով կամ կարգավորող ակտերով արգելված է հարցի հրապարակային բացահայտումը, կամ, երբ խիստ բացառիկ հանգամանքներում, որոշում ենք, որ տվյալ հարցը չպետք է ներկայացվի աուդիտորական եզրակացությունում, քանի որ կարող է ողջամտորեն ակնկալվել, որ դրա ներկայացման հետ կապված բացասական հետևանքներն ավելի շատ կլինեն, քան դրա ներկայացումից հանրային օգուտը:

Այս անկախ աուդիտորական եզրակացության ներկայացման հիմք հանդիսացող աուդիտի իրականացման համար պատասխանատու գործընկերն է՝

Իրինա Գևորգյան
Գործընկեր

Տիգրան Գասպարյան
«ԲԵՅ-ՓԻ-ԷՄ-ՋԻ Արմենիա» ՍՊԸ-ի տնօրեն

KPMG Armenia LLC

«ԲԵՅ-ՓԻ-ԷՄ-ՋԻ Արմենիա» ՍՊԸ
2 մարտի 2023թ.

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ	6 82,169,087	69,992,691
Այլ տոկոսային եկամուտ	6 3,951,595	3,144,325
Տոկոսային ծախս	6 (35,661,046)	(32,662,210)
Չուտ տոկոսային եկամուտ	50,459,636	40,474,806
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով եկամուտ	7 11,729,478	7,144,770
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով ծախս	7 (2,594,247)	(2,053,290)
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով զուտ եկամուտ	9,135,231	5,091,480
Չուտ օգուտ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների գծով	8 5,875,774	2,465,815
Չուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից	9 35,460,500	5,920,451
Չուտ օգուտ/(վնաս) իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի գծով	3,709	(106,457)
Այլ գործառնական եկամուտ	10 939,702	588,832
Այլ գործառնական ծախսեր	11 (5,289,389)	(3,805,377)
Գործառնական եկամուտ	96,585,163	50,629,550
Չուտ արժեզրկումից կորուստներ ֆինանսական գործիքների գծով	12 (4,587,713)	(6,157,183)
Այլ արժեզրկում և պահուստներ	(112,215)	(65,466)
Գործառնական եկամուտն արժեզրկումից հետո	91,885,235	44,406,901
Անձնակազմի գծով ծախսեր	(28,327,332)	(13,303,851)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	13 (8,688,985)	(7,231,329)
Ճահույթ մինչև շահութահարկով հարկումը	54,868,918	23,871,721
Ճահութահարկի գծով ծախս	14 (10,599,631)	(4,455,654)
Ճահույթ տարվա համար	44,269,287	19,416,067
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք՝ առանց շահութահարկի		
<i>Հողվածներ, որոնք վերադասակարգված են կամ կարող են հետագայում վերադասակարգվել որպես շահույթ կամ վնաս</i>		
Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստի շարժ.		
- իրական արժեքի զուտ փոփոխություն	(1,204,167)	(386,132)
- շահույթ կամ վնաս վերադասակարգված զուտ գումար	(3,041)	87,295
<i>Ընդամենը հողվածներ, որոնք վերադասակարգված են կամ կարող են հետագայում վերադասակարգվել որպես շահույթ կամ վնաս</i>	(1,207,208)	(298,837)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք տարվա համար՝ առանց շահութահարկի	(1,207,208)	(298,837)
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք տարվա համար	43,062,079	19,117,230
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող շահույթ		
Բազային	29 378.36	166.04
Նոսրացված	29 378.36	166.04

9-ից 108-րդ էջերում ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են Տնօրինության կողմից 2023թ. մարտի 2-ին և ստորագրվել են վերջինիս անունից:

Արտակ Հանեսյան
 Տնօրինության նախագահ – Գլխավոր տնօրին

Մհեր Կանդայան
 Գլխավոր հաշվապահի տեղակալ

	Ծնթգ.	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	15	113,641,023	264,090,145
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	16(ա)		
– Բանկի կողմից պահվող		10,721,168	8,223,960
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	16(բ)		
– Բանկի կողմից պահվող		57,363,607	7,920,255
– Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված		-	4,096,530
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	16(գ)		
– Բանկի կողմից պահվող		152,304,277	37,915,734
– Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված		4,397,608	15,770,574
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	17	94,094,839	43,333,261
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով դերիտորական պարտքեր	18	47,116,435	7,533,683
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	19	735,543,120	673,086,264
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	20	12,022,885	10,649,082
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ	21	10,558,974	11,163,102
Հետաձգված հարկային ակտիվ	14	2,470,217	-
Առգրավված ակտիվներ	19	910,030	1,326,280
Այլ ակտիվներ	22	10,685,623	11,278,135
		1,251,829,806	1,096,387,005
ԸՆԴԱՄԵՆՆՆ ԿԵՆՏՐԱԼ ԳՐԱՐԱՆՆԵՐ			
Աճանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	16(ա)	69,563	92,827
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	23	62,685,039	56,649,761
Հետգնման պայմանագրերի գծով կրեդիտորական պարտքեր	28	3,936,778	18,011,594
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	24	784,634,192	600,614,296
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	25	92,125,513	111,074,943
Այլ փոխառություններ	26	58,124,688	127,712,418
Ստորադաս փոխառություններ	26	28,155,324	27,393,716
Ընթացիկ հարկային պարտավորություն		11,302,060	454,831
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	14	-	664,044
Փոխատվության հանձնառությունների գծով պահուստ	32	303,276	244,929
Վարձակալության գծով պարտավորություն	21	11,852,055	12,106,310
Այլ պարտավորություններ	27	26,589,773	12,436,087
		1,079,778,261	967,455,756
ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ			
Բաժնետիրական կապիտալ	29		
Էմիսիոն եկամուտ		54,414,765	54,385,935
Ներդրումային արժեթղթերի վերագնահատման պահուստ		204,113	174,726
Ներդրումային արժեթղթերի վերագնահատման պահուստ		(1,473,167)	(265,959)
Զբաղիված շահույթ		118,905,834	74,636,547
		172,051,545	128,931,249
ԸՆԴԱՄԵՆՆՆ ԿԵՆՏՐԱԼ ԿԱՊԻՏԱԼ		172,051,545	128,931,249
ԸՆԴԱՄԵՆՆՆ ԿԱՊԻՏԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԿԱՆ		1,251,829,806	1,096,387,005

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից		
Ստացված տոկոսներ	84,642,851	73,975,542
Վճարված տոկոսներ	(33,346,815)	(32,080,253)
Ստացված միջնորդավճարներ և այլ վճարներ	11,729,478	7,144,770
Վճարված միջնորդավճարներ և այլ վճարներ	(2,594,247)	(2,053,290)
Չուտ մուտքեր շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից	1,891,015	290,078
Չուտ մուտքեր արտարժույթով գործառնականություններից	41,806,684	7,647,683
Այլ գործառնական վճարումներ	(4,349,687)	(3,805,377)
Աշխատավարձ և այլ վճարումներ աշխատակիցներին	(15,014,274)	(9,491,879)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսերի գծով վճարումներ	(4,885,856)	(3,798,652)
Գործառնական ակտիվների (ան)/նվազում		
Իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	(3,610,739)	1,022,948
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(51,589,475)	(7,696,239)
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով դեբիտորական պարտքեր	(39,934,615)	9,809,681
Հանախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(149,487,982)	(33,699,271)
Այլ ակտիվներ	(615,695)	124,158
Գործառնական պարտավորությունների (նվազում)/ան		
Իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	3,524,728	1,676,826
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	11,607,765	4,962,739
Հետգնման պայմանագրերի գծով կրեդիտորական պարտքեր	(14,029,245)	(2,000,002)
Հանախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	267,851,405	37,699,399
Այլ պարտավորություններ	1,801,314	1,773,309
Գործառնական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ՝ մինչև շահութահարկի վճարումը	105,396,610	51,502,170
Վճարված շահութահարկ	(2,621,666)	(4,853,245)
Գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական հոսքեր	102,774,944	46,648,925
Դրամական հոսքեր ներդրումային գործունեությունից		
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում	(4,155,780)	(2,580,288)
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի ձեռքբերում	(165,804,584)	(5,199,788)
Մուտքեր իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի վաճառքից և մարումից	115,316,180	4,708,651
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի ձեռքբերում	(166,997,040)	(15,248,444)
Մուտքեր ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի մարումից	59,281,794	13,009,591
Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված դրամական հոսքեր	(162,359,430)	(5,310,278)
Դրամական հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից		
Վարձակալության գծով պարտավորությունների մարում	21	(2,044,969)
Մուտքեր բաժնետիրական կապիտալի թողարկումից	29	58,217
Ստացված այլ փոխառություններ և ստորադաս պարտավորություններ	26	40,097,953
Այլ փոխառությունների և ստորադաս պարտավորությունների մարում	26	(82,461,252)
Մուտքեր թողարկված պարտքային արժեթղթերից	25	31,976,529
Թողարկված պարտքային արժեթղթերի մարում	25	(36,336,737)
Ֆինանսավորման գործունեության համար (օգտագործված)/ ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքեր	(48,710,259)	8,415,452
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ (նվազում)/ան	(108,294,745)	49,754,099
Փոխանակման փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(42,116,463)	(20,034,617)
Արժեզրկման գծով պահուստի փոփոխությունների ազդեցությունը	(37,914)	(42,149)
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեսկզբի դրությամբ	264,090,145	234,412,812
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեվերջի դրությամբ	15	113,641,023
	264,090,145	264,090,145

Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

հազ. դրամ	Բաժնետիրական կապիտալ	Էմիսիոն եկամուտ	Ներդրումային արժեթղթերի վերագնահատման պահուստ	Զբաղյալ շահույթ	Ընդամենը սեփական կապիտալ
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2021թ.	37,386,880	17,065,364	32,878	55,220,480	109,705,602
Շահույթ տարվա համար	-	-	-	19,416,067	19,416,067
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք <i>Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստ</i>					
- իրական արժեքի զուտ փոփոխություն	-	-	(386,132)	-	(386,132)
- շահույթ կամ վնաս վերադասակարգված զուտ գումար	-	-	87,295	-	87,295
Ընդամենը այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք տարվա համար	-	-	(298,837)	19,416,067	19,117,230
Գործառնություններ սեփականատերերի հետ՝ գրանցված ուղղակիորեն սեփական կապիտալում					
Բաժնետիրական կապիտալի թողարկում	16,999,055	(16,890,638)	-	-	108,417
Ընդամենը գործառնություններ սեփականատերերի հետ	16,999,055	(16,890,638)	-	-	108,417
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	54,385,935	174,726	(265,959)	74,636,547	128,931,249
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.	54,385,935	174,726	(265,959)	74,636,547	128,931,249
Շահույթ տարվա համար	-	-	-	44,269,287	44,269,287
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք <i>Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստ</i>					
- իրական արժեքի զուտ փոփոխություն	-	-	(1,204,167)	-	(1,204,167)
- շահույթ կամ վնաս վերադասակարգված զուտ գումար	-	-	(3,041)	-	(3,041)
Ընդամենը այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք տարվա համար	-	-	(1,207,208)	44,269,287	43,062,079
Գործառնություններ սեփականատերերի հետ՝ գրանցված ուղղակիորեն սեփական կապիտալում					
Բաժնետիրական կապիտալի թողարկում	28,830	29,387	-	-	58,217
Ընդամենը գործառնություններ սեփականատերերի հետ	28,830	29,387	-	-	58,217
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	54,414,765	204,113	(1,473,167)	118,905,834	172,051,545

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

1 Ներածություն

(ա) Կազմակերպչական կառուցվածքը և հիմնական գործունեությունը

«Ամերիաբանկ» ՓԲԸ-ն (նախկին «Հայներարտբանկ» ՓԲԸ) (Բանկ) հիմնադրվել է 1992թ. դեկտեմբերի 8-ին՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն: 2007թ-ին Բանկը ձեռք բերեց «Թի-Դի-Էյ Հոլդինգս Լիմիթիդ» ընկերությունը՝ գնելով Բանկի բաժնետիրական կապիտալի 96.15%-ը: 2011թ. ընթացքում «Թի-Դի-Էյ Հոլդինգս Լիմիթիդ» ընկերությունը վերանվանվեց «Ամերիա Գրուպ» (Սի-Ուայ): 2013թ-ին «Ամերիա Գրուպ» (Սի-Ուայ) Լիմիթիդ ձեռք բերեց Բանկի բաժնետիրական կապիտալի 100%-ը:

2015-2020թթ. «Ամերիա Գրուպ» (Սի-Ուայ) վաճառեց իր բաժնետոմսերի մի մասը Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկին (ՎՋԵԲ), Ասիական զարգացման բանկին (ԱՉԲ), «Ի-Էս-Փի-Էս Հոլդինգ Լիմիթիդ» ընկերությանը և «Աֆեյան հիմնադրամ Հայաստանի համար» Ինկ.: 2020թ. հուլիսի 14-ին «Ամերիա Գրուպ» (Սի-Ուայ) վերանվանվեց «Իմաստ Գրուպ» (Սի-Ուայ):

2021թ. մարտի 9-ին «Ի-Էս-Փի-Էս Հոլդինգ Լիմիթիդ» ընկերությունն ամբողջությամբ ձեռք բերեց Բանկի կողմից լրացուցիչ թողարկված 125 բաժնետոմսերը 320,000 դրամ անվանական արժեքով՝ 867,339 դրամով մեկ բաժնետոմսի համար:

2021թ. ապրիլի 29-ին Բանկի Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովը հաստատեց բաժնետիրական կապիտալի համալրումը՝ բաժնետիրական կապիտալ փոխանցելով 16,891 միլիոն դրամի չափով Էմիսիոն եկամուտը: Այս գործարքից հետո 1 բաժնետոմսի անվանական արժեքը 320 հազար դրամից ավելացավ 465 հազար դրամի:

2022թ. ապրիլի 25-ին «Ի-Էս-Փի-Էս Հոլդինգ Լիմիթիդ» ընկերությունն ամբողջությամբ ձեռք բերեց Բանկի լրացուցիչ թողարկված 62 բաժնետոմսերը 465,000 դրամ անվանական արժեքով՝ 938,987 դրամով մեկ բաժնետոմսի համար:

Ստորև ներկայացված է Բանկի բաժնետերերի կազմը 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	2022թ.	2021թ.
«Իմաստ Գրուպ» (Սի-Ուայ)	48.87%	48.90%
Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկ (ՎՋԵԲ)	17.73%	17.74%
Ասիական զարգացման բանկ (ԱՉԲ)	13.92%	13.93%
«Ի-Էս-Փի-Էս Հոլդինգ Լիմիթիդ»	11.98%	11.92%
«Աֆեյան հիմնադրամ Հայաստանի համար» Ինկ.	7.5%	7.51%
	100.00%	100.00%

2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չուներ վերջնական հսկող կողմ:

Բանկի հիմնական գործունեությունն է ավանդների ներգրավումը, հաճախորդների հաշիվների սպասարկումը, վարկերի և երաշխավորությունների տրամադրումը, վճարահաշվարկային գործառնությունների, ինչպես նաև արժեթղթերով և արտարժույթով գործարքների իրականացումը: Բանկի գործունեությունը կարգավորվում է ՀՀ կենտրոնական բանկի (ՀՀ ԿԲ) կողմից: Բանկն ունի բանկային գործունեություն իրականացնելու լիցենզիա և Հայաստանի Հանրապետության ավանդների հատուցումը երաշխավորող պետական համակարգի անդամ է: Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների մեծամասնությունը գտնվում է Հայաստանում:

Բանկն ունի 24 մասնաճյուղ (2021թ-ին՝ 23 մասնաճյուղ), որոնց միջոցով իրականացնում է իր գործունեությունը Հայաստանի Հանրապետությունում: Բանկի գլխամասային գրասենյակի իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0010, Վազգեն Սարգսյան փ. 2:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի աշխատակիցների թիվը կազմում էր 1,427 (2021թ-ին՝ 1,157):

Կապակցված կողմերի հետ գործարքների մանրամասները ներկայացված են Ծանոթագրություն 34-ում:

(բ) Հայաստանի գործարար միջավայրը

Բանկն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանում: Հետևաբար, Բանկի գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկան, որոնց բնորոշ են զարգացող շուկայի հատկանիշներ: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը շարունակում են զարգանալ և միտված են բարելավման վերջին տարիների ընթացքում:

2022թ. փետրվարին Ռուսաստանի Դաշնության և Ուկրաինայի միջև բռնկված ռազմական հակամարտության պատճառով մի շարք երկրներ պատժամիջոցներ սահմանեցին Ռուսաստանի Դաշնության դեմ: Հակամարտությունն ազդեցություն ունի ոչ միայն երկու երկրների տնտեսական գործունեության, այլև՝ համաշխարհային տնտեսության վրա: Պատժամիջոցների արդյունքում աշխարհի շատ երկրներում հումքային և պարենային ապրանքների գներն աճել են, խախտվել են ռեսուրսների մատակարարման հաստատված կապերը, դիտվում է գնաճի ազդեցություն գների վրա, և վերլուծաբանները կանխատեսում են նաև տնտեսական հետևանքներ համաշխարհային արդյունաբերության համար:

Հայաստանի տնտեսությունը հաջողությամբ դիմակայել է համաշխարհային տնտեսական ցնցումներին և կարողացել է 2022թ-ին գրանցել տպավորիչ մակրոտնտեսական ցուցանիշներ՝ հիմնականում զբոսաշրջության, մի շարք ընկերությունների Հայաստան տեղափոխվելու և դրամական փոխանցումների նշանակալի աճի շնորհիվ: Նշված բոլոր գործոնները հանգեցրել են ՀՆԱ-ի 12.6% աճի 2022թ-ին, ինչը զգալիորեն ավելի բարձր է, քան ակնկալվում էր տարեսկզբին: Արժույթի միջազգային հիմնադրամի (ԱՄՀ) ուսումնասիրության համաձայն՝ տնտեսության վերականգնումը կշարունակվի: Կառավարությունը կանխատեսում է 7% աճ 2023թ-ին: Կառավարության 2021-2026թթ. տնտեսական ծրագիրը նպատակ ունի խթանել արտահանմանը միտված և ներդրումների վրա հիմնված աճի մոդելը լայնածավալ բարեփոխումների միջոցով:

«Standard & Poor’s» վարկանիշային գործակալությունը 2022թ. հոկտեմբերի 24-ին Հայաստանին շնորհել է B+ վարկանիշ՝ կայուն հեռանկարով: «Fitch» վարկանիշային գործակալությունը 2023թ. փետրվարի 10-ին Հայաստանին շնորհել է B+ վարկանիշ՝ դրական հեռանկարով:

Ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

2 Պատրաստման հիմունքներ

(ա) Համապատասխանության հավաստում

Ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՄ) համաձայն:

(բ) Չափման հիմունքներ

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով, բացառությամբ իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի, որոնք ներկայացված են իրական արժեքով:

(գ) Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Բանկի ֆունկցիոնալ արժույթը ՀՀ դրամն է (դրամ), որը, լինելով Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը, արտացոլում է Բանկի գործունեության հիմքում ընկած իրադարձությունների և հանգամանքների տնտեսական էությունը:

Դրամը նաև այս ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է: 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ-ի պաշտոնական փոխարժեքներն էին համապատասխանաբար 393.57 դրամ և 480.14 դրամ 1 ԱՄՆ դոլարի համար և 420.06 դրամ և 542.61 դրամ 1 եվրոյի համար:

(դ) **Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում**

Ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՍ պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար դեկլարությունից պահանջվում է կատարել մի շարք դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամտի և ծախսերի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումները և հիմքում ընկած ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում վերանայվել են, և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Դատողություններ

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ընթացքում կատարված այն կարևոր դատողությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնք նշանակալի ազդեցություն են ունեցել ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա, ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում.

- ֆինանսական ակտիվների դասակարգում. այն բիզնես մոդելի գնահատում, որի շրջանակում պահվում են ակտիվները, և գնահատում, արդյոք ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ – Ծանոթագրություն 4(ե)(i),
- չափանիշների սահմանում որոշելու համար, արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր:

Ենթադրություններ և գնահատման անորոշություն

Այն ենթադրությունների և գնահատման անորոշության վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնց դեպքում առկա է նշանակալի ռիսկ, որ դրանք հաջորդ ֆինանսական տարվա ընթացքում կարող են հանգեցնել էական ճշգրտումների, ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում.

- ֆինանսական գործիքների արժեզրկում. ընտրել մոդել ակնկալվող պարտքային կորուստները չափելու համար, որոշել ելակետային տվյալներն ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման մոդելի համար, այդ թվում՝ ապագայամետ տեղեկատվության ներառումը – Ծանոթագրություն 30(գ),
- ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքի գնահատում – Ծանոթագրություն 35:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի փոփոխություններ

Բանկը վաղաժամ չի կիրառել որևէ նոր ստանդարտ, մեկնաբանություն կամ փոփոխություն, որոնք հրապարակվել են, սակայն դեռ չեն գործում, այս ֆինանսական հաշվետվությունների համար:

Որոշ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ առաջին անգամ կիրառվում են 2022թ-ին, սակայն նշանակալի ազդեցություն չունեն Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության վրա:

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր

Ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը հետևողականորեն կիրառվել է այս ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

(ա) Արտարժույթով գործառնություններ

Արտարժույթով գործառնությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի այդ օրվա փոխարժեքով: Դրամային հոդվածների հետ կապված արտարժույթով գործառնությունների գծով օգուտը կամ կորուստն իրենից ներկայացնում է տարբերությունը ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված, ժամանակաշրջանի համար արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսների և վճարումների մասով ճշգրտված ամորտիզացված արժեքի և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով վերահաշվարկված արտարժույթով արտահայտված ամորտիզացված արժեքի միջև:

Իրական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի իրական արժեքի որոշման ամսաթվի փոխարժեքով: Սկզբնական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Վերահաշվարկից առաջացող փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող բաժնային գործիքների վերահաշվարկից առաջացող տարբերությունների, բացի այն դեպքերից, երբ տարբերությունն առաջանում է արժեզրկման պատճառով, որի դեպքում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված փոխարժեքային տարբերությունները վերադասակարգվում են որպես շահույթ կամ վնաս:

(բ) Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքներ են կանխիկ թղթադրամները և մետաղադրամները, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող մնացորդներն, այդ թվում՝ ՀՀ դրամով արտահայտված պարտադիր պահուստը և այլ բանկերում պահվող սահմանափակումներ չունեցող մնացորդները (նոստրո հաշիվներ): Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

(գ) Տոկոսներ

Արդյունավետ տոկոսադրույք

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված ապագա դրամական վճարումները կամ մուտքերը զեղչում է ճիշտ մինչև՝

- ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեք կամ
- ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեք:

Ֆինանսական գործիքների, բացառությամբ ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվների, արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկելիս Բանկը գնահատում է ապագա դրամական հոսքերը՝ դիտարկելով ֆինանսական գործիքի բոլոր պայմանագրային պայմանները, սակայն առանց հաշվի առնելու ակնկալվող պարտքային կորուստները: Ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար հաշվարկվում է պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույք՝ կիրառելով գնահատված ապագա դրամական հոսքերը՝ ներառյալ ակնկալվող պարտքային կորուստները:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկը ներառում է գործարքի գծով ծախսումները և վճարված կամ ստացված բոլոր միջնորդավճարները և գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը: Գործարքի գծով ծախսումները ներառում են այն լրացուցիչ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Ամորտիզացված արժեք և համախառն հաշվեկշռային արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքն այն գումարն է, որով ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած մայր գումարի վճարումները, գումարած կամ հանած արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված սկզբնական և մարման ենթակա գումարների միջև տարբերության կուտակային ամորտիզացիան և, ֆինանսական ակտիվների համար՝ ճշգրտված ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստով:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքն է նախքան ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստի գծով ճշգրտումը:

Տոկոսային եկամտի և ծախսի հաշվարկ

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկվում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության սկզբնական ճանաչման պահին: Տոկոսային եկամուտը և ծախսը հաշվարկելիս արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ (եթե ակտիվը պարտքային առումով արժեզրկված չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Արդյունավետ տոկոսադրույքը վերանայվում է լողացող դրույքով գործիքների դրամական հոսքերի պարբերական վերագնահատման արդյունքում՝ շուկայական դրույքների փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով: Արդյունավետ տոկոսադրույքը վերանայվում է նաև իրական արժեքի հեջի ճշգրտումներն արտացոլելու համար այն ամսաթվի դրությամբ, երբ սկսվում է համապատասխան ճշգրտման ամորտիզացիայի հաշվարկը:

Այնուամենայնիվ, սկզբնական ճանաչումից հետո պարտքային առումով արժեզրկված դարձած ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ակտիվն այլևս չի համարվում պարտքային առումով արժեզրկված, տոկոսային եկամտի հաշվարկը կրկին իրականացվում է համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Սկզբնական ճանաչման պահին պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքն ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Տոկոսային եկամտի հաշվարկը չի իրականացվում համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ, նույնիսկ եթե ակտիվի պարտքային ռիսկը նվազում է:

Տեղեկատվությունն այն մասին, թե որ դեպքերում են ֆինանսական ակտիվները համարվում պարտքային առումով արժեզրկված, ներկայացված է Ծանոթագրություն 4 (ե) (iv) կետում:

Ներկայացում

Ծահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ներկայացված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտը ներառում է՝

- ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսները,
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքների գծով տոկոսները:

Ծահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ներկայացված այլ տոկոսային եկամուտը ներառում է իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ոչ ածանցյալ պարտքային ֆինանսական գործիքների և ֆինանսական վարձակալություններում գուտ ներդրումների գծով տոկոսային եկամուտը:

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ներկայացված տոկոսային ծախսեր ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների գծով տոկոսային ծախսեր:

(դ) Վճարներ և միջնորդավճարներ

Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով եկամուտը և ծախսերը, որոնք կազմում են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը, ներառվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկում (տես Ծանոթագրություն 4 (զ)):

Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով այլ եկամուտը, ներառյալ հաշիվների սպասարկման վճարները, ներդրումների կառավարման վճարները, վաճառքների գծով միջնորդավճարները, տեղաբաշխման գծով միջնորդավճարները և վարկի սինդիկացման միջնորդավճարները, ճանաչվում են համապատասխան ծառայությունը մատուցելիս: Եթե չի ակնկալվում, որ փոխատվության հանձնառությունը կհանգեցնի վարկի տրամադրմանը, համապատասխան փոխատվության հանձնառության գծով վճարը ճանաչվում է գծային մեթոդով՝ հանձնառության ժամկետի ընթացքում:

Հաճախորդի հետ պայմանագիրը, որի արդյունքում Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչվում է ֆինանսական գործիք, կարող է մասնակիորեն գտնվել ՖՀՄՄ 9-ի գործողության ոլորտում և մասնակիորեն՝ ՖՀՄՄ 15-ի գործողության ոլորտում: Նման դեպքերում Բանկը նախ կիրառում է ՖՀՄՄ 9-ը՝ առանձնացնելու և չափելու համար պայմանագրի այն մասը, որը գտնվում է ՖՀՄՄ 9-ի գործողության ոլորտում, այնուհետև կիրառում է ՖՀՄՄ 15-ը՝ պայմանագրի մնացած մասի համար:

Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով այլ ծախսերը հիմնականում վերաբերում են գործարքների գծով վճարներին և սպասարկման վճարներին, որոնք առաջանում են հաճախորդների հետ իրականացված փաստացի գործարքներից: Ծախսերը, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են եկամտի առաջացմանը և չեն բխում հաճախորդների հետ իրականացված փաստացի գործարքներից, Բանկը դասակարգում է որպես այլ գործառնական ծախսեր: Մնացած բոլոր ծախսերը դասակարգվում են որպես ընդհանուր վարչական ծախսեր:

(ե) Ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ

i. Դասակարգում

Ֆինանսական ակտիվներ

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը դասակարգում է որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող.

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է պահել ակտիվը պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու համար և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Պարտքային գործիքը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող.

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է իրագործվում է թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքերը հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվները վաճառելու միջոցով և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվների գծով օգուտները և կորուստները ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, բացառությամբ ստորև ներկայացվածների, որոնք ճանաչվում են նույն կերպ ինչ որ և ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով օգուտը և կորուստները.

- արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ,
- ակնկալվող պարտքային կորուստ և հակադարձումներ և
- արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ և կորուստներ:

Երբ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչվում է, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում նախկինում ճանաչված կուտակային օգուտը կամ կորուստը սեփական կապիտալից վերադասակարգվում է շահույթ կամ վնաս:

Առևտրական նպատակով չպահվող բաժնային գործիքում ներդրման սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը կարող է անշրջելի ընտրություն կատարել՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ներկայացնելու իրական արժեքի հետագա փոփոխությունները: Այս ընտրությունը կատարվում է առանձին՝ յուրաքանչյուր ներդրման համար:

Այս բաժնային գործիքների գծով օգուտները և կորուստները երբեք չեն վերադասակարգվում շահույթի կամ վնասի կազմ, և շահույթում կամ վնասում արժեզրկում չի ճանաչվում: Ծահաբաժինները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ շահաբաժինն ակնհայտորեն ներկայացնում է ներդրման ինքնարժեքի մասի վերականգնումը, որի դեպքում ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում ճանաչված կուտակային օգուտները և կորուստները փոխանցվում են չբաշխված շահույթ՝ ներդրման օտարման պահին:

Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Բացի այդ, սկզբնական ճանաչման պահին Բանկը կարող է անշրջելիորեն նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որն այլպես բավարարում է ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվելու պահանջները, որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, եթե դա կվերացնի կամ էականորեն կնվազեցնի հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանար:

Բիզնես մոդելի գնահատում

Բանկը պորտֆելի մակարդակով գնահատում է այն բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակում պահվում է ակտիվը, քանի որ այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է գործունեությունը կառավարելու և ղեկավարությանը տեղեկատվություն տրամադրելու եղանակը: Այդ դեպքում դիտարկվում է հետևյալ տեղեկատվությունը.

- պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը և նպատակները և այդ քաղաքականության աշխատանքը գործնականում: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարության նպատակն է ապահովել պայմանագրով նախատեսված տոկոսային եկամտի ստացումը, տոկոսային որոշակի եկամտաբերության մակարդակը, համապատասխանեցնել ֆինանսական ակտիվների ժամկետներն այն պարտավորությունների ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվներով, կամ իրացնել դրամական հոսքերն ակտիվների վաճառքի միջոցով:
- ինչպես է գնահատվում պորտֆելի կատարողականը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը հաղորդվում Բանկի ղեկավարությանը:
- բիզնես մոդելի (և այդ բիզնես մոդելում պահվող ֆինանսական ակտիվների) վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը:
- ինչպես են վարձատրվում բիզնեսի ղեկավարները (օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը հիմնված է կառավարվող ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի, թե՛ հավաքված դրամական հոսքերի վրա):
- նախորդ ժամանակաշրջաններում վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, այդ վաճառքների պատճառները և ապագա վաճառքների հետ կապված ակնկալիքները: Այնուամենայնիվ, վաճառքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը չի դիտարկվում մեկուսի, այն դիտարկվում է որպես մեկ ընդհանուր վերլուծության մաս առ այն, թե ինչպես են իրագործվում ֆինանսական ակտիվների կառավարման համար Բանկի առաջադրված նպատակները և ինչպես են իրացվում դրամական հոսքերը:

Ֆինանսական ակտիվները, որոնք պահվում են առևտրական նպատակով կամ կառավարվում են և որոնց արդյունքը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, չափվում են իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով, քանի որ չեն պահվում ոչ պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու և ոչ էլ՝ թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվներ վաճառելու համար:

Գնահատում, արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ են

Այս գնահատման նպատակների համար «մայր գումարը» սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» սահմանվում է որպես փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխատվության հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի ու ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի) համար հատուցում և ներառում է շահույթի մարժան:

Գնահատելու համար, արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ են, Բանկը դիտարկում է գործիքի պայմանագրային պայմանները: Այս դիտարկումը ներառում է այն գնահատումը, արդյոք ֆինանսական ակտիվը պարունակում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է այնպես փոխել պայմանագրային դրամական հոսքերի ժամկետները կամ գումարը, որ ֆինանսական ակտիվը չբավարարի այս պայմանը: Գնահատումն իրականացնելիս Բանկը դիտարկում է հետևյալը.

- պայմանական դեպքերը, որոնք կարող են փոխել դրամական հոսքերի գումարը և ժամկետները,
- լծակավորման հատկանիշը,
- վաղաժամ մարման և ժամկետի երկարաձգման պայմանները,
- պայմանները, որոնք սահմանափակում են Բանկի պահանջը որոշակի ակտիվներից առաջացող դրամական հոսքերով (օրինակ՝ առանց ռեգրեսի իրավունքի ակտիվների գծով պայմանավորվածությունների), և
- հատկանիշները, որոնք փոփոխում են փողի ժամանակային արժեքի համար հատուցումը, օրինակ՝ տոկոսադրույքների պարբերաբար վերասահմանումը:

Բանկն ունի հաստատուն տոկոսադրույքով երկարաժամկետ վարկերի պորտֆել, որոնց հետ կապված հնարավորություն ունի վերանայել տոկոսադրույքը ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված հիմնական տոկոսադրույքի փոփոխության դեպքում: Վարկառուն հնարավորություն ունի կամ համաձայնվել վերանայված տոկոսադրույքի հետ, կամ մարել վարկն անվանական արժեքով՝ առանց տուգանքի: Բանկը որոշել է, որ այս վարկերի պայմանագրային դրամական հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ, քանի որ այս հնարավորությունից օգտվելու դեպքում տոկոսադրույքն այնպես է փոփոխվում, որ դառնում է փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխատվության հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի ու ծախսերի համար հատուցում: Փոխարենը, Բանկն այս վարկերը դիտարկում է որպես ըստ իրենց էության լողացող տոկոսադրույքով վարկեր (տես Ծանոթագրություն 4 (ե) (iii)):

Վերադասակարգում

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Բանկը փոխում է ֆինանսական ակտիվների կառավարման իր բիզնես մոդելը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն իր ֆինանսական պարտավորությունները, բացառությամբ ֆինանսական երաշխավորությունների և փոխատվության հանձնառությունների, դասակարգում է ամորտիզացված արժեքով չափվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների դասին:

Վերադասակարգում

Ֆինանսական պարտավորությունները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո:

ii. Ապահանջում

Ֆինանսական ակտիվներ

Բանկն ապահանջում է ֆինանսական ակտիվն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ փոխանցում է դրամական հոսքեր ստանալու իրավունքներն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, կամ որում Բանկը ոչ փոխանցում, ոչ էլ պահպանում է սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը:

Ֆինանսական ակտիվն ապահանջելիս ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի (կամ ապահանջված մասի վրա բաշխված հաշվեկշռային արժեքի) և (i) ստացված հատուցման (ներառյալ ձեռք բերված որևէ նոր ակտիվ՝ հանած ստանձնած որևէ նոր պարտավորություն) և (ii) այլ համապարփակ արդյունքում ճանաչված կուտակային օգուտի կամ կորստի գումարի տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող նախորդված բաժնային ներդրումային արժեթղթերի գծով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում ճանաչված կուտակային օգուտը/կորուստը չի ճանաչվում շահույթում կամ վնասում նշված արժեթղթերի ապահանջման ժամանակ: Ապահանջման պահանջները բավարարող փոխանցված ֆինանսական ակտիվներում Բանկի կողմից ստեղծված կամ պահպանված մասնակցությունը ճանաչվում է որպես առանձին ակտիվ կամ պարտավորություն:

Բանկը իրականացնում է գործարքներ, որոնցով փոխանցում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված ակտիվները, սակայն պահպանում է փոխանցված ակտիվների սեփականության հետ կապված բոլոր կամ, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները կամ դրանց մի մասը: Նման դեպքերում փոխանցված ակտիվները չեն ապահանջվում: Այսպիսի գործարքների օրինակներ են արժեթղթերի փոխատվությունը և վաճառքի ու հետգնման գործարքները:

Գործարքներում, որոնցում Բանկը ոչ պահպանում է, ոչ էլ փոխանցում է ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, և պահպանում է ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը, Բանկը շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվն այդ ֆինանսական ակտիվում իր շարունակվող ներգրավվածության չափով, որն այն չափն է, որով Բանկը ենթարկվում է փոխանցված ակտիվի արժեքի փոփոխությունների ազդեցությանը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն ապահանջում է ֆինանսական պարտավորությունն այն դեպքում, երբ իր պայմանագրային պարտականությունները կատարվում են, կամ չեղյալ են համարվում, կամ ուժը կորցնում են:

iii. Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների վերափոխում

Ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխում

Երբ ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխման արդյունքում փոխվում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության պայմանագրային դրամական հոսքերը որոշելու հիմքը, Բանկը վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքը բարեփոխումով պահանջվող փոփոխությունն արտացոլելու համար: Ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխումը պահանջում է պայմանագրային դրամական հոսքերը որոշելու հիմքի փոփոխություն, եթե բավարարվում են հետևյալ պայմանները.

- փոփոխությունն անհրաժեշտ է որպես բարեփոխման ուղղակի հետևանք և
- պայմանագրային դրամական հոսքերը որոշելու նոր հիմքը տնտեսապես համարժեք է նախորդ հիմքին, այսինքն՝ անմիջապես նախքան փոփոխությունը գործող հիմքին:

Եթե ի լրումն ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխումով պահանջվող պայմանագրային դրամական հոսքերը որոշելու հիմքի փոփոխությունների կատարվում են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության այլ փոփոխություններ, Բանկը նախ վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքն ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխումով պահանջվող փոփոխությունն արտացոլելու համար:

Այնուհետև Բանկը լրացուցիչ փոփոխությունների նկատմամբ կիրառում է պայմանների փոփոխման հաշվառմանը վերաբերող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության դրույթները:

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները վերափոխվում են, Բանկը գնահատում է, արդյոք վերափոխված ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են («նշանակալի վերափոխում»), ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչվում է և ճանաչվում է նոր ֆինանսական ակտիվ իրական արժեքով՝ գումարած պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումները: Որպես փոփոխության մաս ստացված վճարները հաշվառվում են հետևյալ կերպ.

- վճարները, որոնք դիտարկվում են նոր ակտիվի իրական արժեքը որոշելիս, և վճարները, որոնք իրենցից ներկայացվում են պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումների հատուցում, ներառվում են ակտիվի սկզբնական չափման մեջ,
- մյուս վճարները ներառվում են շահույթում կամ վնասում՝ որպես ապաճանաչումից օգուտի կամ կորուստի մաս:

Գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական պարտավորությունների դրամական հոսքերի վերափոխումը չի դիտարկվում որպես վերափոխում, եթե բխում է գոյություն ունեցող պայմանագրային պայմաններից, օրինակ՝ Բանկի կողմից տոկոսադրույքների փոփոխությունը ՀՀ ԿԲ-ի հիմնական տոկոսադրույքի փոփոխությունների արդյունքում, եթե վարկային պայմանագրով Բանկն իրավունք ունի կատարել նման փոփոխություն:

Բանկն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում, այսինքն, գնահատում է, արդյոք սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբերվում են վերափոխված կամ փոխարինված ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերից: Բանկը գնահատում է վերափոխման նշանակալի լինելը դիտարկելով քանակական և որակական գործոնները հետևյալ հերթականությամբ՝ որակական գործոններ, քանակական գործոններ, որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցություն: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս գնահատումն իրականացնելիս Բանկը կիրառում է ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչման համար օգտագործված ուղեցույցին նմանատիպ ուղեցույց:

Բանկը եզրահանգում է, որ վերափոխումը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ֆինանսական ակտիվի արժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- ֆինանսական ակտիվի պայմանների այնպիսի փոփոխություն, որը հանգեցնում է միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ հանդիսանալու չափանիշի հետ անհամապատասխանությանը:

Եթե դրամական հոսքերի վերափոխումը պայմանավորված է փոխառուի ֆինանսական դժվարություններով, ապա որպես կանոն վերափոխման նպատակն է առավելագույն չափով վերականգնել ակտիվը պայմանագրի սկզբնական պայմաններով, այլ ոչ՝ սկզբնավորել նոր ակտիվ նշանակալիորեն տարբեր պայմաններով: Եթե Բանկը մտադիր է այնպես վերափոխել ֆինանսական ակտիվը, որպեսզի ներվեն դրամական հոսքերը, ապա այն նախ դիտարկում է, արդյոք ակտիվի մի մասը պետք է դուրս գրվի նախքան վերափոխումը կատարելը (տես ստորև ներկայացված դուրսգրման քաղաքականությունը): Այս մոտեցումն ազդում է քանակական գնահատման արդյունքի վրա և նշանակում է, որ ապաճանաչման չափանիշները միշտ չէ որ բավարարվում են նման դեպքերում: Բանկն իրականացնում է նաև որակական գնահատում վերափոխման նշանակալի լինելը գնահատելու համար:

Եթե ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվի վերափոխումը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, Բանկը նախ վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը, կիրառելով ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը, և արդյունքում առաջացող ճշգրտումը ճանաչում է որպես վերափոխումից օգուտ կամ կորուստ շահույթում կամ վնասում: Լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվների համար վերափոխումից օգուտը կամ կորուստը

հաշվարկելու համար օգտագործված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է արտացոլելու համար ընթացիկ շուկայական պայմանները փոփոխության պահին: Վերափոխման շրջանակում ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար կամ ստացված վճար ճշգրտում է վերափոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է վերափոխված ֆինանսական ակտիվի մնացած ժամկետի ընթացքում:

Եթե նման վերափոխումն իրականացվում է փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով, ապա օգուտը կամ կորուստը ներկայացվում է արժեզրկումից կորուստների հետ միասին: Մյուս դեպքերում այն ներկայացվում է որպես արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ:

Հաստատուն տոկոսադրույքով վարկերի համար, որոնց դեպքում փոխառուն հնարավորություն ունի վաղաժամ մարել վարկն անվանական արժեքով՝ առանց էական տուգանքի, Բանկը հաշվառում է տոկոսադրույքի վերափոխումը մինչև ընթացիկ շուկայական տոկոսադրույքի մակարդակը՝ կիրառելով լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական գործիքների համար գործող ուղեցույցը: Սա նշանակում է, որ արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է առաջընթաց:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն ապահանջում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ վերափոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ վերափոխված պարտավորության դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Այս դեպքում վերափոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության և վերափոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Վճարված հատուցումը ներառում է փոխանցված ոչ ֆինանսական ակտիվները (առկայության դեպքում) և ստանձնած պարտավորությունները, այդ թվում՝ նոր վերափոխված ֆինանսական պարտավորությունը:

Բանկն իրականացնում է վերափոխման նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում՝ դիտարկելով որակական գործոնները, քանակական գործոնները և որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցությունը: Բանկը եզրահանգում է, որ վերափոխումը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ֆինանսական պարտավորության արժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- փոխարկման հնարավորության ներառում,
- ֆինանսական պարտավորության ստորադասության փոփոխություն:

Քանակական գնահատման համար պայմանները նշանակալիորեն տարբեր են, եթե նոր պայմաններով դրամական հոսքերի զեղչված ներկա արժեքը, ներառյալ վճարված վճարները զուտ ստացված վճարներով և զեղչված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, նվազագույնը 10 տոկոսով տարբերվում է սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մնացած դրամական հոսքերի զեղչված ներկա արժեքից:

Եթե ֆինանսական պարտավորության վերափոխումը չի բավարարում ապահանջման պայմանները, պարտավորության ամորտիզացված արժեքը վերահաշվարկվում է, զեղչելով վերափոխված դրամական հոսքերը սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, և արդյունքում առաջացող օգուտը կամ կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Լողացող դրույքով ֆինանսական պարտավորությունների համար վերափոխումից օգուտը կամ կորուստը հաշվարկելու համար օգտագործված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է արտացոլելու համար ընթացիկ շուկայական պայմանները վերափոխման պահին: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճշգրտում է վերափոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է վերափոխված ֆինանսական ակտիվի մնացորդային ժամանակահատվածում: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճանաչվում է որպես պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտում և ամորտիզացվում է վերափոխված ֆինանսական պարտավորության մնացորդային ժամանակահատվածում գործիքի արդյունավետ տոկոսադրույքի վերահաշվարկի միջոցով:

iv. Արժեզրկում

Տես նաև Ծանոթագրություն 30 (գ):

Բանկը ճանաչում է կորստի պահուստ ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չչափվող հետևյալ ֆինանսական գործիքների համար.

- պարտքային գործիքներ հանդիսացող ֆինանսական ակտիվներ,
- գուտ ներդրումներ ֆինանսական վարձակալություններում,
- ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր և
- փոխատվության հանձնառություններ:

Բաժնային գործիքներում ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստ չի ճանաչվում:

Բանկը կորստի պահուստը չափում է ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարով, բացառությամբ հետևյալ գործիքների, որոնց համար վնասի գծով պահուստը չափվում է 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարով.

- պարտքային ներդրումային արժեթղթեր, որոնք համարվում են ցածր պարտքային ռիսկ ունեցող հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և
- այլ ֆինանսական գործիքներ (բացառությամբ ֆինանսական վարձակալություններում գուտ ներդրումների), որոնց գծով պարտքային ռիսկը նշանակալիորեն չի աճել սկզբնական ճանաչումից ի վեր (տես Ծանոթագրություն 30 (գ)):

12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներն իրենցից ներկայացնում են ակնկալվող պարտքային կորուստների այն մասը, որոնք առաջանում են ֆինանսական գործիքի գծով հաշվետու ամսաթվից հետո 12 ամսում հնարավոր պարտագանցման ռեպրեթից: Ֆինանսական գործիքները, որոնց գծով ճանաչվում են 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ, դիտարկվում են որպես 1-ին փուլի ֆինանսական գործիքներ:

Ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներն իրենցից ներկայացնում են այն ակնկալվող պարտքային կորուստները, որոնք առաջանում են բոլոր հնարավոր պարտագանցման ռեպրեթից ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի ընթացքում: Ֆինանսական գործիքները, որոնց գծով ճանաչվում են ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներ, դիտարկվում են որպես 2-րդ փուլի ֆինանսական գործիքներ (եթե պարտքային ռիսկը նշանակալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից ի վեր, բայց ֆինանսական գործիքները պարտքային առումով արժեզրկված չեն) և 3-րդ փուլի ֆինանսական գործիքներ (եթե ֆինանսական գործիքները պարտքային առումով արժեզրկված են):

Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափում

Ակնկալվող պարտքային կորուստները պարտքային կորուստների հավանականությամբ կշռված գնահատականն են և չափվում է հետևյալ կերպ.

- *ֆինանսական ակտիվներ, որոնք պարտքային առումով արժեզրկված չեն հաշվետու ամսաթվի դրությամբ*՝ որպես բոլոր դրամական պակասորդների ներկա արժեք (դրամական պակասորդը պայմանագրին համապատասխան Բանկին հասանելիք դրամական հոսքերի և Բանկի կողմից ակնկալվող ստացվելիք դրամական հոսքերի միջև տարբերությունն է),
- *ֆինանսական ակտիվներ, որոնք պարտքային առումով արժեզրկված են հաշվետու ամսաթվի դրությամբ*՝ որպես համախառն հաշվեկշռային արժեքի և գնահատված ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեքի տարբերություն,
- *օգտագործված փոխառվության հանձնառություններ*՝ որպես հետևյալ նշվածների միջև տարբերության ներկա արժեք՝ պայմանագրային դրամական հոսքերի, որոնք ենթակա են վճարման Բանկին, եթե օգտագործում է փոխառությունը ստանալու իրավունքը, և այն դրամական հոսքերի, որոնք Բանկն ակնկալում է ստանալ,
- *ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր*՝ որպես այն ակնկալվող վճարումների ներկա արժեք, որոնք փոխհատուցում են տիրապետողին կրած պարտքային կորուստը՝ հանած այն գումարները, որոնք Բանկն ակնկալում է հետ ստանալ:

Տես նաև Ծանոթագրություն 30 (գ):

Վերանայված պայմաններով ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները վերաբանակցվում են կամ փոփոխվում են կամ գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվը փոխարինվում է նորով փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով, գնահատվում է ֆինանսական ակտիվն ապահանաչելու անհրաժեշտությունը (տես Ծանոթագրություն 4 (ե) (ii)), և ակնկալվող պարտքային կորուստները չափվում են հետևյալ կերպ.

- Եթե ակնկալվող վերանայումը չի հանգեցնում գոյություն ունեցող ակտիվի ապահանաչմանը, ապա փոփոխված ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական հոսքերը ներառվում են գոյություն ունեցող ակտիվի գծով դրամական պակասուրդի հաշվարկում (տես Ծանոթագրություն 30 (գ)):
- Եթե ակնկալվող վերանայումը հանգեցնում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապահանաչմանը, ապա նոր ակտիվի ակնկալվող իրական արժեքը դիտարկվում է որպես գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվից առաջացող վերջնական դրամական հոսքեր՝ վերջինիս ապահանաչման ժամանակ: Այս գումարը ներառվում է գոյություն ունեցող ակտիվի գծով դրամական պակասուրդի հաշվարկում, որը գեղչվում է ապահանաչման ակնկալվող ամսաթվից մինչև հաշվետու ամսաթիվը՝ կիրառելով գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Բանկը գնահատում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները և զուտ ներդրումները ֆինանսական վարձակալություններում պարտքային առումով արժեզրկված լինելու տեսանկյունից: Ֆինանսական ակտիվը պարտքային առումով արժեզրկված է, եթե տեղի են ունեցել մեկ կամ ավելի դեպքեր, որոնք բացասական ազդեցություն ունեն այդ ֆինանսական ակտիվի գնահատված ապագա դրամական հոսքերի վրա:

Ֆինանսական ակտիվի պարտքային առումով արժեզրկված լինելու ապացույցներից են հետևյալ դեպքերի վերաբերյալ դիտելի տվյալները.

- փոխառուի կամ թողարկողի նշանակալի ֆինանսական դժվարությունները,
- պայմանագրի խախտումը, ինչպիսին է պարտագանցումը կամ ժամկետանց դառնալը,
- Բանկի կողմից վարկի կամ փոխատվության պայմանների այնպիսի վերանայումը, որը Բանկն այլ հանգամանքներում չէր դիտարկի,
- հավանականությունը, որ փոխառուն կսնանկանա կամ այլ կերպ ֆինանսապես կվերակազմակերպվի, կամ
- արժեթղթի համար գործող շուկայի վերացումը ֆինանսական դժվարությունների պատճառով:

Վարկը, որի պայմանները վերաբանակցվել են փոխառուի վիճակի վատթարացման պատճառով, սովորաբար համարվում է պարտքային առումով արժեզրկված, եթե գոյություն չունի ապացույց, որ պայմանագրային դրամական հոսքերը չստանալու ռիսկը նշանակալիորեն նվազել է և չկան արժեզրկման այլ հայտանիշներ: Բացի այդ, ֆիզիկական անձանց տրվող վարկերի դեպքում պարտքային առումով արժեզրկված է համարվում 90 կամ ավելի օր ժամկետանց վարկը:

Պետական պարտատոմսերում ներդրման պարտքային առումով արժեզրկված լինելը գնահատելիս Բանկը դիտարկում է հետևյալ գործոնները.

- Վարկունակության շուկայական գնահատականը՝ արտացոլված պարտատոմսերի եկամտաբերությունում:
- Վարկունակության վարկանիշային գործակալությունների գնահատումները:
- Նոր պարտքի թողարկման համար կապիտալի շուկաներ մուտք գործելու երկրի կարողությունը:
- Պարտքի պայմանների վերանայման հավանականությունը, որի արդյունքում տիրապետողները կարող են վնաս կրել պարտքը կամավոր կամ պարտադիր կերպով ներելու պատճառով:
- Գործող միջազգային աջակցման մեխանիզմները, որոնք թույլ են տալիս որպես «վերջին հնարավոր վարկատու» տվյալ երկրին տրամադրել անհրաժեշտ աջակցություն, ինչպես նաև կառավարությունների և գործակալությունների հրապարակային հայտարարություններում նշված այդ մեխանիզմները կիրառելու մտադրությունը: Սա ներառում է նշված մեխանիզմների աշխատանքի արդյունավետության և, անկախ քաղաքական մտադրություններից, պահանջվող չափանիշները բավարարելու կարողության առկայության գնահատումը:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի ներկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով կորստի պահուստը ներկայացվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հետևյալ կերպ.

- *ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ՝* որպես նվազեցում ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքից,
- *փոխատվության հանձնառություններ և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր՝* սովորաբար որպես պահուստ,
- *երբ ֆինանսական գործիքը ներառում է թե՛ օգտագործված և թե՛ չօգտագործված բաղադրիչ, և Բանկը չի կարող նույնականացնել փոխատվության հանձնառության բաղադրիչի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներն օգտագործված բաղադրիչի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներից առանձին՝* Բանկը ներկայացնում է ընդհանուր կորստի պահուստ երկու բաղադրիչների համար: Ընդհանուր գումարը ներկայացվում է որպես նվազեցում օգտագործված բաղադրիչի համախառն հաշվեկշռային արժեքից: Կորստի պահուստի ավելցուկը օգտագործված բաղադրիչի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ ներկայացվում է որպես պահուստ, և
- *իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ՝* ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում կորստի պահուստ չի ճանաչվում, քանի որ այս ակտիվների համար հաշվեկշռային արժեքը վերջիններիս իրական արժեքն է: Այնուամենայնիվ, կորստի պահուստը բացահայտվում և ճանաչվում է իրական արժեքի փոփոխությունների գծով պահուստում:

Դուրսգրումներ

Վարկերը և պարտքային արժեթղթերը դուրս են գրվում (ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն), երբ գոյություն չունի ամբողջությամբ վերցրած ֆինանսական ակտիվը կամ դրա մի մասը վերականգնելու ողջամիտ ակնկալիք: Դուրսգրումը սովորաբար իրականացվում է այն դեպքում, երբ Բանկը որոշում է, որ փոխառուն չունի այնպիսի ակտիվներ կամ եկամտի աղբյուրներ, որոնցից կարող է ստանալ բավարար դրամական հոսքեր դուրսգրման ենթակա գումարները մարելու համար: Այս գնահատումն իրականացվում է առանձին յուրաքանչյուր ակտիվի համար:

Նախկինում դուրսգրված գումարների փոխհատուցումը ներառվում է «ֆինանսական գործիքների արժեքկրումից կորուստներ» հոդվածում՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում:

Դուրսգրված ֆինանսական ակտիվների գծով կարող են դեռևս կիրառվել հարկադիր միջոցներ/պարտքերի գանձման միջոցներ՝ վճարման ենթակա գումարների փոխհատուցման Բանկի ընթացակարգերի հետ համապատասխանություն ապահովելու համար:

Ֆինանսական ակտիվի անբաժանելի մաս չհանդիսացող ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր

Բանկը գնահատում է, արդյոք ֆինանսական երաշխավորության պայմանագիրը հանդիսանում է ֆինանսական ակտիվի անբաժանելի տարր, որը հաշվառվում է որպես այդ գործիքի բաղադրիչ, թե առանձին հաշվառվող պայմանագիր: Այս գնահատումն իրականացնելիս Բանկը դիտարկում է հետևյալ գործոնները.

- արդյոք երաշխավորությունը նախատեսված է պարտքային գործիքի պայմանագրի պայմաններով,
- արդյոք երաշխավորությունը պահանջվում է պարտքային գործիքի պայմանագիրը կարգավորող օրենքներով և կանոնակարգերով,
- արդյոք երաշխավորության պայմանագիրը կնքվել է պարտքային գործիքի պայմանագրի հետ նույն ժամանակ և հաշվի առնելով վերջինիս պայմանները և
- արդյոք երաշխավորությունը տրամադրվել է փոխառուի մայր կազմակերպության կամ փոխառուի խմբի անդամ հանդիսացող որևէ այլ կազմակերպության կողմից:

Եթե Բանկը որոշում է, որ փոխառությունը հանդիսանում է ֆինանսական ակտիվի անբաժանելի տարր, ֆինանսական ակտիվի սկզբնական ճանաչման հետ կապված վճարվելիք ցանկացած հավելավճար հաշվառվում է որպես այդ ակտիվի ձեռքբերման գործարքի գծով ծախսում: Պարտքային գործիքի իրական արժեքը և ակնկալվող պարտքային կորուստները չափելիս Բանկը հաշվի է առնում երաշխավորությամբ ապահովվող պաշտպանության ազդեցությունը:

Եթե Բանկը որոշում է, որ փոխառությունը չի հանդիսանում պարտքային գործիքի անբաժանելի տարր, ապա այն ճանաչում է ակտիվ, որն իրենից ներկայացնում է երաշխավորության հավելավճարի գծով կանխավճար, և պարտքային կորուստների դիմաց փոխհատուցում ստանալու իրավունք: Կանխավճարի տեսքով վճարված հավելավճարի գծով ակտիվը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվը, որի համար ստացվել է երաշխավորությունը, ոչ պարտքային առումով արժեզրկված է և ոչ էլ ենթարկվել է պարտքային ռիսկի նշանակալի աճի երաշխավորությունը ստանալու պահին: Այս ակտիվները ճանաչվում են «այլ ակտիվներ» հոդվածի կազմում: Բանկը փոխհատուցման իրավունքի գծով օգուտները կամ կորուստները ներկայացնում է շահույթում կամ վնասում՝ «պարտքային ֆինանսական ակտիվների արժեզրկումից կորուստներ» հոդվածում:

(զ) Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում «հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ» հոդվածը ներառում է.

- ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկերը, ֆակտորինգի գծով դեբիտորական պարտքերը և ակրեդիտիվների գծով դեբիտորական պարտքերը (տես Ծանոթագրություն 4 (ե) (i)), որոնք սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի գծով լրացուցիչ ուղղակի ծախսումները, իսկ հետագայում՝ ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը, և
- գուտ ներդրումները ֆինանսական վարձակալությունում:

(է) Ավանդներ, թողարկված պարտքային արժեթղթեր և ստորադաս պարտավորություններ

Ավանդները, թողարկված պարտքային արժեթղթերը և ստորադաս պարտավորությունները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ հանած գործարքի գծով լրացուցիչ ուղղակի ծախսումները, և հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով, կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Բանկը պարտավորությունները նախորոշում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

(ը) Ֆինանսական երաշխավորություններ և փոխատվության հանձնառություններ

Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրով Բանկից պահանջվում է կատարել սահմանված վճարումներ՝ փոխհատուցելու համար վնասը, որը կրում է այդ պայմանագրի տիրապետողը՝ որոշակի դեբիտորի կողմից պարտքային գործիքի պայմանների համաձայն վճարումը ժամանակին չկատարելու հետևանքով: Փոխատվության հանձնառություններն իրենցից ներկայացնում են նախապես սահմանված պայմաններով վարկ տրամադրելու կայուն հանձնառություններ:

Ֆինանսական երաշխավորությունները կամ շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով փոխառություն տրամադրելու հանձնառությունները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով: Հետագայում դրանք չափվում են հետևյալ նշվածներից ավելի բարձրով՝ ՖՀՄՄ 9-ի համաձայն որոշված կորստի պահուստից (տես Ծանոթագրություն 4 (ե) (iv)) և սկզբնապես ճանաչված գումարից՝ հանած, երբ տեղին է, ՖՀՄՄ 15-ի սկզբունքներին համապատասխան ճանաչված եկամտի կուտակային գումարը:

Բանկը չունի իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող փոխատվության հանձնառություններ:

Այլ փոխատվության հանձնառությունների համար Բանկը ճանաչում է կորստի պահուստ (տես Ծանոթագրություն 4 (ե) (iv)) ՖՀՄՄ 9-ի համաձայն:

Ֆինանսական երաշխավորությունների և փոխատվության հանձնառությունների գծով առաջացող պարտավորությունները ներառվում են պահուստների կազմում:

(թ) Հետգնման և հակադարձ հետգնման պայմանագրեր

Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերով («ռեպո») վաճառված արժեթղթերը հաշվառվում են որպես գրավով ապահովված ֆինանսավորման գործարքներ, որի դեպքում արժեթղթերն արտացոլվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, իսկ պայմանագրային կողմի պարտավորությունը ներառվում է ռեպո գործարքների գծով կրեդիտորական պարտքերի կազմում: Վաճառքի և հետգնման գների տարբերությունն իրենից ներկայացնում է տոկոսային ծախս և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում ռեպո պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Հետադարձ վանառքի պայմանագրերով («հակադարձ ռեպո») ձեռք բերված արժեթղթերը գրանցվում են որպես հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով դերիտորական պարտքերը: Ձեռքբերման և վերավանառքի գների տարբերությունն իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում ռեպո պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե հետադարձ վանառքի պայմանագրով ձեռք բերված ակտիվները վանառվում են երրորդ անձանց, արժեթղթերը վերադարձնելու պարտավորությունն արտացոլվում է որպես առևտրական նպատակով պահվող պարտավորություն և չափվում է իրական արժեքով:

(ժ) Հիմնական միջոցներ

(i) Սեփական ակտիվներ

Հիմնական միջոցների միավորները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետներ ունեցող նշանակալի մասերից, այդ մասերը հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ:

(ii) Մաշվածություն

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում գծային մեթոդով առանձին ակտիվների օգտակար ծառայության ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է հիմնական միջոցի ձեռքբերման ամսաթվից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններիս կառուցումն ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից: Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են.

- վարձակալված գույքի բարելավում 5-ից 20 տարի
- համակարգիչներ և կապի սարքավորումներ 5-ից 10 տարի
- տնտեսական գույք 5-ից 10 տարի
- փոխադրամիջոցներ 7 տարի

(ի) Ոչ նյութական ակտիվներ

Ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

Համակարգչային ծրագրերի լիցենզիաների ձեռքբերման և ներդրման ծախսումները կապիտալացվում են համապատասխան ոչ նյութական արժեքի ինքնարժեքին:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում գծային մեթոդով ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության ընթացքում: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները կազմում են 1-ից 10 տարի:

(լ) Պահուստներ

Պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է, երբ Բանկն ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու համար կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Եթե ազդեցությունն էական է, պահուստները որոշվում են գեղջելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերը գեղջման մինչև հարկումը դրույքով, որն արտացոլում է փողի ժամանակալի արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումները և, կիրառելիության դեպքում, պարտավորությանը հատուկ ռիսկերը:

(խ) Բաժնետիրական կապիտալ

(i) Սովորական բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Սովորական բաժնետոմսերի և բաժնետոմսերի օպցիոնների թողարկմանն ուղղակիորեն վերագրելի լրացուցիչ ծախսումները, ներառյալ հարկերը, ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալի նվազեցում:

(ii) Էմիսիոն եկամուտ

Թողարկված բաժնետոմսերի անվանական արժեքից ավել վճարվող գումարը ճանաչվում է որպես էմիսիոն եկամուտ:

(iii) Շահաբաժիններ

Շահաբաժիններ հայտարարելու և վճարելու Բանկի կարողությունը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կանոնակարգերով:

Սովորական բաժնետոմսերի գծով շահաբաժիններն արտացոլվում են որպես չբաշխված շահույթի բաշխում այն ժամանակաշրջանում, երբ հայտարարվում են:

(ծ) Առգրավված գրավ

Առգրավված գույքը հաշվառվում է սկզբնական արժեքից և գուտ իրացման արժեքից նվազագույնով:

(կ) Ոչ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ այլ ոչ ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ հետաձգված հարկերի, գնահատվում են արժեզրկված լինելու հայտանիշ բացահայտելու նպատակով: Ոչ ֆինանսական ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է որպես նրանց իրական արժեքից՝ հանած վաճառքի ծախսումները, և օգտագործման արժեքից առավելագույնը:

Օգտագործման արժեքը գնահատելիս գնահատված ապագա դրամական հոսքերը գեղջվում են մինչև իրենց ներկա արժեքը՝ օգտագործելով գեղջման մինչև հարկումը դրույքը, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումները և ակտիվին հատուկ ռիսկերը: Այլ ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների ներհոսքերից մեծապես անկախ դրամական միջոցների ներհոսքեր չառաջացնող ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է այն դրամաստեղծ միավորի համար, որին պատկանում է տվյալ ակտիվը: Արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է, երբ ակտիվի կամ նրա դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է նրա փոխհատուցվող գումարը:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում և հակադարձվում է միայն այն դեպքում, եթե տեղի են ունեցել փոփոխություններ փոխհատուցվող գումարը որոշելիս օգտագործված գնահատականներում: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այն չափով, որքանով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չի գերազանցում այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլիներ (առանց համապատասխան մաշվածության կամ ամորտիզացիայի), եթե արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլիներ:

(հ) Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող շահույթ

Բանկը ներկայացնում է մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային և նոսրացված շահույթի վերաբերյալ տվյալներ իր սովորական բաժնետոմսերի համար: Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթը հաշվարկվում է Բանկի սովորական բաժնետոմսերի տիրապետողներին վերագրվող շահույթը կամ վնասը բաժանելով այդ ժամանակաշրջանի ընթացքում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թվին՝ ճշգրտված Բանկին պատկանող իր սեփական բաժնետոմսերի թվով: Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող նոսրացված շահույթը որոշվում է ճշգրտելով Բանկի սովորական բաժնետոմսերի տիրապետողներին վերագրվող շահույթը կամ վնասը և շրջանառության մեջ գտնվող բաժնետոմսերի կշռված միջին թիվը՝ ճշգրտված Բանկին պատկանող իր սեփական բաժնետոմսերի թվով՝ բոլոր նոսրացնող պոտենցիալ սովորական բաժնետոմսերի ազդեցությունը հաշվի առնելու համար, որոնք իրենցից ներկայացնում են աշխատակիցներին տրամադրված փոխարկելի պարտատոմսերը և բաժնետոմսերի օպցիոնները:

(ձ) Սեզմենային հաշվետվություններ

Գործառնական սեզմենտը Բանկի բաղադրիչ է, որը ներգրավված է ձեռնարկատիրական գործունեություններում, որոնցից կարող է վաստակել հասույթներ և կրել ծախսեր (ներառյալ Բանկի այլ բաղադրիչների հետ գործառնություններից հասույթները և ծախսերը), որի գործառնական արդյունքները կանոնավոր կերպով վերանայվում են գլխավոր գործառնական որոշում կայացնողի կողմից՝ սեզմենտին միջոցների բաշխման վերաբերյալ որոշում կայացնելու և դրա գործունեության արդյունքները գնահատելու նպատակով, և որի գծով առկա է առանձին ֆինանսական տեղեկատվություն: Բանկի սեզմենտային հաշվետվությունները հիմնված են հետևյալ գործառնական սեզմենտների վրա՝ մանրածախ բանկային գործունեություն, կորպորատիվ և ներդրումային բանկային գործունեություն, առևտրային բանկային գործունեություն:

(դ) Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի հոդվածներին կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված բաժնետերերի հետ գործարքներին, որի դեպքում շահութահարկը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը հարկի այն գումարն է, որն ակնկալվում է վճարել տարվա հարկվող եկամտի գծով՝ կիրառելով այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և ներառում է նախորդ տարիների համար վճարման ենթակա հարկի գծով ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները ճանաչվում են ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլվելու նպատակով որոշվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չեն ճանաչվում այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման ժամանակ, որն ազդեցություն չունի ո՛չ հաշվապահական և ո՛չ հարկվող շահույթի կամ վնասի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվներ ճանաչվում են չօգտագործված հարկային վնասների, չօգտագործված հարկային զեղչերի և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով այն չափով, որով հավանական է, որ Բանկն ապագայում կունենա հարկվող շահույթ, որի դիմաց դրանք կարող են օգտագործվել: Ապագա հարկվող շահույթը որոշվում է հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների մարումից առաջացող գումարի հիման վրա: Եթե հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների գումարը բավարար չէ հետաձգված հարկային ակտիվն ամբողջությամբ ճանաչելու համար, դիտարկվում է գոյություն ունեցող ժամանակավոր տարբերությունների մարումներով ճշգրտված ապագա հարկվող շահույթը, որը որոշվում է Բանկի գործարար ծրագրերի հիման վրա: Հետաձգված հարկային ակտիվները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և նվազեցվում են այն չափով, որով այնևս հավանական չէ, որ համապատասխան հարկային օգուտը կիրացվի: Այս նվազեցումները վերականգնվում են, եթե մեծանում է ապագա հարկվող շահույթ ստանալու հավանականությունը:

Զճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվները վերագնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և ճանաչվում են այն չափով, որով հավանական է, որ Բանկն ապագայում կունենա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող է դրանք օգտագործվել:

Հետաձգված հարկը չափվում է օգտագործելով հարկի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք կառաջանան կախված այն եղանակից, որով Բանկը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ակնկալում է փոխհատուցել կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները:

(Ճ) Վարձակալություն

Պայմանագրի սկզբում Բանկը որոշում է, թե արդյոք պայմանագիրը հանդիսանում է վարձակալության պայմանագիր կամ պարունակում է վարձակալություն: Պայմանագիրը հանդիսանում է վարձակալության պայմանագիր կամ պարունակում է վարձակալություն, եթե այդ պայմանագրով հատուցման դիմաց՝ որպես փոխանակում որոշակի ժամանակահատվածի ընթացքում փոխանցվում է որոշակիացված ակտիվի օգտագործման հսկողության իրավունքը:

(i) Բանկը՝ որպես վարձակալ

Վարձակալության բաղադրիչ պարունակող պայմանագրի սկզբում կամ փոփոխության դեպքում, Բանկը վերագրում է պայմանագրում սահմանված հատուցումը վարձակալության յուրաքանչյուր բաղադրիչի վրա՝ հիմք ընդունելով վարձակալության բաղադրիչի առանձին գինը:

Բանկը ճանաչում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն վարձակալության մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը սկզբնապես չափվում է սկզբնական արժեքով, որը ներառում է վարձակալության գծով պարտավորության սկզբնական գումարը՝ ճշգրտված վարձակալության մեկնարկի ամսաթվին կամ դրանից առաջ կատարված վարձավճարների մասով, գումարած կրած սկզբնավորման ցանկացած ուղղակի ծախսումները և հիմքում ընկած ակտիվի ապատեղակայման և քանդման, կամ վերջինիս վերականգնման, կամ դրա զբաղեցրած տեղանքի վերականգնման գնահատված ծախսումները՝ հանած ստացված ցանկացած վարձակալության խրախուսումները:

Հետագայում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային հիմունքով՝ վարձակալության մեկնարկի ամսաթվից մինչև ժամկետի ավարտը, եթե վարձակալությամբ Բանկին չեն փոխանցվում հիմքում ընկած ակտիվի սեփականության իրավունքը վարձակալության ժամկետի ավարտին, կամ եթե ակտիվի օգտագործման իրավունքի արժեքը չի արտացոլում, որ Բանկը կիրառորձի գնման օպցիոնը: Այդ դեպքում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը հաշվարկվում է հիմքում ընկած ակտիվի օգտակար ծառայության ընթացքում, որը որոշվում է նույն հիմունքով, որը կիրառվում է հիմնական միջոցների համար: Բացի այդ, օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը պարբերաբար նվազեցվում է արժեզրկումից կորուստների չափով, վերջիններիս առկայության դեպքում, և ճշգրտվում է վարձակալության գծով պարտավորության որոշ վերաչափումների մասով:

Վարձակալության գծով պարտավորությունը սկզբնապես չափվում է այն վարձավճարների ներկա արժեքով, որոնք չեն վճարվել մեկնարկի ամսաթվին՝ գեղջված վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքով, կամ Բանկի լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքով, եթե այդ դրույքը չի կարելի հեշտությամբ որոշել: Որպես կանոն, Բանկը որպես գեղջման դրույք կիրառում է լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը:

Բանկը որոշում է լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը, հիմք ընդունելով տարբեր արտաքին ֆինանսական աղբյուրներից ստացված տոկոսադրույքները, և կատարում է որոշ ճշգրտումներ արտացոլելու համար վարձակալության պայմանները և վարձակալված ակտիվի տեսակը:

Վարձակալության գծով պարտավորության չափման մեջ ներառվում են հետևյալ վարձավճարները.

- հաստատուն վճարումները, ներառյալ ըստ էության հաստատուն վճարումները,
- վարձակալության փոփոխուն վճարումները, որոնք կախված են ինդեքսից կամ դրույքից, և որոնք սկզբնապես չափվել են՝ կիրառելով մեկնարկի ամսաթվին գործող ինդեքսը կամ դրույքը,
- գումարները, որոնք, ինչպես ակնկալվում է կվճարվեն մնացորդային արժեքի երաշխիքի ներքո և
- գնման օպցիոնի իրագործման գինը, եթե Բանկը խելամտորեն համոզված է, որ կիրառորձի այդ օպցիոնը, վարձավճարներն օպցիոնով նախատեսված նորացման ժամանակաշրջանի համար, եթե Բանկը խելամտորեն համոզված է, որ կիրառորձի այդ երկարաձգման օպցիոնը, ինչպես նաև վարձակալությունը դադարեցնելու հետ կապված տուգանքները, եթե Բանկը խելամտորեն համոզված է, որ վաղաժամ չի դադարեցնի վարձակալությունը:

Վարձակալության գծով պարտավորությունը չափվում է ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Այն վերաչափվում է, եթե առկա է ապագա վարձավճարների փոփոխություն՝ որպես ինդեքսի կամ դրույքի փոփոխության արդյունք, առկա է մնացորդային արժեքի երաշխիքի շրջանակներում վճարման ենթակա գումարների Բանկի գնահատականի փոփոխություն, եթե Բանկը փոխում է գնման, երկարաձգման կամ դադարեցման օպցիոնն իրագործելու իր գնահատականը, կամ եթե առկա է վերանայված ըստ էության հաստատուն վարձավճար:

Եթե վարձակալության գծով պարտավորությունը վերաչափվում է այս եղանակով, կատարվում է համապատասխան ճշգրտում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի գծով, կամ գրանցվում է շահույթում կամ վնասում, եթե օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև զրո:

Բանկը որոշել է չճանաչել օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ և վարձակալության գծով պարտավորություններ փոքրարժեք ակտիվների և կարճաժամկետ վարձակալությունների համար: Այս վարձակալությունների գծով վարձավճարները Բանկը ճանաչում է որպես ծախս գծային մեթոդով վարձակալության ժամկետի ընթացքում:

(ii) Բանկը՝ որպես վարձատու

Վարձակալության բաղադրիչ պարունակող պայմանագրի սկզբում կամ փոփոխության դեպքում, Բանկը վերագրում է պայմանագրում սահմանված հատուցումը վարձակալության յուրաքանչյուր բաղադրիչի վրա՝ հիմք ընդունելով վարձակալության բաղադրիչի առանձին գինը: Երբ Բանկը հանդես է գալիս որպես վարձատու, այն վարձակալության սկզբում որոշում է, թե արդյոք վարձակալությունը հանդիսանում է ֆինանսական կամ գործառնական վարձակալություն:

Վարձակալությունը դասակարգելու համար Բանկը գնահատում է, արդյոք վարձակալությամբ փոխանցվում են հիմքում ընկած ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերը և հատույցները, որի դեպքում վարձակալությունը դասակարգվում է որպես ֆինանսական, իսկ հակառակ դեպքում՝ որպես գործառնական վարձակալություն: Այս գնահատումն իրականացնելիս Բանկը դիտարկում է որոշ ցուցանիշներ, մասնավորապես, արդյոք վարձակալության ժամկետի մեջ է ներառվում ակտիվի տնտեսական ծառայության մեծ մասը:

Եթե պայմանագիրը պարունակում է վարձակալության և ոչ վարձակալության բաղադրիչներ, Բանկը կիրառում է ՖՀՄՍ 15-ը պայմանագրում սահմանված հատուցումը վերագրելու համար:

Գործառնական վարձակալության գծով ստացված վարձավճարները Բանկը ճանաչում է որպես եկամուտ գծային մեթոդով՝ վարձակալության ժամկետի ընթացքում՝ «այլ հատույթի» կազմում:

(մ) Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Մի շարք նոր ստանդարտներ գործում են 2022թ. հունվարի 1-ից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար, և թույլատրվում է այդ ստանդարտների վաղաժամ կիրառումը: Այնուամենայնիվ, այս ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս Բանկը վաղաժամ չի կիրառել նոր կամ փոփոխված ստանդարտները:

(i) Պարտավորությունների դասակարգումը ընթացիկ կամ ոչ ընթացիկ դասերի (ՀՀՄՍ 1 փոփոխություններ)

2020թ-ին հրապարակված փոփոխությունները նպատակ ունեն պարզաբանել պարտավորության ընթացիկ կամ ոչ ընթացիկ լինելը որոշելու պահանջները, և կիրառելի են 2023թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Այնուամենայնիվ, Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհուրդը հետագայում առաջարկել է կատարել լրացուցիչ փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1-ում և հետաձգել 2020թ-ին ընդունված փոփոխությունների ուժի մեջ մտնելու ժամկետը մինչև 2024թ. հունվարի 1-ը: Այս շարունակական փոփոխությունների պատճառով Բանկը չի կարողացել որոշել այս փոփոխությունների ազդեցությունը ֆինանսական հաշվետվությունների վրա դրանց սկզբնական կիրառման ժամանակաշրջանում: Բանկը հետևում է զարգացումներին:

(ii) Այլ ստանդարտներ

Ստորև ներկայացված նոր կամ փոփոխված ստանդարտներն ըստ ակնկալիքների նշանակալի ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- Մեկ գործարքից առաջացած ակտիվներին և պարտավորություններին վերաբերող հետաձգված հարկ (ՀՀՄՍ 12 փոփոխություններ). Փոփոխությունն ըստ ակնկալիքների նշանակալի ազդեցություն չի ունենա, քանի որ Բանկը հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները բացահայտել է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներից և վարձակալության գծով պարտավորություններից առանձին նախորդ տարվա ֆինանսական հաշվետվություններում (Ծանոթագրություն 14):

- ՖՀՄՄ 17 «Ապահովագրության պայմանագրեր» և ՖՀՄՄ 17 «Ապահովագրության պայմանագրեր» փոփոխություններ. Բանկն իրականացրել է կատարողական երաշխիքների իր պորտֆելի վերլուծություն և եզրահանգել է, որ 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա կատարողական երաշխիքներն իրենցից ապահովագրության պայմանագրեր չեն ներկայացնում՝ ՖՀՄՄ 17-ի «Ապահովագրության պայմանագրեր» պահանջների համաձայն:
- Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության բացահայտում (ՀՀՄՄ 1-ի և ՖՀՄՄ վերաբերյալ գործանական առաջարկներ 2-ի փոփոխություններ),
- Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների սահմանում (ՀՀՄՄ 8-ի փոփոխություններ):

5 Սեզմենտների վերաբերյալ տեղեկատվություն

Կառավարչական նպատակների համար Բանկի գործունեությունը բաժանված է հետևյալ երեք գործառնական սեզմենտների՝ հիմք ընդունելով մատուցվող ապրանքները և ծառայությունները:

Մանրածախ բանկային գործունեություն	Ֆիզիկական անձանց, փոքր և միկրո ձեռնարկությունների ավանդների սպասարկում, սպառողական վարկերի, օվերդրաֆտների, վարկային քարտերի, փոքր և միկրո վարկերի տրամադրում:
-----------------------------------	---

Կորպորատիվ և ներդրումային բանկային գործունեություն	Կորպորատիվ և ինստիտուցիոնալ հաճախորդներին վարկերի և վարկային գծերի տրամադրում, ավանդների և ընթացիկ հաշիվների սպասարկում, ներդրումային բանկային ծառայությունների մատուցում, այդ թվում՝ անդերրայթինգի ծառայություններ և ֆինանսական խորհրդատվություն:
--	--

Առևտրային բանկային գործունեություն	Արտարժույթի առուվաճառքի գործառնություններ, պարտատոմսերի պորտֆելի կառավարում, կարճաժամկետ միջոցների ներգրավվում կամ տրամադրում միջբանկային վարկերի միջոցով, հետզհետե պայմանագրեր իրացվելիության կառավարման նպատակների համար, բրոքերային ծառայությունների մատուցում և այլն:
------------------------------------	---

Ռեսուրսների բաշխման և գործունեության վերաբերյալ որոշումներ կայացնելու նպատակով՝ ղեկավարությունը վերահսկում է իր ստորաբաժանումների գործունեության արդյունքներն առանձին հիմունքով: Շահութահարկը բաշխվում է գործառնական սեզմենտների միջև հիմք ընդունելով շահույթի համամասնությունը մինչև շահութահարկով հարկումը:

Գործառնական սեզմենտների միջև տեղափոխումների գները հիմնված են պարզած ձեռքի հեռավորության սկզբունքի վրա՝ ինչպես և երրորդ կողմերի հետ գործարքների դեպքում:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված տեղեկատվություն Բանկի գործառնական սեզմենտների եկամտի և շահույթի, որոշ ակտիվների և պարտավորությունների վերաբերյալ:

	Մանրաձախ բանկային գործունեություն հազ. դրամ	Կորպորատիվ և ներդրումային բանկային գործունեություն հազ. դրամ	Առևտրային բանկային գործունեություն հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
2022թ.				
Չուտ տոկոսային եկամուտ	19,876,191	19,494,498	11,088,947	50,459,636
Չուտ ոչ տոկոսային եկամուտ	8,517,839	14,893,549	22,714,139	46,125,527
Միջսեզմենտային եկամուտ	7,957,469	1,994,664	(9,952,133)	-
Գործառնական եկամուտ	36,351,499	36,382,711	23,850,953	96,585,163
Չուտ արժեզրկումից կորուստներ ֆինանսական գործիքների գծով	(1,420,132)	(3,167,581)	-	(4,587,713)
Այլ արժեզրկում և պահուստներ	(56,105)	(56,110)	-	(112,215)
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	(2,963,382)	(644,586)	(195,160)	(3,803,128)
Անձնակազմի գծով ծախսեր և այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	(23,124,275)	(7,244,803)	(2,844,111)	(33,213,189)
Շահույթ մինչև շահութահարկով հարկումը	8,787,605	25,269,631	20,811,682	54,868,918
Շահութահարկի գծով ծախս	(1,697,598)	(4,881,612)	(4,020,421)	(10,599,631)
Շահույթ տարվա համար	7,090,007	20,388,019	16,791,261	44,269,287

	Մանրաձախ բանկային գործունեություն հազ. դրամ	Կորպորատիվ և ներդրումային բանկային գործունեություն հազ. դրամ	Առևտրային բանկային գործունեություն հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
2022թ.				
Տոկոսաբեր ֆինանսական ակտիվներ	329,820,434	421,071,507	290,653,908	1,041,545,849
Տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորություններ	540,749,092	472,014,312	15,939,396	1,028,702,800

	Մանրաձախ բանկային գործունեություն հազ. դրամ	Կորպորատիվ և ներդրումային բանկային գործունեություն հազ. դրամ	Առևտրային բանկային գործունեություն հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
2021թ.				
Չուտ տոկոսային եկամուտ	14,449,310	21,076,214	4,949,282	40,474,806
Չուտ ոչ տոկոսային եկամուտ	2,283,544	3,939,271	3,931,929	10,154,744
Միջսեզմենտային եկամուտ	6,964,106	(2,854,350)	(4,109,756)	-
Գործառնական շահույթ	23,696,960	22,161,135	4,771,455	50,629,550
Չուտ արժեզրկումից կորուստներ ֆինանսական գործիքների գծով	(1,502,253)	(4,654,930)	-	(6,157,183)
Այլ արժեզրկում և պահուստներ	(32,733)	(32,733)	-	(65,466)
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	(2,735,327)	(546,635)	(151,752)	(3,433,714)
Անձնակազմի գծով ծախսեր և այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	(11,897,456)	(4,137,137)	(1,066,873)	(17,101,466)
Շահույթ մինչև շահութահարկով հարկումը	7,529,191	12,789,700	3,552,830	23,871,721
Շահութահարկի գծով ծախս	(1,405,323)	(2,387,196)	(663,135)	(4,455,654)
Շահույթ տարվա համար	6,123,868	10,402,504	2,889,695	19,416,067

	Մանրաձախ բանկային գործունեություն հազ. դրամ	Կորպորատիվ և ներդրումային բանկային գործունեություն հազ. դրամ	Առևտրային բանկային գործունեություն հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
2021թ.				
Տոկոսաբեր ֆինանսական ակտիվներ	261,792,092	428,180,027	90,093,635	780,065,754
Տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորություններ	488,883,792	434,238,586	18,403,228	941,525,606

Տոկոսաբեր ակտիվները ներառում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները, շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները, բանկերին տրված տոկոսակիր վարկերը և փոխատվությունները, հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով դեբիտորական պարտքերի, հաճախորդներին տրված համախառն վարկերը և փոխատվությունները և ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային գործիքները:

Տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորությունները ներառում են բանկերի ավանդները և մնացորդները (բացառությամբ լորո հաշիվների), հետգնման պայմանագրերի գծով կրեդիտորական պարտքերը, հաճախորդների ընթացիկ հաշիվները և ավանդները, թողարկված պարտքային արժեթղթերը, այլ փոխառությունները և ստորադաս փոխառությունները:

Հասույթ հաճախորդների հետ պայմանագրերից

Ստորև ներկայացված է հաճախորդների հետ պայմանագրերից ստացված հասույթի բացվածքն ըստ սեզմենտների ՖՀՄՍ 15-ի շրջանակում 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

	Մանրաձախ բանկային գործունեություն հազ. դրամ	Կորպորատիվ և ներդրումային բանկային գործունեություն հազ. դրամ	Առևտրային բանկային գործունեություն հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
2022թ.				
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտ	9,326,533	2,174,833	228,112	11,729,478
Եկամուտ խորհրդատվական և գործարքների կազմակերպման ծառայություններից	-	1,776	-	1,776
Եկամուտ անհատական պահատուփերից	81,315	-	-	81,315
Ընդամենը հասույթ հաճախորդների հետ պայմանագրերից	9,407,848	2,176,609	228,112	11,812,569

	Մանրաձախ բանկային գործունեություն հազ. դրամ	Կորպորատիվ և ներդրումային բանկային գործունեություն հազ. դրամ	Առևտրային բանկային գործունեություն հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
2021թ.				
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտ	4,987,194	1,855,623	301,953	7,144,770
Եկամուտ խորհրդատվական և գործարքների կազմակերպման ծառայություններից	-	29,012	-	29,012
Եկամուտ անհատական պահատուփերից	60,296	-	-	60,296
Ընդամենը հասույթ հաճախորդների հետ պայմանագրերից	5,047,490	1,884,635	301,953	7,234,078

Հաճախորդների հետ պայմանագրերից ստացվող հասույթը հիմնականում առաջանում է Հայաստանում գտնվող հաճախորդների հետ պայմանագրերից:

2022թ-ին և 2021թ-ին ոչ մի հաճախորդի բաժին չէր ընկնում Բանկի ընդհանուր հասույթի 10%-ից ավելին:

6 Չուտ տոկոսային եկամուտ

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ		
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ		
Հանախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	70,542,270	63,070,967
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	5,239,964	3,712,701
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով դերիտորական պարտքեր	2,103,112	664,777
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	1,005,549	104,483
Ֆակտորինգի գծով դերիտորական պարտքեր	869,634	949,037
Ակրեդիտիվների գծով դերիտորական պարտքեր	437,229	663,644
Այլ	24,439	12,843
	80,222,197	69,178,452
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ		
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	1,946,890	814,239
Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ	82,169,087	69,992,691
Այլ տոկոսային եկամուտ		
Ֆինանսական վարձակալության գծով դերիտորական պարտքեր	2,240,540	1,888,452
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	1,551,415	708,203
Աձանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	159,640	547,670
Այլ տոկոսային եկամուտ	3,951,595	3,144,325
Ընդամենը տոկոսային եկամուտ	86,120,682	73,137,016
Տոկոսային ծախս		
Հանախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	18,359,801	14,605,028
Այլ փոխառություններ և ստորադաս փոխառություններ	6,728,084	6,520,139
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	6,052,010	6,471,167
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	2,537,756	1,859,651
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	1,343,001	1,343,129
Ակրեդիտիվների և տրամադրված երաշխավորությունների գծով կրեդիտորական պարտքեր	364,028	408,246
Հետգնման պայմանագրերի գծով կրեդիտորական պարտքեր	276,366	1,444,073
Այլ	-	10,777
Ընդամենը տոկոսային ծախս	35,661,046	32,662,210
Չուտ տոկոսային եկամուտ	50,459,636	40,474,806

7 Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով գուտ եկամուտ

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտ		
Պլաստիկ քարտերի սպասարկման վճարներ	6,504,330	3,949,186
Կանխիկացում, հաշիվների սպասարկում և հեռավար համակարգի ծառայություններ	1,980,166	853,484
Դրամական փոխանցումներ	1,706,323	925,905
Երաշխավորությունների և ակրեդիտիվների տրամադրում	705,193	426,030
Վճարահաշվարկային գործառնություններ	300,696	212,819
Բրոքերային ծառայություններ և անդերրայթինգ	223,830	609,604
Այլ	308,940	167,742
Ընդամենը միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտ	11,729,478	7,144,770
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով ծախս		
Պլաստիկ քարտերի սպասարկման ծառայություններ	1,753,852	1,610,638
Դրամական փոխանցումներ	423,873	279,707
ՀՀ ԿԲ-ի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների հետ կանխիկ և անկանխիկ գործառնությունների գծով ծախսեր	338,220	50,851
Երաշխավորությունների և ակրեդիտիվների տրամադրում	39,496	71,130
Այլ	38,806	40,964
Ընդամենը միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով ծախս	2,594,247	2,053,290
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով գուտ եկամուտ	9,135,231	5,091,480

(ա) Հասույթ հաճախորդների հետ պայմանագրերից

Բանկի հաճախորդների հետ պայմանագրերից ստացվող հասույթը հիմնականում ներառում է միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտը, խորհրդատվական և գործարքների կազմակերպման ծառայությունների մատուցումից ստացվող հասույթը: Բանկը միջնորդավճարների և այլ վճարների, խորհրդատվական և գործարքների կազմակերպման ծառայությունների գծով հասույթը հիմնականում ճանաչում է ժամանակի որոշակի պահին: 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31 ավարտված տարիների շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ճանաչված հաճախորդների հետ պայմանագրերից ստացվող հասույթը ներառում է.

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտ	11,729,478	7,144,770
Եկամուտ անհատական պահատուփերից	81,315	60,296
Եկամուտ խորհրդատվական և գործարքների կազմակերպման ծառայություններից	1,776	29,012
	11,812,569	7,234,078

(բ) Պայմանագրերի գծով մնացորդներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով դեբիտորական պարտքերի վերաբերյալ:

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Այլ ակտիվներում ներառված դեբիտորական պարտք	103,969	74,113

8 Չուտ օգուտ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների գծով

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Չուտ օգուտ արժույթային և տոկոսադրույքային ածանցյալ գործիքների գծով	4,824,124	2,205,984
Չուտ օգուտ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի գծով	1,051,650	259,831
	5,875,774	2,465,815

9 Չուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Չուտ օգուտ սփոթ գործարքներից	41,806,684	7,647,683
Չուտ վնաս ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների վերագնահատումից	(6,346,184)	(1,727,232)
	35,460,500	5,920,451

10 Այլ գործառնական եկամուտ

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Չուտ եկամուտ առգրավված ակտիվների վաճառքից	284,538	59,654
Եկամուտ մատուցված ծառայություններից	230,466	174,011
Եկամուտ ապահովագրական գործակալությունից	131,077	110,943
Եկամուտ անհատական պահատուփերից	81,315	60,296
Եկամուտ դատական գործերի համար ստացված հատուցումներից	72,417	39,487
Եկամուտ վճարային տերմինալներից	53,319	30,282
Եկամուտ ապահովագրությունից	31,788	28,369
Եկամուտ խորհրդատվական և գործարքների կազմակերպման ծառայություններից	1,776	29,012
Այլ	53,006	56,778
	939,702	588,832

11 Այլ գործառնական ծախսեր

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Վճարային համակարգերի գծով ծախսեր	2,360,582	1,283,681
Երաշխիքային վճարներ ավանդների հատուցումը երաշխավորող պետական հիմնադրամին	833,975	685,324
Ծրագրային ապահովման սպասարկում	481,184	418,844
Գրավի գրանցման ծախսեր	318,417	158,183
Բանկոմատների սպասարկման ծախսեր	118,114	100,935
Փոստային ծառայությունների ծախսեր	117,157	82,451
Վարկային ռեզիստի գծով ծախսեր	111,652	110,957
Ֆինանսական համակարգի հաշտարար	109,588	110,019
Վճարված վճարներ և տուգանքներ	94,568	18,426
Ինկասացիա	93,935	86,716
Պահառուական ծառայություններ	88,943	76,671
Բրոքերային ծառայությունների վճարներ	78,305	131,741
Այլ	482,969	541,429
	5,289,389	3,805,377

12 Զուտ արժեզրկումից կորուստներ ֆինանսական գործիքների գծով

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում գրանցված ֆինանսական գործիքների գծով արժեզրկումից կորուստները:

հազ. դրամ	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(37,915)	-	-	(37,915)
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	78,434	-	-	78,434
Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	39,556	(2,304,726)	6,267,598	4,002,428
Ֆինանսական վարձակալության գծով դերիտորական պարտքեր	(1,153)	5,245	224,921	229,013
Ֆակտորինգի գծով դերիտորական պարտքեր	(3,592)	-	-	(3,592)
Ակրեդիտիվների գծով դերիտորական պարտքեր	(26,061)	-	-	(26,061)
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	201,875	-	-	201,875
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	57,293	-	-	57,293
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	5,649	(365)	22,607	27,891
Փոխատվության հանձնառություններ	62,578	214	(4,445)	58,347
Ընդամենը ծախս պարտքային կորուստների գծով	376,664	(2,299,632)	6,510,681	4,587,713

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում գրանցված ֆինանսական գործիքների գծով արժեզրկումից կորուստները:

հազ. դրամ	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	24,106	-	-	24,106
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով դերիտորական պարտքեր	(1)	-	-	(1)
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(7,141)	-	-	(7,141)
Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	(1,756,611)	(1,395,808)	9,595,273	6,442,854
Ֆինանսական վարձակալության գծով դերիտորական պարտքեր	(13,091)	(15,317)	336,161	307,753
Ֆակտորինգի գծով դերիտորական պարտքեր	(7,182)	-	-	(7,182)
Ակրեդիտիվների գծով դերիտորական պարտքեր	(12,863)	-	-	(12,863)
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	32,925	-	-	32,925
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	(22,038)	-	-	(22,038)
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	4,654	304	(491,898)	(486,940)
Փոխատվության հանձնառություններ	(86,972)	(12,475)	(14,843)	(114,290)
Ընդամենը ծախս պարտքային կորուստների գծով	(1,844,214)	(1,423,296)	9,424,693	6,157,183

13 Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	3,803,128	3,433,714
Գովազդ և շուկայավարում	911,886	831,369
Մասնագիտական ծառայություններ	772,692	288,231
Անձնակազմի վերապատրաստման և այլ ծախսեր	467,636	339,430
Վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	407,416	444,066
Զփոխհատուցվող հարկեր վարձակալության պայմանագրերի գծով	364,565	348,517
Վարկերի վերադարձման գծով ծախսեր	297,523	365,015
Անվտանգության ծառայություն	264,160	238,604
Կապի և տեղեկատվական ծառայություններ	202,366	137,451
Վարձակալության գծով այլ ծախսեր	189,222	184,568
Բարեգործություն և հովանավորություն	180,145	117,736
Գործուղումների և ներկայացուցչական ծախսեր	162,024	28,882
Էլեկտրականության և կոմունալ ծախսեր	129,234	104,090
Ապահովագրություն	101,433	87,629
Գրասենյակային ծախսեր	73,681	67,764
Հարկեր՝ բացառությամբ աշխատավարձի գծով հարկերի և շահութահարկի	53,058	43,528
Այլ	308,816	170,735
	8,688,985	7,231,329

14 Շահութահարկի գծով ծախս

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Ընթացիկ տարվա հարկի գծով ծախս	(13,468,895)	(2,697,604)
Հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխություններ՝ ժամանակավոր տարբերությունների առաջացման և հակադարձման հետևանքով	2,869,264	(1,758,050)
Ընդամենը ծախս շահութահարկի գծով	(10,599,631)	(4,455,654)

2022թ-ին ընթացիկ հարկի կիրառելի դրույքաչափը կազմում է 18% (2021թ. համեմատ փոփոխություն տեղի չի ունեցել):

Արդյունավետ հարկային դրույքաչափի համադրում դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	2022թ. հազ. դրամ	%	2021թ. հազ. դրամ	%
Շահույթ մինչև շահութահարկով հարկումը	54,868,918		23,871,721	
Շահութահարկ՝ հաշվարկված հարկի կիրառելի դրույքաչափով	(9,876,405)	(18.0)	(4,296,910)	(18.0)
Զնվազեցվող ծախսեր	(723,226)	(1.3)	(158,744)	(0.7)
Ընդամենը ծախս շահութահարկի գծով	(10,599,631)	(19.3)	(4,455,654)	(18.7)

(ա) Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ

Ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլելու նպատակով որոշված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակներով օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերություններն առաջացնում են զուտ հետաձգված հարկային ակտիվ և զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություն համապատասխանաբար 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Գործող հարկային օրենսդրության համաձայն՝ նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունները մարման ժամկետ չունեն:

Ստորև ներկայացված են ժամանակավոր տարբերությունների փոփոխությունները 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների ընթացքում:

հազ. դրամ	Մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.
Իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	1,011	(123,530)	-	(122,519)
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	66,849	(24,412)	264,997	307,434
Հանախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(1,796,396)	280,623	-	(1,515,773)
Ամորտիզացված արժեքով չափվող այլ ֆինանսական գործիքներ և պահուստներ	(168,926)	212,628	-	43,702
Հիմնական միջոցներ	34,526	37,555	-	72,081
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ	(2,009,359)	108,744	-	(1,900,615)
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	2,179,136	(45,766)	-	2,133,370
Այլ ակտիվներ	28,848	20,199	-	49,047
Այլ պարտավորություններ	1,089,650	2,402,575	-	3,492,225
Այլ փոխառություններ	(89,383)	648	-	(88,735)
Ընդամենը հետաձգված հարկային (պարտավորություն)/ակտիվ	(664,044)	2,869,264	264,997	2,470,217
	Մնացորդը առ 1 հունվարի 2021թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.
Իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	74,577	(73,566)	-	1,011
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	24,889	(23,637)	65,597	66,849
Հանախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	294,337	(2,090,733)	-	(1,796,396)
Ամորտիզացված արժեքով չափվող այլ ֆինանսական գործիքներ և պահուստներ	11,126	(180,052)	-	(168,926)
Հիմնական միջոցներ	13,667	20,859	-	34,526
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ	(1,915,901)	(93,458)	-	(2,009,359)
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	2,021,730	157,406	-	2,179,136
Այլ ակտիվներ	32,175	(3,327)	-	28,848
Այլ պարտավորություններ	569,337	520,313	-	1,089,650
Այլ փոխառություններ	(97,528)	8,145	-	(89,383)
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ/ (պարտավորություն)	1,028,409	(1,758,050)	65,597	(664,044)

Գործող հարկային օրենսդրության համաձայն՝ նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունները մարման ժամկետ չունեն: Հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվել են այնքանով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի սպազա հարկվող շահույթ, որի դիմաց Բանկը կկարողանա օգտագործել դրանցից ստացված օգուտները:

15 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Կանխիկը դրամարկղում	21,346,412	22,847,846
Նոստրո հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	53,464,849	227,124,335
Նոստրո հաշիվներ այլ բանկերում		
- Aa1-ից Aa3 վարկանիշով	11,573,505	6,006,225
- A1-ից A3 վարկանիշով	5,891,130	4,476,989
- Baa1-ից Baa3 վարկանիշով	5,178,893	2,753,282
- Ba1-ից Ba3 վարկանիշով	5,174,926	853,311
- վարկանիշ չունեցող	11,015,542	70,306
Ընդամենը նոստրո հաշիվներ այլ բանկերում	38,833,996	14,160,113
Ընդամենը համախառն դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	113,645,257	264,132,294
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(4,234)	(42,149)
Ընդամենը զուտ դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	113,641,023	264,090,145

Պարտքային որակը բացահայտելիս Բանկն օգտվում է «Moody's» վարկանիշային գործակալության վարկանիշներից: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ «վարկանիշ չունեցող» դասում ներառված է 6,519,943 հազար դրամ մնացորդով պայմանագրային կողմը, որը չունի «Moody's» վարկանիշային գործակալության կողմից շնորհված վարկանիշ, սակայն ունի «Standard & Poor's» վարկանիշային գործակալության BBB- վարկանիշ:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքներն ամբողջությամբ դասված են 1-ին փուլ և չափվում են ամորտիզացված արժեքով 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, բացառությամբ ՀՀ ԿԲ-ի, Բանկը չունի բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ, որոնց մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը:

ՀՀ ԿԲ-ում պահվող նոստրո հաշիվները վերաբերում են վճարահաշվարկային գործունեությանը (տես Ծանոթագրություն 17) և անհրաժեշտության դեպքում կարող են էլքագրվել:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների գծով կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

հազ. դրամ	2022թ.			Ընդամենը
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	42,149	-	-	42,149
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում	(42,149)	-	-	(42,149)
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	4,234	-	-	4,234
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	4,234	-	-	4,234

հազ. դրամ	2021թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	18,043	-	-	18,043
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում	(18,043)	-	-	(18,043)
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	42,149	-	-	42,149
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	42,149	-	-	42,149

16 Ներդրումային արժեթղթեր և ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ

(ա) Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Բանկի կողմից պահվող		
Պարտքային և հաստատուն եկամտով այլ գործիքներ		
ՀՀ պետական արժեթղթեր	4,030,241	4,285,560
ՀՀ պետական ելրոպարտատոմսեր	3,680,115	637,242
Ընդամենը պետական պարտատոմսեր	7,710,356	4,922,802
Հայկական ընկերությունների կորպորատիվ պարտատոմսեր		
- Ba1-ից Ba3 վարկանիշով	1,198,583	1,449,305
- B1-ից B3 վարկանիշով	16,682	714,740
- վարկանիշ չունեցող	1,093,178	1,059,391
Ընդամենը կորպորատիվ պարտատոմսեր	2,308,443	3,223,436
Ընդամենը Բանկի կողմից պահվող պարտքային և հաստատուն եկամտով այլ գործիքներ	10,018,799	8,146,238
Կորպորատիվ բաժնետոմսեր	99,992	-
Ընդամենը իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	10,118,791	8,146,238
	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ		
Արժույթային սվոփեր	602,377	77,722
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	602,377	77,722
Ընդամենը իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	10,721,168	8,223,960
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ		
Արժույթային սվոփեր	69,563	92,827
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	69,563	92,827

Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի պարտքային որակը բացահայտելիս Բանկն օգտվում է «Moody's» վարկանիշային գործակալության վարկանիշներից:

(բ) Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Բանկի կողմից պահվող		
Պարտքային և հաստատուն եկամտով այլ գործիքներ		
ՀՀ պետական արժեթղթեր	22,471,999	6,256,620
ՀՀ պետական եվրոպարտատոմսեր	10,664,483	616,137
Օտարերկրյա պետությունների պետական արժեթղթեր Aaa վարկանիշով	13,668,115	-
Օտարերկրյա պետությունների պետական եվրոպարտատոմսեր Ba2 վարկանիշով	1,075,828	-
Ընդամենը պետական պարտատոմսեր	47,880,425	6,872,757
Հայկական ընկերությունների կորպորատիվ պարտատոմսեր		
- Ba1-ից Ba3 վարկանիշով	-	6,883
- վարկանիշ չունեցող	-	487,810
Օտարերկրյա ընկերությունների կորպորատիվ պարտատոմսեր		
- Aaa վարկանիշով	9,359,645	-
- B1-ից B3 վարկանիշով	-	474,498
- վարկանիշ չունեցող	45,230	-
Ընդամենը կորպորատիվ պարտատոմսեր	9,404,875	969,191
Ընդամենը պարտքային և հաստատուն եկամտով այլ գործիքներ	57,285,300	7,841,948
Բաժնային ներդրումներ		
Կորպորատիվ բաժնետոմսեր	78,307	78,307
Ընդամենը իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	57,363,607	7,920,255
Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված		
ՀՀ պետական եվրոպարտատոմսեր	-	4,096,530
Ընդամենը պետական պարտատոմսեր	-	4,096,530

Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի պարտքային որակը բացահայտելիս Բանկն օգտվում է «Moody's» վարկանիշային գործակալության վարկանիշներից:

Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերն ամբողջությամբ դասված են 1-ին փուլ 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի գծով կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար: Կորստի պահուստը չի ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, քանի որ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքը վերջիններիս իրական արժեքն է:

հազ. դրամ	2022թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	30,960	-	-	30,960
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում	(70,177)	-	-	(70,177)
Մարված ակտիվներ	(225,088)	-	-	(225,088)
Վաճառված ակտիվներ	(78,975)	-	-	(78,975)
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	431,533	-	-	431,533
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	88,253	-	-	88,253

հազ. դրամ	2021թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	52,998	-	-	52,998
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում	(25,492)	-	-	(25,492)
Մարված ակտիվներ	(10,558)	-	-	(10,558)
Վաճառված ակտիվներ	(12,008)	-	-	(12,008)
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	26,020	-	-	26,020
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	30,960	-	-	30,960

(i) Որպես իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող նախորոշված չգնանշվող բաժնային արժեթղթեր

Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներում ներառված են ստորև ներկայացված չգնանշվող բաժնային արժեթղթերը.

Անվանումը	Գրանցման երկիրը	Հիմնական գործունեությունը	Վերահսկվող %		2022թ.	2021թ.
			2022թ.	2021թ.	հազ. դրամ	հազ. դրամ
ԱրՔա	Հայաստանի Հանրապետություն	Վճարային համակարգ	3.75%	3.75%	44,841	44,841
SWIFT	Հայաստանի Հանրապետություն	Դրամական փոխանցումներ	0.00%	0.00%	33,466	33,466
					78,307	78,307

2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներդրումները հիմնականում ներառում են պարտադիր բաժնետոմսերը ֆոնդային բորսաներում և քլիրինգային կազմակերպություններում: Բանկի ղեկավարությունը գտնում է, որ այս գործիքների գնահատված իրական արժեքները մոտարկվում են դրանց սկզբնական արժեքներին 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

(գ) Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Բանկի կողմից պահվող		
Պարտքային և հաստատուն եկամտով այլ գործիքներ		
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	49,988,420	36,440,646
Օտարերկրյա պետությունների պետական արժեթղթեր Aaa վարկանիշով	56,888,881	-
Օտարերկրյա պետությունների պետական արժեթղթեր Aa2 վարկանիշով	3,355,592	-
ՀՀ պետական ելրոպարտատոմսեր	37,111,362	639,897
Ընդամենը պետական պարտատոմսեր	147,344,255	37,080,543
Ներդրումային հիմնադրամների պարտատոմսեր		
- վարկանիշ չունեցող	4,099,593	-
Ընդամենը ներդրումային հիմնադրամների պարտատոմսեր	4,099,593	-
Հայկական ընկերությունների կորպորատիվ պարտատոմսեր		
- վարկանիշ չունեցող	1,192,917	965,804
Ընդամենը կորպորատիվ պարտատոմսեր	1,192,917	965,804
Ընդամենը Բանկի կողմից պահվող պարտքային և հաստատուն եկամտով այլ գործիքներ	152,636,765	38,046,347
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(332,488)	(130,613)
Ընդամենը Բանկի կողմից պահվող ամորտիզացված արժեքով չափվող գույտ ներդրումային արժեթղթեր	152,304,277	37,915,734
Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված		
Պարտքային և հաստատուն եկամտով այլ գործիքներ		
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	4,397,608	8,324,800
ՀՀ պետական ելրոպարտատոմսեր	-	7,445,774
Ընդամենը պետական պարտատոմսեր	4,397,608	15,770,574

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի պարտքային որակը բացահայտելիս Բանկն օգտվում է «Moody's» վարկանիշային գործակալության վարկանիշներից:

Բանկի գնահատմամբ ներդրումային հիմնադրամների վարկանիշ չունեցող պարտատոմսերի պարտքային ռիսկը մոտավորապես համապատասխանում է «Moody's» վարկանիշային գործակալության B2 արտաքին վարկանիշին:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, բացառությամբ ՀՀ կառավարության, Բանկն ունի մեկ պայմանագրային կողմ, որի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը (2021թ-ին նման պայմանագրային կողմ չկար): 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ մնացորդները կազմում էին 56,888,881 հազար դրամ:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերն ամբողջությամբ դասված են 1-ին փուլ 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի գծով կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

հազ. դրամ	2022թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	130,613	-	-	130,613
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում	(60,673)	-	-	(60,673)
Մարված ակտիվներ	(154,984)	-	-	(154,984)
Վաճառված ակտիվներ	-	-	-	-
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	417,532	-	-	417,532
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	332,488	-	-	332,488

հազ. դրամ	2021թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	97,688	-	-	97,688
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում	28,604	-	-	28,604
Մարված ակտիվներ	(24,979)	-	-	(24,979)
Վաճառված ակտիվներ	-	-	-	-
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	29,300	-	-	29,300
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	130,613	-	-	130,613

17 Բանկերին տրված վարկեր և փոխառվածություններ

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Պահանջներ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ		
Վարկային քարտերով գործառնությունների համար դեպոզիտացված միջոց ՀՀ ԿԲ-ում	6,767,000	3,364,500
Ավանդ ՀՀ ԿԲ-ում, պարտադիր պահուստներ	68,909,513	31,416,814
Այլ բանկերին տրված վարկեր և փոխառվածություններ		
Հայկական բանկեր		
- Ba1-ից Ba3 վարկանիշով	199,888	487,895
Այլ բանկեր		
- Aa1-ից Aa3 վարկանիշով	7,874,283	-
- A1-ից A3 վարկանիշով	10,503,434	-
- Ba1-ից Ba3 վարկանիշով	-	8,145,003
- վարկանիշ չունեցող	106	-
Ընդամենը այլ բանկերին տրված վարկեր և փոխառվածություններ	18,577,711	8,632,898
Ընդամենը բանկերին տրված համախառն վարկեր և փոխառվածություններ	94,254,224	43,414,212
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(159,385)	(80,951)
Ընդամենը բանկերին տրված զուտ վարկեր և փոխառվածություններ	94,094,839	43,333,261

(ա) Մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում

Վարկային քարտերով գործառնությունների համար ՀՀ ԿԲ-ում դեպոզիտացված միջոցը ոչ տոկոսակիր ավանդ է, որը հաշվարկվում է ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կանոնակարգերի համաձայն և որի ելքագրումը սահմանափակված է:

Բանկերից պահանջվում է ՀՀ ԿԲ-ում պահել կանխիկ ավանդ (պարտադիր պահուստ) ներգրավված միջոցների համար: ՀՀ դրամով ներգրավված միջոցների համար պարտադիր պահուստը կազմում է 4% (2021թ-ին՝ 4%) և ամբողջությամբ պահվում է ՀՀ դրամով: Արտարժույթով ներգրավված միջոցների համար պարտադիր պահուստը կազմում է 18%, որից 6%-ը պահվում է ՀՀ դրամով, իսկ 12%-ը՝ ներգրավված միջոցների համապատասխան արտարժույթով (2021թ-ին՝ 10%՝ ՀՀ դրամով և 8%՝ ներգրավված միջոցների համապատասխան արտարժույթով): ՀՀ դրամով պահվող ավանդը ելքագրելու Բանկի իրավունքը չի սահմանափակվում օրենսդրությամբ, սակայն եթե Բանկը չի ապահովում պահուստի նվազագույն միջին ամսական գումարը, վերջինիս նկատմամբ կարող են կիրառվել պատժամիջոցներ: 46,960,981 հազար դրամ գումարով ՀՀ դրամով պահվող պարտադիր պահուստները (2021թ-ին՝ 48,865,689 հազար դրամ) դասակարգվում են որպես դրամական միջոցներ և դրանց դրամական համարժեքներ (տես Ծանոթագրություն 15), քանի որ կարող են ելքագրվել անհրաժեշտության դեպքում:

Արտարժույթով պահվող պարտադիր պահուստի համար Բանկն պարտավոր է ապահովել նվազագույն օրական մնացորդ: Այս պահուստները չեն համարվում դրամական միջոցներ և դրանց դրամական համարժեքներ և ներառված են բանկերին տրված վարկերի և փոխառվածությունների կազմում: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ-ում պահվող ավանդներում ներառված է 68,909,513 հազար դրամ գումարով պարտադիր պահուստ արտարժույթով ներգրավված միջոցների համար (2021թ-ին՝ 31,416,814 հազար դրամ):

(բ) Բանկերին տրված վարկերի և փոխառվածությունների կենտրոնացում

2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, բացառությամբ ՀՀ ԿԲ-ի, Բանկը չունի պայմանագրային կողմ հանդիսացող այնպիսի բանկեր, որոնց գծով մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը:

Բանկերին տրված վարկերը և փոխառվածությունները ժամկետանց կամ արժեզրկված չեն և ամբողջությամբ դասված են 1-ին փուլ 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Բանկերին տրված բոլոր վարկերը և փոխառվածությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է ամորտիզացված արժեքով չափվող բանկերին տրված վարկերի և փոխառվածությունների գծով կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

հազ. դրամ	2022թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ամորտիզացված արժեքով չափվող բանկերին տրված վարկեր և փոխառվածություններ				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	80,951	-	-	80,951
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Մարված ակտիվներ	(80,951)	-	-	(80,951)
Դուրսգրված գումարներ	-	-	-	-
Արտարժույթի մասով ճշգրտումներ	-	-	-	-
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	159,385	-	-	159,385
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	159,385	-	-	159,385

հազ. դրամ	2021թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ամորտիզացված արժեքով չափվող բանկերին տրված վարկեր և փոխառվածություններ				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	88,092	-	-	88,092
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Մարված ակտիվներ	(88,092)	-	-	(88,092)
Դուրսգրված գումարներ	-	-	-	-
Արտարժույթի մասով ճշգրտումներ	-	-	-	-
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	80,951	-	-	80,951
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	80,951	-	-	80,951

18 Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով դեբիտորական պարտքեր

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Վարկանիշ չունեցող միջին չափի հայկական բանկերից ստացվելիք գումարներ	39,737,793	1,024,620
Վարկանիշ չունեցող այլ փոքր և միջին չափի հայկական ֆինանսական կազմակերպություններից ստացվելիք գումարներ	7,378,642	6,509,063
Ընդամենը համախառն դեբիտորական պարտքեր հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով	47,116,435	7,533,683
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	-	-
Ընդամենը զուտ դեբիտորական պարտքեր հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով	47,116,435	7,533,683

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի մեկ պայմանագրային կողմ, որի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը (2021թ-ին նման պայմանագրային կողմ չկար): 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պայմանագրային կողմի մնացորդների գծով ստացվելիք գումարները կազմում էին 30,576,947 հազար դրամ:

Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով դեբիտորական պարտքերը վերագրելի են խոշոր հայկական բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին: Բոլոր գումարները դասված են 1-ին փուլ և չափվում են ամորտիզացված արժեքով 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Ակտիվների համար որպես ապահովություն ընդունված գրավ

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով դեբիտորական պարտքերի դիմաց գրավադրված էին 49,319,542 հազար դրամ իրական արժեքով ՀՀ պետական արժեթղթերը (2021թ-ին՝ 8,478,694 հազար դրամ):

19 Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

	Ծնթգ.	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	19(ա)	437,067,371	428,111,574
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	19(ա)	277,130,693	220,437,296
Ֆակտորինգի գծով դեբիտորական պարտքեր	19(բ)	8,766,315	10,820,379
Ակրեդիտիվների գծով դեբիտորական պարտքեր	19(գ)	4,395,536	10,702,129
Ընդամենը ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր և փոխատվություններ		727,359,915	670,071,378
Ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքեր	19(դ)	23,532,028	19,900,741
Պարտքային կորստի գծով պահուստ		(15,348,823)	(16,885,855)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր և փոխատվություններ		735,543,120	673,086,264

(ա) Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր		
Խոշոր ընկերություններին տրված վարկեր	269,513,566	278,128,033
Փոքր և միջին ընկերություններին տրված վարկեր	167,553,805	149,983,541
Ընդամենը իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	437,067,371	428,111,574
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր		
Հիփոթեքային վարկեր	186,044,427	141,193,211
Ֆիզիկական անձանց տրված սպառողական վարկեր	91,086,266	79,244,085
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	277,130,693	220,437,296
Ընդամենը իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված համախառն վարկեր	714,198,064	648,548,870
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(15,116,388)	(16,405,548)
Ընդամենը իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված զուտ վարկեր	699,081,676	632,143,322

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է իրավաբանական անձանց տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

հազ. դրամ	2022թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	400,834,628	10,060,482	17,216,464	428,111,574
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	407,565,057	-	-	407,565,057
Մարված ակտիվներ	(324,140,195)	(1,952,887)	(2,025,696)	(328,118,778)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	5,906,684	(5,802,710)	(103,974)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(1,859,085)	1,861,892	(2,807)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(2,227,233)	(319,453)	2,546,686	-
Վերականգնումներ	-	-	1,159,987	1,159,987
Դուրսգրված գումարներ	-	-	(4,409,990)	(4,409,990)
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերազնահատումից	(64,508,591)	(1,590,160)	(1,141,728)	(67,240,479)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	421,571,265	2,257,164	13,238,942	437,067,371

հազ. դրամ	2021թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	446,950,704	15,682,799	23,585,021	486,218,524
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	173,960,921	-	-	173,960,921
Մարված ակտիվներ	(200,569,161)	(1,718,048)	(1,218,871)	(203,506,080)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	2,282,319	(2,236,410)	(45,909)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(2,645,707)	2,645,707	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(3,774,867)	(1,916,985)	5,691,852	-
Վերականգնումներ	-	-	1,792,329	1,792,329
Դուրսգրված գումարներ	-	-	(9,098,554)	(9,098,554)
Ակտիվի գուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	(15,369,581)	(2,396,581)	(3,489,404)	(21,255,566)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	400,834,628	10,060,482	17,216,464	428,111,574

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է իրավաբանական անձանց տրված վարկերի գծով կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

հազ. դրամ	2022թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	3,539,121	1,422,497	6,518,486	11,480,104
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	3,281,659	-	-	3,281,659
Մարված ակտիվներ	(2,609,933)	(654,308)	(995,776)	(4,260,017)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	11,026	(9,173)	(1,853)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(638,750)	640,317	(1,567)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(625,307)	(31,927)	657,234	-
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխումների ազդեցությունը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ԱՊԿ վրա և ԱՊԿ հաշվարկի համար օգտագործվող մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություններ	564,421	(599,645)	5,187,431	5,152,207
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ճանաչված	(16,884)	(654,736)	4,845,469	4,173,849
Չեղչի ծախսագրում	-	-	360,724	360,724
Վերականգնումներ	-	-	1,159,987	1,159,987
Դուրսգրված գումարներ	-	-	(4,409,990)	(4,409,990)
Արտարժույթի մասով ճշգրտումներ	(127,848)	(11,507)	(1,966,777)	(2,106,132)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	3,394,389	756,254	6,507,899	10,658,542

հազ. դրամ	2021թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	3,721,879	3,217,165	7,408,239	14,347,283
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	1,352,666	-	-	1,352,666
Մարված ակտիվներ	(1,559,563)	(163,609)	(164,632)	(1,887,804)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	761,324	(713,967)	(47,357)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(57,942)	57,942	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(100,758)	(971,034)	1,071,792	-
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխումների ազդեցությունը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ԱՊԿ վրա և ԱՊԿ հաշվարկի համար օգտագործվող մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություններ	(350,082)	20,411	5,161,174	4,831,503
Ճահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ճանաչված	45,645	(1,770,257)	6,020,977	4,296,365
Չեղչի ծախսագրում	-	-	874,702	874,702
Վերականգնումներ	-	-	1,792,329	1,792,329
Դուրսգրված գումարներ	-	-	(9,098,554)	(9,098,554)
Արտարժույթի մասով ճշգրտումներ	(228,403)	(24,411)	(479,207)	(732,021)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	3,539,121	1,422,497	6,518,486	11,480,104

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

հազ. դրամ	2022թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	209,136,862	6,876,696	4,423,738	220,437,296
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	137,739,301	-	-	137,739,301
Մարված ակտիվներ	(63,122,162)	(3,132,049)	(987,751)	(67,241,962)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	755,019	(263,924)	(491,095)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(507,039)	531,757	(24,718)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(955,289)	(2,429,127)	3,384,416	-
Վերականգնումներ	-	-	3,400,799	3,400,799
Դուրսգրված գումարներ	-	-	(3,759,030)	(3,759,030)
Ակտիվի մնացորդի փոփոխություն տոկոսներից և արտարժույթից	(11,580,285)	(848,623)	(1,016,803)	(13,445,711)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	271,466,407	734,730	4,929,556	277,130,693

հազ. դրամ	2021թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	183,194,635	7,215,470	6,212,539	196,622,644
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	83,482,559	-	-	83,482,559
Մարված ակտիվներ	(42,308,626)	(71,777)	(429,322)	(42,809,725)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	149,569	(149,569)	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(5,426,429)	5,426,429	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(3,693,103)	(3,815,989)	7,509,092	-
Վերականգնումներ	-	-	1,388,061	1,388,061
Դուրսգրված գումարներ	-	-	(6,937,279)	(6,937,279)
Ակտիվի մնացորդի փոփոխություն տոկոսներից և արտարժույթից	(6,261,743)	(1,727,868)	(3,319,353)	(11,308,964)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	209,136,862	6,876,696	4,423,738	220,437,296

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի գծով կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

հազ. դրամ	2022թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	1,625,275	1,867,085	1,433,084	4,925,444
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	1,109,058	-	-	1,109,058
Մարված ակտիվներ	(508,251)	(1,049,382)	(485,551)	(2,043,184)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	7,890	(1,662)	(6,228)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(130,063)	136,915	(6,852)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(491,814)	(1,833,801)	2,325,615	-
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխումների ազդեցությունը				
Ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ԱՊԿ վրա և ԱՊԿ հաշվարկի համար օգտագործվող մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություններ	69,620	1,097,940	(404,855)	762,705
Ծահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ճանաչված	56,440	(1,649,990)	1,422,129	(171,421)
Չեղչի ծախսագրում	-	-	242,048	242,048
Վերականգնումներ	-	-	3,400,799	3,400,799
Դուրսգրված գումարներ	-	-	(3,759,030)	(3,759,030)
Ճշգրտումներ արտարժույթի մասով	(22,335)	(1,849)	(155,810)	(179,994)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	1,659,380	215,246	2,583,220	4,457,846
2021թ.				
հազ. դրամ	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	3,573,341	1,509,225	3,536,814	8,619,380
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	2,413,070	-	-	2,413,070
Մարված ակտիվներ	(1,702,753)	(63,193)	(136,503)	(1,902,449)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	8,662	(8,662)	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(180,549)	180,549	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(457,945)	(747,552)	1,205,497	-
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխումների ազդեցությունը				
Ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ԱՊԿ վրա և ԱՊԿ հաշվարկի համար օգտագործվող մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություններ	(1,882,741)	1,013,307	2,505,302	1,635,868
Ծահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ճանաչված	(1,802,256)	374,449	3,574,296	2,146,489
Չեղչի ծախսագրում	-	-	251,952	251,952
Վերականգնումներ	-	-	1,388,061	1,388,061
Դուրսգրված գումարներ	-	-	(6,937,279)	(6,937,279)
Ճշգրտումներ արտարժույթի մասով	(145,810)	(16,589)	(380,760)	(543,159)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	1,625,275	1,867,085	1,433,084	4,925,444

(i) Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի պարտքային որակը

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի պարտքային որակի վերաբերյալ 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Ներքին վարկանշավորման մոդելի հիման վրա հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների պարտքային որակի վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 30-ում:

	1-ին փուլ հազ. դրամ	2-րդ փուլ հազ. դրամ	3-րդ փուլ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Վարկեր խոշոր ընկերություններին				
- ոչ ժամկետանց	258,933,054	1,705,216	4,398,108	265,036,378
- մինչև 30 օր ժամկետանց	-	-	-	-
- ավելի քան 30 օր և մինչև 90 օր ժամկետանց	-	-	-	-
- ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	4,477,188	4,477,188
Ընդամենը համախառն վարկեր խոշոր ընկերություններին	258,933,054	1,705,216	8,875,296	269,513,566
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(1,432,205)	(576,862)	(5,390,996)	(7,400,063)
Ընդամենը զուտ վարկեր խոշոր ընկերություններին	257,500,849	1,128,354	3,484,300	262,113,503
Վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին				
- ոչ ժամկետանց	162,553,072	134,827	864,274	163,552,173
- մինչև 30 օր ժամկետանց	85,139	23,854	3,376	112,369
- ավելի քան 30 օր և մինչև 90 օր ժամկետանց	-	393,267	13,194	406,461
- ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	3,482,802	3,482,802
Ընդամենը համախառն վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին	162,638,211	551,948	4,363,646	167,553,805
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(1,962,184)	(179,392)	(1,116,903)	(3,258,479)
Ընդամենը զուտ վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին	160,676,027	372,556	3,246,743	164,295,326
Ընդամենը համախառն վարկեր իրավաբանական անձանց	421,571,265	2,257,164	13,238,942	437,067,371
Ընդամենը զուտ վարկեր իրավաբանական անձանց	418,176,876	1,500,910	6,731,043	426,408,829
Հիփոթեքային վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	182,830,618	194,732	2,120,821	185,146,171
- մինչև 30 օր ժամկետանց	6,791	3,048	1,285	11,124
- ավելի քան 30 օր և մինչև 90 օր ժամկետանց	-	79,224	69,720	148,944
- ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	738,188	738,188
Ընդամենը համախառն հիփոթեքային վարկեր	182,837,409	277,004	2,930,014	186,044,427
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(284,263)	(18,645)	(1,374,217)	(1,677,125)
Ընդամենը զուտ հիփոթեքային վարկեր	182,553,146	258,359	1,555,797	184,367,302
Սպառողական վարկեր ֆիզիկական անձանց*				
- ոչ ժամկետանց	88,322,570	184,475	1,100,822	89,607,867
- մինչև 30 օր ժամկետանց	301,350	26,047	12,237	339,634
- ավելի քան 30 օր և մինչև 90 օր ժամկետանց	5,078	247,204	167,032	419,314
- ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	719,451	719,451
Ընդամենը համախառն սպառողական վարկեր ֆիզիկական անձանց	88,628,998	457,726	1,999,542	91,086,266
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(1,375,117)	(196,601)	(1,209,003)	(2,780,721)
Ընդամենը զուտ սպառողական վարկեր ֆիզիկական անձանց	87,253,881	261,125	790,539	88,305,545
Ընդամենը համախառն վարկեր ֆիզիկական անձանց	271,466,407	734,730	4,929,556	277,130,693
Ընդամենը զուտ վարկեր ֆիզիկական անձանց	269,807,027	519,484	2,346,336	272,672,847
Ընդամենը համախառն վարկեր հաճախորդներին	693,037,672	2,991,894	18,168,498	714,198,064
Ընդամենը զուտ վարկեր հաճախորդներին	687,983,903	2,020,394	9,077,379	699,081,676

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց

տրված վարկերի պարտքային որակի վերաբերյալ 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	1-ին փուլ հազ. դրամ	2-րդ փուլ հազ. դրամ	3-րդ փուլ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Վարկեր խոշոր ընկերություններին				
- ոչ ժամկետանց	257,737,871	7,827,475	5,653,431	271,218,777
- ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	6,909,256	6,909,256
Ընդամենը համախառն վարկեր խոշոր ընկերություններին	257,737,871	7,827,475	12,562,687	278,128,033
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(1,850,687)	(893,832)	(4,756,167)	(7,500,686)
Ընդամենը զուտ վարկեր խոշոր ընկերություններին	255,887,184	6,933,643	7,806,520	270,627,347
Վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին				
- ոչ ժամկետանց	141,150,683	1,503,444	587,321	143,241,448
- մինչև 30 օր ժամկետանց	1,939,995	82,918	51,031	2,073,944
- ավելի քան 30 օր և մինչև 90 օր ժամկետանց	6,079	646,645	97,378	750,102
- ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	3,918,047	3,918,047
Ընդամենը համախառն վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին	143,096,757	2,233,007	4,653,777	149,983,541
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(1,688,434)	(528,665)	(1,762,319)	(3,979,418)
Ընդամենը զուտ վարկեր փոքր և միջին ընկերություններին	141,408,323	1,704,342	2,891,458	146,004,123
Ընդամենը համախառն վարկեր իրավաբանական անձանց	400,834,628	10,060,482	17,216,464	428,111,574
Ընդամենը զուտ վարկեր իրավաբանական անձանց	397,295,507	8,637,985	10,697,978	416,631,470
Հիփոթեքային վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	135,500,246	2,776,866	717,052	138,994,164
- մինչև 30 օր ժամկետանց	246,899	15,193	43,194	305,286
- ավելի քան 30 օր և մինչև 90 օր ժամկետանց	-	408,797	139,827	548,624
- ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	1,345,137	1,345,137
Ընդամենը համախառն հիփոթեքային վարկեր	135,747,145	3,200,856	2,245,210	141,193,211
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(306,522)	(249,640)	(454,615)	(1,010,777)
Ընդամենը զուտ հիփոթեքային վարկեր	135,440,623	2,951,216	1,790,595	140,182,434
Սպառողական վարկեր ֆիզիկական անձանց*				
- ոչ ժամկետանց	72,905,482	3,218,589	733,287	76,857,358
- մինչև 30 օր ժամկետանց	481,031	43,474	38,547	563,052
- ավելի քան 30 օր և մինչև 90 օր ժամկետանց	3,204	413,777	92,045	509,026
- ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	1,314,649	1,314,649
Ընդամենը համախառն սպառողական վարկեր ֆիզիկական անձանց	73,389,717	3,675,840	2,178,528	79,244,085
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(1,318,753)	(1,617,445)	(978,469)	(3,914,667)
Ընդամենը զուտ սպառողական վարկեր ֆիզիկական անձանց	72,070,964	2,058,395	1,200,059	75,329,418
Ընդամենը համախառն վարկեր ֆիզիկական անձանց	209,136,862	6,876,696	4,423,738	220,437,296
Ընդամենը զուտ վարկեր ֆիզիկական անձանց	207,511,587	5,009,611	2,990,654	215,511,852
Ընդամենը համախառն վարկեր հաճախորդներին	609,971,490	16,937,178	21,640,202	648,548,870
Ընդամենը զուտ վարկեր հաճախորդներին	604,807,094	13,647,596	13,688,632	632,143,322

* Երկու հաշվետու ժամանակաշրջանում ֆիզիկական անձանց տրված սպառողական վարկերը հիմնականում ներառում են վարկային քարտերը և օվերդրաֆոնները, առցանց սպառողական վարկերը և սպառիչ գնումների համար տրված վարկերը:

(ii) Գրավի և պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների վերլուծություն

Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր

Իրավաբանական անձանց տրված վարկերը ենթակա են պարտքային առումով գնահատման և արժեզրկման ստուգման անհատական հիմունքով: Իրավաբանական անձ հանդիսացող հաճախորդի ընդհանուր վճարունակությունը վերջինիս տրամադրված վարկի պարտքային որակի կարևոր ցուցանիշ է: Այնուամենայնիվ, գրավը տալիս է լրացուցիչ ապահովվածություն, և Բանկը որպես կանոն գրավ է պահանջում իրավաբանական անձանցից:

Վարկերի դիմաց հիմնականում գրավադրված են անշարժ գույք, սարքավորումներ, պաշարներ և դրամական միջոցներ:

Բանկը ձեռք է բերում նաև երաշխավորություններ մայր կազմակերպություններից՝ նրանց դուստր կազմակերպություններին տրված վարկերի համար:

Ղեկավարությունը հետևում է գրավի շուկայական արժեքին, պահանջում լրացուցիչ գրավ՝ դրա հիմքում ընկած պայմանագրի համաձայն, և հետևում է ձեռքբերված գրավի շուկայական արժեքին՝ վարկի արժեզրկման պահուստի բավարար լինելը ստուգելիս:

Ոչ ժամկետանց և ոչ արժեզրկված վարկերի վերադարձելիությունը ավելի շատ կախված է վարկառուների վճարունակությունից, քան գրավի արժեքից, և Բանկի համար պարտադիր չէ վերանայել գրավի արժեքի գնահատումը յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր

Հիփոթեքային վարկերի դիմաց գրավադրվում է վարկի առարկա հանդիսացող անշարժ գույքը:

Գրավով ապահովված և վարկային քարտերով տրամադրված օվերդրաֆտների համար որպես գրավ են ծառայում հիմնականում անշարժ գույքը և ավտոմեքենաները: Վարկային քարտերով տրված այլ օվերդրաֆտների համար ապահովվածության միջոց է հանդիսանում աշխատավարձը: Ավտոմեքենաների վարկերի դիմաց գրավադրվում են գնված ավտոմեքենաները: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ սպառողական վարկերն ապահովված են անշարժ գույքով, շարժական գույքով, աշխատավարձով, դրամական միջոցներով և անհատական երաշխավորություններով:

Ստորև բերված աղյուսակներում ներկայացված է տեղեկատվություն 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 3-րդ փուլ դասված հաճախորդներին տրված վարկերի համար որպես ապահովություն ծառայող գրավի վերաբերյալ:

31 դեկտեմբերի 2022թ.		Գրավի գնահատված շուկայական արժեք					Գրավով չապահովված գումար	Համապատասխան ԱՊԿ
		Համախառն հաշվեկշռային արժեք	Անշարժ գույք	Ավտոմեքենաներ	Սարքավորումներ	Ավելցուկ		
հազ. դրամ								
Վարկեր իրավաբանական անձանց	13,238,942	9,446,874	132,515	4,669,556	(3,567,720)	10,681,225	2,557,717	6,507,899
Հիփոթեքային վարկեր	2,930,014	2,137,721	7,003	7,872	(636,377)	1,516,219	1,413,796	1,374,217
Սպառողական վարկեր	1,999,542	816,450	6,697	94,078	(406,107)	511,119	1,488,423	1,209,003
Ընդամենը	18,168,498	12,401,045	146,215	4,771,506	(4,610,204)	12,708,563	5,459,936	9,091,119

31 դեկտեմբերի 2021թ.		Գրավի գնահատված շուկայական արժեք					Գրավով չապահովված գումար	Համապատասխան ԱՊԿ
		Համախառն հաշվեկշռային արժեք	Անշարժ գույք	Ավտոմեքենաներ	Սարքավորումներ	Ավելցուկ		
հազ. դրամ								
Վարկեր իրավաբանական անձանց	17,216,464	11,635,063	1,744,565	6,029,044	(3,443,417)	15,965,255	1,251,209	6,518,486
Հիփոթեքային վարկեր	2,245,210	2,668,337	84,730	12,590	(936,170)	1,829,487	415,723	454,615
Սպառողական վարկեր	2,178,528	1,464,602	166,886	54,009	(593,110)	1,092,387	1,086,141	978,469
Ընդամենը	21,640,202	15,768,002	1,996,181	6,095,643	(4,972,697)	18,887,129	2,753,073	7,951,570

Առգրավված գրավ

2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում Բանկը ձեռք է բերել 355,073 հազար դրամ (2021թ-ին՝ 2,530,398 հազար դրամ) հաշվեկշռային արժեքով ակտիվներ՝ հաճախորդներին տրված վարկերի դիմաց գրավադրված միջոցների առգրավման միջոցով: Առգրավված գրավից 714,665 հազար դրամ գումարով գրավը վաճառվել է 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում (2021թ-ին՝ 2,962,540 հազար դրամ): 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առգրավված գրավը ներառում է.

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Անշարժ գույք	986,014	1,315,382
Հողատարածք	131,460	158,718
Այլ	7,557	10,523
Նվազեցում մինչև իրացման գուտ արժեք	(215,001)	(158,343)
Ընդամենը առգրավված գրավ	910,030	1,326,280

Բանկը մտադիր է վաճառել այս ակտիվները հնարավորինս սեղմ ժամկետներում:

(iii) Վարկային պորտֆելի աշխարհագրական և ըստ տնտեսության ճյուղերի վերլուծություն

Վարկերը տրամադրվել են տնտեսության հետևյալ ճյուղերում գործունեություն իրականացնող հաճախորդներին.

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Շինարարություն	80,090,156	48,905,283
Մեծածախ առևտուր	55,718,236	60,088,783
Գյուղատնտեսություն, անտառտնտեսություն և փայտամշակում	48,145,479	42,468,352
Մենդի և խմիչքի արտադրություն	45,859,624	37,974,102
Հանքարդյունաբերություն/մետալուրգիա	38,263,289	29,142,735
Մանրածախ առևտուր	36,134,206	33,958,590
Էներգետիկայի բնագավառ	26,350,280	29,210,379
Տրանսպորտ	24,171,964	37,835,056
Հյուրանոցային ոլորտ	20,312,596	31,295,097
Անշարժ գույք	17,048,201	22,686,452
Կապի ծառայություններ	10,464,070	20,400,077
Արդյունաբերություն	8,318,186	9,849,730
Ֆինանսներ և ներդրումներ	54,909	9,931,454
Այլ	26,136,175	14,365,484
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	277,130,693	220,437,296
	714,198,064	648,548,870
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(15,116,388)	(16,405,548)
	699,081,676	632,143,322

Ստորև ներկայացված է Բանկի իրավաբանական անձանց տրված վարկերի (գուտ վարկեր) աշխարհագրական կենտրոնացվածությունը:

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Հայաստանի Հանրապետություն	425,015,023	415,181,330
ՏՀԶԿ և ԵՄ	57	-
Այլ երկրներ	1,393,749	1,450,140
	426,408,829	416,631,470

(iv) Պարտքային ռիսկին ենթարկվածություն

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի կապակցված վարկառուների երկու խումբ (2020թ-ին՝ մեկ), որին տրամադրված վարկերի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս վարկերի ընդհանուր գումարը կազմում է 53,627,014 հազար դրամ (2021թ-ին՝ 14,216,785 հազար դրամ):

(v) Վարկերի մարման ժամկետներ

Վարկային պորտֆելը կազմող վարկերի մարման ժամկետների վերլուծությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 30-ի (դ) կետում, որտեղ արտացոլված է հաշվետու ամսաթվից մինչև պայմանագրով նախատեսված վարկերի մարման ժամկետը մնացած ժամանակահատվածը:

(բ) Ֆակտորինգի գծով դեբիտորական պարտքեր

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Ֆակտորինգի գծով դեբիտորական պարտքեր	8,766,315	10,820,379
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(9,786)	(13,379)
	8,756,529	10,807,000

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի հաճախորդ, որի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը (2021թ-ին նման հաճախորդներ չկային):

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է ֆակտորինգի գծով դեբիտորական պարտքերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

հազ. դրամ	2022թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ֆակտորինգի գծով դեբիտորական պարտքեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	10,820,379	-	-	10,820,379
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	26,827,120	-	-	26,827,120
Մարված ակտիվներ	(26,900,321)	-	-	(26,900,321)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Ակտիվի գուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերազնահատումից	(1,980,863)	-	-	(1,980,863)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	8,766,315	-	-	8,766,315

հազ. դրամ	2021թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ֆակտորինգի գծով դեբիտորական պարտքեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	11,352,912	-	-	11,352,912
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	28,994,422	-	-	28,994,422
Մարված ակտիվներ	(28,344,726)	-	-	(28,344,726)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	(1,182,229)	-	-	(1,182,229)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	10,820,379	-	-	10,820,379

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է ֆակտորինգի գծով դեբիտորական պարտքերի կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

հազ. դրամ	2022թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ֆակտորինգի գծով դեբիտորական պարտքեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	13,379	-	-	13,379
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	29,948	-	-	29,948
Մարված ակտիվներ	(30,029)	-	-	(30,029)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում	(3,511)	-	-	(3,511)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	9,786	-	-	9,786

հազ. դրամ	2021թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ֆակտորինգի գծով դեբիտորական պարտքեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	20,561	-	-	20,561
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	35,851	-	-	35,851
Մարված ակտիվներ	(35,047)	-	-	(35,047)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում	(7,985)	-	-	(7,985)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	13,379	-	-	13,379

Ֆակտորինգի գծով դեբիտորական պարտքերն ապահովված են անշարժ գույքով, սարքավորումներով և փոխադրամիջոցներով:

(գ) Ակրեդիտիվների գծով դեբիտորական պարտքեր

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Իրավաբանական անձանց դեբիտորական պարտքեր ակրեդիտիվների գծով	4,395,536	10,702,129
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(16,538)	(42,599)
	4,378,998	10,659,530

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի հաճախորդ, որի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը (2021թ-ին նման հաճախորդներ չկային):

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է ակրեդիտիվների գծով դեբիտորական պարտքերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

հազ. դրամ	2022թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ակրեդիտիվների գծով դեբիտորական պարտքեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	10,702,129	-	-	10,702,129
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	10,769,135	-	-	10,769,135
Մարված ակտիվներ	(15,372,473)	-	-	(15,372,473)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերազնահատումից	(1,703,255)	-	-	(1,703,255)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	4,395,536	-	-	4,395,536
	2021թ.			
հազ. դրամ	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ակրեդիտիվների գծով դեբիտորական պարտքեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	12,859,539	-	-	12,859,539
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	17,750,093	-	-	17,750,093
Մարված ակտիվներ	(18,328,411)	-	-	(18,328,411)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերազնահատումից	(1,579,092)	-	-	(1,579,092)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	10,702,129	-	-	10,702,129

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է ակրեդիտիվների գծով դեբիտորական պարտքերի կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2021թ. և 2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

հազ. դրամ	2022թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ակրեդիտիվների գծով դեբիտորական պարտքեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	42,599	-	-	42,599
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	40,518	-	-	40,518
Մարված ակտիվներ	(57,838)	-	-	(57,838)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում	(8,741)	-	-	(8,741)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	16,538	-	-	16,538

հազ. դրամ	2021թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ակրեդիտիվների գծով դեբիտորական պարտքեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	55,462	-	-	55,462
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	70,653	-	-	70,653
Մարված ակտիվներ	(72,955)	-	-	(72,955)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում	(10,561)	-	-	(10,561)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	42,599	-	-	42,599

(դ) Ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքեր

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Համախառն ներդրումներ ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքերում		
Մինչև մեկ տարի ժամկետով	7,782,554	6,477,120
Մեկից հինգ տարի ժամկետով	19,297,945	16,339,246
Ավելի քան հինգ տարի ժամկետով	3,128,488	2,028,022
	30,208,987	24,844,388
Չվաստակաժ ֆինանսական եկամուտ	(6,676,959)	(4,943,647)
Համախառն ներդրումներ ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքերում	23,532,028	19,900,741
Արժեզրկման գծով պահուստ	(206,111)	(424,329)
Չուտ ներդրումներ ֆինանսական վարձակալությունում	23,325,917	19,476,412
Ֆինանսական վարձակալությունում զուտ ներդրումները ներառում են՝		
Մինչև մեկ տարի ժամկետով	6,009,312	5,072,802
Մեկից երկու տարի ժամկետով	5,416,996	4,574,317
Երկուսից երեք տարի ժամկետով	4,562,135	3,755,284
Երեքից չորս տարի ժամկետով	3,083,394	2,844,554
Չորսից հինգ տարի ժամկետով	1,838,414	1,641,133
Ավելի քան հինգ տարի ժամկետով	2,415,668	1,588,322
	23,325,919	19,476,412

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված ֆինանսական վարձակալության գծով դերբիտորական պարտքերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

հազ. դրամ	2022թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ֆինանսական վարձակալության գծով դերբիտորական պարտքեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	19,369,089	16,129	515,523	19,900,741
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	18,457,944	-	-	18,457,944
Մարված ակտիվներ	(12,730,355)	(10,381)	(130,477)	(12,871,213)
Փոխանակման փոխարժեքի փոփոխության ազդեցություն	(1,607,879)	21,260	23,877	(1,562,742)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	8,483	(8,483)	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(9,995)	9,995	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(99,336)	-	99,336	-
Դուրսգրված գումարներ	-	-	(403,320)	(403,320)
Վերականգնումներ	-	-	10,618	10,618
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	23,387,951	28,520	115,557	23,532,028
հազ. դրամ	2021թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ֆինանսական վարձակալության գծով դերբիտորական պարտքեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	12,363,152	91,744	578,610	13,033,506
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	15,958,518	-	-	15,958,518
Մարված ակտիվներ	(7,572,653)	(4,103)	(48,773)	(7,625,529)
Փոխանակման փոխարժեքի փոփոխության ազդեցություն	(1,442,117)	(24,719)	449,554	(1,017,282)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	77,701	(46,793)	(30,908)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(15,512)	-	15,512	-
Դուրսգրված գումարներ	-	-	(586,870)	(586,870)
Վերականգնումներ	-	-	138,398	138,398
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	19,369,089	16,129	515,523	19,900,741

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքերի կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

հազ. դրամ	2022թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	148,683	3,620	272,026	424,329
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	162,430	-	-	162,430
Մարված ակտիվներ	(112,027)	(2,470)	(111,049)	(225,546)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	53	(53)	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(3,638)	3,638	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(42,030)	-	42,030	-
Դուրսգրված գումարներ	-	-	(403,320)	(403,320)
Վերականգնումներ	-	-	10,618	10,618
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխումների ազդեցությունը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ԱՊԿ վրա և ԱՊԿ հաշվարկի համար օգտագործվող մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխությունները	(5,941)	4,130	293,940	292,129
Փոխանակման փոխարժեքի փոփոխության ազդեցություն	(6,364)	(713)	(59,595)	(66,672)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	-	-	12,143	12,143
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	141,166	8,152	56,793	206,111
հազ. դրամ	2021թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	161,774	18,937	368,205	548,916
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	138,999	-	-	138,999
Մարված ակտիվներ	(65,958)	(976)	(35,809)	(102,743)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	538	(323)	(215)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(12,897)	-	12,897	-
Դուրսգրված գումարներ	-	-	(586,870)	(586,870)
Վերականգնումներ	-	-	138,398	138,398
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխումների ազդեցությունը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ԱՊԿ վրա և ԱՊԿ հաշվարկի համար օգտագործվող մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխությունները	(73,773)	(14,018)	359,288	271,497
Չեղյի ծախսագրում	-	-	16,132	16,132
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	148,683	3,620	272,026	424,329

(i) Ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքերի որակի վերլուծություն

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքերի պարտքային որակի վերաբերյալ 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	1-ին փուլ հազ. դրամ	2-րդ փուլ հազ. դրամ	3-րդ փուլ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքեր				
- ոչ ժամկետանց	23,353,245	9,995	16,220	23,379,460
- մինչև 30 օր ժամկետանց	34,706	-	-	34,706
- ավելի քան 30 օր և մինչև 90 օր ժամկետանց	-	18,525	-	18,525
- ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	99,337	99,337
Ընդամենը համախառն դեբիտորական պարտքեր ֆինանսական վարձակալության գծով	23,387,951	28,520	115,557	23,532,028
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(141,166)	(8,152)	(56,793)	(206,111)
Ընդամենը զուտ դեբիտորական պարտքեր ֆինանսական վարձակալության գծով	23,246,785	20,368	58,764	23,325,917

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքերի պարտքային որակի վերաբերյալ 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	1-ին փուլ հազ. դրամ	2-րդ փուլ հազ. դրամ	3-րդ փուլ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքեր				
- ոչ ժամկետանց	19,251,813	16,129	-	19,267,942
- մինչև 30 օր ժամկետանց	117,276	-	18,278	135,554
- ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	497,245	497,245
Ընդամենը համախառն դեբիտորական պարտքեր ֆինանսական վարձակալության գծով	19,369,089	16,129	515,523	19,900,741
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(148,683)	(3,620)	(272,026)	(424,329)
Ընդամենը զուտ դեբիտորական պարտքեր ֆինանսական վարձակալության գծով	19,220,406	12,509	243,497	19,476,412

(ii) Ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքերի կենտրոնացում

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի հաճախորդ, որի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը (2021թ-ին նման հաճախորդներ չկային):

(iii) Գրավի վերադարձություն

Ֆինանսական վարձակալության գծով դերիտորական պարտքերն ապահովված են անշարժ գույքով, սարքավորումներով և ավտոմեքենաներով: Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 3-րդ փուլ դասված ֆինանսական վարձակալության գծով դերիտորական պարտքերի համար ապահովություն ծառայող գրավի վերաբերյալ:

31 դեկտեմբերի 2022թ.	Համախառն հաշվեկշռային արժեք	Գրավի գնահատված շուկայական արժեք					Չուտ ենթարկվա- ծություն	Համապա- տասխան ԱՊԿ
		Անշարժ գույք	Ավտոմե- քենաներ	Այլ	Ավելցուկ	Ընդամենը գրավ		
հազ. դրամ								
Ֆինանսական վարձակալություն	115,557	-	8,900	76,000	(1,297)	83,603	31,954	56,793
Ընդամենը	115,557	-	8,900	76,000	(1,297)	83,603	31,954	56,793

Ֆինանսական վարձակալության գծով դերիտորական պարտքերն ապահովված են անշարժ գույքով, սարքավորումներով և ավտոմեքենաներով: Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 3-րդ փուլ դասված ֆինանսական վարձակալության գծով դերիտորական պարտքերի համար ապահովություն ծառայող գրավի վերաբերյալ:

31 դեկտեմբերի 2021թ.	Համախառն հաշվեկշռային արժեք	Գրավի գնահատված շուկայական արժեք					Չուտ ենթարկվա- ծություն	Համապա- տասխան ԱՊԿ
		Անշարժ գույք	Ավտոմե- քենաներ	Այլ	Ավելցուկ	Ընդամենը գրավ		
հազ. դրամ								
Ֆինանսական վարձակալություն	515,523	-	601,278	-	(152,194)	449,084	66,439	272,026
Ընդամենը	515,523	-	601,278	-	(152,194)	449,084	66,439	272,026

20 Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ

հազ. դրամ	Վարձակալված գույքի բարելավում	Համակարգիչներ և կապի սարքավորումներ	Տնտեսական գույք	Փոխադրամիջոցներ	Ոչ նյութական ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք						
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.	5,045,997	8,016,991	2,858,710	321,154	4,672,367	20,915,219
Ավելացումներ	320,809	964,864	194,382	5,429	2,670,296	4,155,780
Օտարումներ/ դուրսգրումներ	(649,323)	(128,956)	(15,640)	-	(1,055,666)	(1,849,585)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	4,717,483	8,852,899	3,037,452	326,583	6,286,997	23,221,414
Մաշվածություն և ամորտիզացիա						
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.	2,058,943	5,040,776	1,000,033	168,612	1,997,773	10,266,137
Տարվա մաշվածություն և ամորտիզացիա	316,577	997,525	249,282	41,951	1,123,888	2,729,223
Օտարումներ/ դուրսգրումներ	(646,446)	(112,500)	(3,161)	-	(1,034,724)	(1,796,831)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	1,729,074	5,925,801	1,246,154	210,563	2,086,937	11,198,529
Հաշվեկշռային արժեք Առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	2,988,409	2,927,098	1,791,298	116,020	4,200,060	12,022,885
Սկզբնական արժեք						
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2021թ.	4,776,246	7,896,178	2,644,771	303,730	3,815,266	19,436,191
Ավելացումներ	510,166	377,942	233,303	49,924	1,408,953	2,580,288
Օտարումներ/ դուրսգրումներ	(240,415)	(257,129)	(19,364)	(32,500)	(551,852)	(1,101,260)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	5,045,997	8,016,991	2,858,710	321,154	4,672,367	20,915,219
Մաշվածություն և ամորտիզացիա						
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2021թ.	1,815,030	4,279,764	769,909	154,184	1,676,768	8,695,655
Տարվա մաշվածություն և ամորտիզացիա	275,310	998,802	232,381	39,677	870,297	2,416,467
Օտարումներ/ դուրսգրումներ	(31,397)	(237,790)	(2,257)	(25,249)	(549,292)	(845,985)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	2,058,943	5,040,776	1,000,033	168,612	1,997,773	10,266,137
Հաշվեկշռային արժեք Առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	2,987,054	2,976,215	1,858,677	152,542	2,674,594	10,649,082

21 Վարձակալություն

Բանկը վարձակալում է ակտիվներ, մասնավորապես, գլխամասային գրասենյակի և մասնաճյուղերի գրասենյակների տարածքները և այլ տարածքներ: Վարձակալության ժամկետը որպես կանոն կազմում է 10-ից 20 տարի:

Ստորև ներկայացված է այն վարձակալությունների մասին տեղեկատվությունը, որոնց շրջանակում Բանկը հանդես է գալիս որպես վարձակալ:

(ա) Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Մնացորդը առ 1 հունվարի	11,163,102	10,643,891
Ավելացումներ օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներին	408,254	763,001
Ժամանակաշրջանի մաշվածության գումար	(1,073,905)	(1,017,247)
Վարձակալության պայմանագրի փոփոխություններ	61,523	773,457
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	10,558,974	11,163,102

(բ) Շահույթում կամ վնասում ճանաչված գումարներ

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածություն	1,073,905	1,017,247
Վարձակալության գծով պարտավորությունների գծով տոկոսներ	1,343,001	1,343,129

(գ) Գրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարներ

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Ընդամենը գրամական միջոցների արտահոսք վարձակալության գծով	2,044,969	1,988,756

(դ) Պարտավորությունների և ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող գրամական հոսքերի փոփոխությունների համադրում

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Մնացորդը առ 1 հունվարի	12,106,310	11,231,832
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված գրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ		
Մարումներ	(2,044,969)	(1,988,756)
Ընդամենը ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված գրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ	(2,044,969)	(1,988,756)
Այլ փոփոխություններ		
Ավելացումներ վարձակալության գծով պարտավորություններին	408,254	763,001
Վերափոխում	61,523	742,320
Տոկոսային ծախս	1,343,001	1,343,129
Փոխանակման փոխարժեքի փոփոխության ազդեցություն	(22,064)	14,784
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	11,852,055	12,106,310

22 Այլ ակտիվներ

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Չավարտված գործարքների գծով դեբիտորական պարտքեր	3,242,216	1,753,611
Բրոքերային հաշիվներ	146,499	1,214,055
Սահմանափակումով հաշիվներ քիբրինգային կազմակերպություններում	912,326	573,370
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(26,658)	(24,903)
Ընդամենը ամորտիզացված արժեքով չափվող այլ ֆինանսական ակտիվներ	4,274,383	3,516,133
Կանխավճարներ մատակարարներին	5,704,726	6,563,381
Թանկարժեք մետաղների ստանդարտացված ձուլակտորներ	-	1,031,181
Պաշարներ	646,708	153,669
Այլ	59,806	13,771
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	6,411,240	7,762,002
Ընդամենը այլ ակտիվներ	10,685,623	11,278,135

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է այլ ֆինանսական ակտիվների գծով կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

հազ. դրամ	2022թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ամորտիզացված արժեքով չափվող այլ ֆինանսական ակտիվներ				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	14,932	648	9,323	24,903
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում	5,649	(365)	22,607	27,891
Դուրսգրումներ	-	-	(48,559)	(48,559)
Վերականգնումներ	-	-	22,423	22,423
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	20,581	283	5,794	26,658

հազ. դրամ	2021թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ամորտիզացված արժեքով չափվող այլ ֆինանսական ակտիվներ				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	10,278	344	59,812	70,434
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում	4,654	304	(491,898)	(486,940)
Դուրսգրումներ	-	-	(67,099)	(67,099)
Վերականգնումներ	-	-	508,508	508,508
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	14,932	648	9,323	24,903

23 Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Վարկեր ՀՀ ԿԲ-ից	28,196,715	21,216,786
Վարկեր և ժամկետային ավանդներ առևտրային բանկերից		
– մինչև 12 ամիս սկզբնական մարման ժամկետով	5,904,628	4,331,441
– ավելի քան 12 ամիս սկզբնական մարման ժամկետով	11,911,962	14,414,774
Ակրեդիտիվների գծով պարտավորություններ	11,176,278	16,364,003
Լորո հաշիվներ	5,495,456	322,757
	62,685,039	56,649,761

Պայմանագրի համաձայն՝ ՀՀ ԿԲ-ն Բանկին տրամադրում է վարկեր, որն իր հերթին վարկեր է տրամադրում համապատասխան պայմանները բավարարող վարկառուներին: Վարկերի մշտադիտարկումն իրականացվում է «Գերմանահայկական հիմնադրամ» ծրագրի կառավարման գրասենյակի կողմից:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, բացառությամբ ՀՀ ԿԲ-ի, Բանկը չունի պայմանագրային կողմ, որի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը (2021թ-ին՝ մեկ պայմանագրային կողմ): 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ պայմանագրային կողմի մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում էր 14,414,774 հազար դրամ:

24 Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Ընթացիկ հաշիվներ և ցպահանջ ավանդներ		
– Ֆիզիկական անձիք	186,766,943	119,887,810
– Իրավաբանական անձինք	300,584,306	189,457,843
Ժամկետային ավանդներ		
– Ֆիզիկական անձիք	206,247,848	182,878,019
– Իրավաբանական անձինք	91,035,095	108,390,624
	784,634,192	600,614,296

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներից և ավանդներից 16,198,781 հազար դրամ (2021թ-ին՝ 12,846,772 հազար դրամ) մնացորդները ծառայում են որպես գրավ Բանկի կողմից տրամադրված վարկերի և փոխատվության հանձնառությունների դիմաց:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի երկու հաճախորդ (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ երեք հաճախորդ), որոնց միջոցների մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում է 59,891,739 հազար դրամ (2021թ-ին՝ 81,659,035 հազար դրամ):

25 Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
ՀՀ-ում թողարկված պարտատոմսեր	74,474,072	88,283,791
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների համար թողարկված կանաչ պարտատոմսեր	17,651,441	22,791,152
	92,125,513	111,074,943

2022թ-ին Բանկը թողարկել և տեղաբաշխել է պարտքային արժեթղթեր ՀՀ դրամով և ԱՄՆ դոլարով համապատասխանաբար 29.1 միլիարդ դրամ և 44.8 միլիոն ԱՄՆ դոլար անվանական արժեքով (2021թ-ին՝ պարտքային արժեթղթեր ՀՀ դրամով և ԱՄՆ դոլարով՝ համապատասխանաբար 35.5 միլիարդ դրամ և 52.0 միլիոն ԱՄՆ դոլար անվանական արժեքով): 2022թ. դեկտեմբերի դրությամբ պարտատոմսերի հաշվեկշռային արժեքը կազմում է համապատասխանաբար 29,480,378 հազար դրամ և 44,993,694 հազար դրամ (2021թ-ին՝ համապատասխանաբար 36,017,636 հազար դրամ և 52,266,155 հազար դրամ):

Բանկի կողմի թողարկված պարտատոմսերը ցուցակված են Հայաստանի արժեթղթերի ֆոնդային բորսայում:

2020թ-ին Բանկը թողարկել է 42 միլիոն եվրո գումարով կանաչ պարտատոմսեր՝ 3.05% տոկոսադրույքով, որոնց մարման ժամկետը լրանում է 2025թ. նոյեմբերի 26-ին: Կանաչ պարտատոմսերը թողարկվել են Նիդերլանդների ձեռնարկատիրական զարգացման բանկի (FMO) հետ սերտ համագործակցությամբ, որը նաև այս գործարքի հիմնական ներդրողն է: Կանաչ պարտատոմսերի թողարկման նպատակը շրջակա միջավայրի կայունությանը նպաստող «կանաչ» ծրագրերի ֆինանսավորումն է:

(ա) Պարտավորությունների և ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի փոփոխությունների համադրում

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Մնացորդը առ 1 հունվարի	111,074,943	106,916,313
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ		
Թողարկված պարտքային արժեթղթերի վաճառք	31,976,529	113,175,030
Թողարկված պարտքային արժեթղթերի մարում	(36,336,737)	(99,882,931)
Ընդամենը ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ	(4,360,208)	13,292,099
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների ազդեցությունը	(14,351,018)	(8,882,959)
Այլ փոփոխություններ		
Տոկոսային ծախս	6,052,010	6,471,167
Վճարված տոկոսներ	(6,290,214)	(6,721,677)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	92,125,513	111,074,943

26 Այլ փոխառություններ և ստորադաս փոխառություններ

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Փոխառություններ միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	57,453,179	127,494,752
Փոխառություններ հայկական ֆինանսական կազմակերպություններից	671,509	217,666
	58,124,688	127,712,418
Ստորադաս փոխառություններ միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	28,155,324	27,393,716
	28,155,324	27,393,716

(ա) Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված փոխառությունների կենտրոնացում

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկ չունի ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված փոխառություններ, որոնց մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ չորս ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված փոխառություններ): 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում էր 94,968,710 հազար դրամ:

(բ) Ստորադաս փոխառություն

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ստորադաս փոխառություններն իրենցից ներկայացնում են յոթ ֆինանսական կազմակերպությունից ստացված փոխառություններ՝

- 3,367,745 հազար դրամ՝ 2026թ. հունվարի 15-ին մարման ամսաթվով,
- 5,600,709 հազար դրամ՝ 2027թ. հունվարի 15-ին մարման ամսաթվով,
- 5,820,252 հազար դրամ՝ 2031թ. հունվարի 3-ին մարման ամսաթվով,
- 200,640 հազար դրամ՝ 2031թ. հունվարի 3-ին մարման ամսաթվով,
- 3,515,781 հազար դրամ՝ 2029թ. հունվարի 8-ին մարման ամսաթվով,
- 3,339,671 հազար դրամ՝ 2032թ. հունվարի 2-ին մարման ամսաթվով,
- 1,579,029 հազար դրամ՝ 2032թ. փետրվարի 2-ին մարման ամսաթվով,
- 4,731,497 հազար դրամ՝ 2032թ. փետրվարի 2-ին մարման ամսաթվով:

Ստացված փոխառությունները Բանկը դիտարկում է որպես ստորադաս փոխառություններ, եթե սնանկության դեպքում փոխառությունը մարվում է Բանկի մյուս բոլոր այլ պարտավորությունների ամբողջական մարումից հետո:

(գ) Սահմանափակումներ (կովենանտներ)

Բանկը պարտավոր է համապատասխանել որոշակի սահմանափակումների փոխառության պայմանագրերի հետ կապված: 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը համապատասխանում էր բոլոր սահմանափակումներին:

(դ) Պարտավորությունների և ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի փոփոխությունների համադրում

հազ. դրամ	Այլ փոխառություններ	Ստորադաս փոխառություններ
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.	127,712,418	27,393,716
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ		
Մուտքեր	36,771,928	3,326,025
Մարումներ	(82,461,252)	-
Ընդամենը ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ	(45,689,324)	3,326,025
Փոխանակման փոխարժեքի փոփոխությունների ազդեցություն	(23,732,666)	(2,669,611)
Այլ փոփոխություններ		
Տոկոսային ծախս	4,821,938	1,906,146
Վճարված տոկոսներ	(4,987,678)	(1,800,952)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	58,124,688	28,155,324

հազ. դրամ	Այլ փոխառություններ	Ստորադաս փոխառություններ
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2021թ.	128,907,362	36,495,281
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ		
Մուտքեր	51,265,871	7,280,620
Մարումներ	(63,438,777)	-
Ընդամենը ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ	(12,172,906)	7,280,620
Փոխանակման փոխարժեքի փոփոխությունների ազդեցություն	(15,055,988)	4,994,383
Տեղափոխում ստորադաս փոխառությունների կազմից այլ փոխառություններ	26,322,960	(26,322,960)
Այլ փոփոխություններ		
Տոկոսային ծախս	4,971,972	1,548,167
Վճարված տոկոսներ	(5,260,982)	(1,267,216)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	127,712,418	27,393,716

27 Այլ պարտավորություններ

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Աշխատակիցներին վճարվելիք գումարներ	19,517,360	6,204,477
Կրեդիտորական պարտքեր ճանապարհին	3,077,956	2,544,251
Առևտրական կրեդիտորական պարտքեր	917,162	795,497
Ֆակտորինգի պայմանագրերին վերաբերող ֆինանսական պարտավորություններ	469,418	726,794
Ավանդների հատուցումը երաշխավորող պետական հիմնադրամին վճարվելիք գումարներ	229,377	175,312
Այլ կրեդիտորական պարտքեր	438,053	434,309
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	24,649,326	10,880,640
Այլ վճարվելիք հարկեր	1,938,049	1,524,071
Հետաձգված եկամուտ	2,398	31,376
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	1,940,447	1,555,447
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	26,589,773	12,436,087

28 Հետգնման պայմանագրերի գծով կրեդիտորական պարտքեր

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
ՀՀ կենտրոնական բանկին վճարվելիք գումարներ	-	18,011,594
Այլ հայկական բանկերին վճարվելիք գումարներ	3,936,778	-
Ընդամենը կրեդիտորական պարտքեր հետգնման պայմանագրերի գծով	3,936,778	18,011,594

(ա) Հետգնման պայմանագրերի գծով կրեդիտորական պարտքերի կենտրոնացում

2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, բացառությամբ ՀՀ ԿԲ-ի, Բանկը չունի այնպիսի պայմանագրային կողմ, որի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը:

29 Բաժնետիրական կապիտալ և պահուստներ

(ա) Թողարկված կապիտալ և էմիսիոն եկամուտ

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հայտարարված, թողարկված և շրջանառության մեջ գտնվող բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած է 117,021 սովորական բաժնետոմսից (2021թ-ին՝ 116,959): Բոլոր բաժնետոմսերի անվանական արժեքը կազմում է 465 հազար դրամ (2021թ-ին՝ 465 հազար դրամ) և բոլոր բաժնետոմսերն ամբողջությամբ վճարված են:

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժինները և քվեարկել Բանկի բաժնետերերի տարեկան ընդհանուր ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմս՝ մեկ ձայն սկզբունքով:

(բ) Պահուստների բնույթը և նպատակը

Ներդրումային արժեթղթերի վերազնահատման պահուստ

Ներդրումային արժեթղթերի վերազնահատման պահուստը ներառում է իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի կուտակային գուտ փոփոխությունը՝ մինչև ակտիվների ապաճանաչումը:

(գ) Շահաբաժիններ

Վճարման ենթակա շահաբաժինները սահմանափակվում են ՀՀ օրենսդրության համաձայն որոշվող Բանկի առավելագույն չբաշխված շահույթի չափով:

2022թ-ին և 2021թ-ին Բանկը շահաբաժիններ չի հայտարարել և չի վճարել է:

(դ) Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող շահույթ

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթը հաշվարկվել է սովորական բաժնետոմսերի տիրապետողներին վերագրվող 44,269,287 հազար դրամ (2021թ-ին՝ 19,416,067 հազար դրամ) շահույթի և շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թվի՝ 117,002 (2021թ-ին՝ 116,936) հիման վրա, ինչպես ներկայացված է ստորև: Բանկը չունի նուսրացնող պոտենցիալ սովորական բաժնետոմսեր:

	2022թ. Բաժնետոմսերի քանակը	2021թ. Բաժնետոմսերի քանակը
Թողարկված բաժնետոմսերը առ 1 հունվարի	116,959	116,834
Մարտին թողարկված բաժնետոմսերի ազդեցությունը	-	125
Ապրիլին թողարկված բաժնետոմսերի ազդեցությունը	62	-
Բաժնետոմսերի կշռված միջին թիվը դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար	117,002	116,936
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ (հազ. դրամ)	378.36	166.04
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող նոսրացված շահույթ (հազ. դրամ)	378.36	166.04

30 Ռիսկերի կառավարում

Ռիսկերի կառավարումը հիմնարար նշանակություն ունի բանկային գործունեության համար և Բանկի գործառնությունների կենսական տարրն է: Շուկայական, պարտքային և իրացվելիության ռիսկերն այն հիմնական ռիսկերն են, որոնց ենթարկվում է Բանկը:

(ա) Ռիսկերի կառավարման քաղաքականություն և ընթացակարգեր

Ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել, վերլուծել և կառավարել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Բանկը, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմանաչափեր և հսկողության մեխանիզմներ, ինչպես նաև անընդհատ հսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը սահմանված սահմանաչափերին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և ընթացակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝ շուկայական պայմանների փոփոխությունները, առաջարկվող արտադրանքն ու ծառայությունների և ընդունված լավագույն պրակտիկան/փորձն արտացոլելու նպատակով:

Տնօրինությունը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման համակարգի աշխատանքի, առանցքային ռիսկերի կառավարման գործընթացի հսկողության, ռիսկերի կառավարման քաղաքականության ու ընթացակարգերի վերանայման և խոշոր գործարքների հաստատման համար:

Ռիսկերի կառավարման կենտրոնը պատասխանատու է ռիսկերի մեղմացմանն ուղղված միջոցառումների հսկողության և իրականացման ու ռիսկերի համար սահմանված սահմանաչափերում Բանկի գործունեության իրականացումն ապահովելու համար: Ռիսկերի կառավարման կենտրոնի ղեկավարը պատասխանատու է ռիսկերի ընդհանուր կառավարման, ինչպես նաև ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ռիսկերի բացահայտման, չափման, կառավարման և ներկայացման ընդհանուր սկզբունքների ու մեթոդների կիրառման համար: Նա հաշվետու է ուղղակիորեն Տնօրինությանը և անուղղակիորեն՝ Տնօրենների խորհրդին:

Պարտքային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերը թե՛ պորտֆելի և թե՛ առանձին գործառնությունների մակարդակով կառավարվում ու վերահսկվում են Վարկային կոմիտեների համակարգի միջոցով և Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտեի (ԱՊԿԿ) կողմից: Որոշումների կայացմանը գործընթացի արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով՝ Բանկը ստեղծել է վարկային կոմիտեների հիերարխիա՝ կախված ռիսկին ենթարկվածության տեսակից և չափից:

Ռիսկի թե՛ արտաքին և թե՛ ներքին գործոնները բացահայտվում և կառավարվում են Բանկի ներսում: Բանկը հատուկ ուշադրություն է դարձնում ռիսկի բոլոր գործոնների բացահայտմանը և ռիսկերի մեղմացմանն ուղղված ընթացիկ միջոցառումների նպատակահարմարության որոշմանը: Բացի պարտքային և շուկայական ռիսկերի ստանդարտ վերլուծություն իրականացնելուց, Ռիսկերի կառավարման կենտրոնը վերահսկում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ռիսկերը, կազմակերպելով կանոնավոր հանդիպումներ գործառնական բաժինների հետ՝ նրանց գործունեության ոլորտների հետ կապված մասնագիտական դատողություններ ստանալու համար:

(բ) Ծուկայական ռիսկ

Ծուկայական ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ ապագա դրամական հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական գների փոփոխությունների հետևանքով: Ծուկայական ռիսկը ներառում է արժույթային, տոկոսադրույքի և այլ գնային ռիսկերը: Ծուկայական ռիսկն առաջանում է տոկոսակիր և բաժնային ֆինանսական գործիքների բաց դիրքերի գծով, որոնք ենթարկվում են շուկայի ընդհանուր և առանձնահատուկ փոփոխությունների ազդեցությանը և շուկայական գների ու արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխականության մակարդակի փոփոխություններին: Ծուկայական ռիսկի կառավարման նպատակն է կառավարել և հսկել շուկայական ռիսկին ենթարկվածությունը և պահպանել այն ընդունելի սահմանաչափերում՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

Ծուկայական ռիսկի կառավարման համար պատասխանատվություն է կրում ԱՊԿԿ-ն, որը գլխավորում է Գլխավոր տնօրենը: Ծուկայական ռիսկի սահմանաչափերը հաստատվում են Տնօրինության կողմից՝ Ռիսկերի կառավարման կենտրոնի առաջարկությունների հիման վրա:

Բանկը կառավարում է շուկայական ռիսկը՝ սահմանելով բաց դիրքերի սահմանաչափեր ֆինանսական գործիքների գծով, տոկոսադրույքների փոփոխության ժամկետներ, արտարժույթի դիրքեր, որոնք կանոնավոր կերպով մշտադիտարկվում, ուսումնասիրվում և հաստատվում են Տնօրինության կողմից:

Բացի այդ, Բանկն իրականացնում է մեծ թվով սթրես թեստեր առանձին առևտրային պորտֆելների և Բանկի ընդհանուր դիրքի վրա շուկայի բազմաթիվ բացառիկ սցենարների ֆինանսական ազդեցությունը մոդելավորելու համար: Սթրեսի թեստերը ցույց են տալիս կորուստների հավանական չափը, որոնք կարող են առաջանալ ծայրահեղ պայմաններում:

(i) Տոկոսադրույքային ռիսկ

Ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխում

Ընդհանուր դիտարկում

Աշխարհում իրականացվում է հիմնական ուղենիշային տոկոսադրույքների ֆունդամենտալ բարեփոխում, որի շրջանակում նախատեսվում է որոշ միջբանկային առաջարկի տոկոսադրույքները (IBORs) փոխարինել այլընտրանքային գրեթե ոչ ռիսկային տոկոսադրույքներով (IBOR բարեփոխում): Բանկն ունի ֆինանսական գործիքներ, որոնց տոկոսադրույքները հիմնված են IBOR-ի վրա, որոնք ենթարկվում են բարեփոխման այս շուկայական նախաձեռնությունների շրջանակում:

Հիմնական ռիսկերը, որոնց Բանկը ենթարկվել է IBOR բարեփոխման արդյունքում, գործառնական ռիսկերն են, օրինակ՝ վարկային պայմանագրերի պայմանների վերաբանակցումը փոխառուների հետ երկկողմանի բանակցությունների միջոցով, պայմանագրերի պայմանների վերանայումը, IBOR կորերն օգտագործող համակարգերի թարմացումը և գործառնական գործունեության հսկողության մեխանիզմների վերանայումը, որոնք կապված են բարեփոխման և կանոնակարգերի փոփոխության ռիսկերի հետ: Ֆինանսական ռիսկը հիմնականում սահմանափակվում է տոկոսադրույքի ռիսկով:

Ֆինանսական և գործառնական ղեկարտամենտը վերահսկում և կառավարում է Բանկի անցումն այլընտրանքային տոկոսադրույքներին: Ֆինանսական և գործառնական ղեկարտամենտը գործառնական սեզմենտի հետ մեկտեղ գնահատում է տրամադրված վարկերը, փոխառվողության հանձնառությունները, պարտավորությունները և ածանցյալ գործիքները IBOR-ի վրա հիմնված դրամական հոսքերի առկայության տեսանկյունից, թե արդյոք այդ պայմանագրերում կպահանջվեն փոփոխություններ IBOR բարեփոխման արդյունքում և ինչպես կառավարել IBOR բարեփոխման վերաբերյալ հաղորդակցման գործընթացը պայմանագրային կողմերի հետ: Ֆինանսական և գործառնական ղեկարտամենտը հաշվետու է Տնօրինությանը և անհրաժեշտության դեպքում համագործակցում է այլ բաժինների հետ: Այն պարբերաբար հաշվետվություններ է ներկայացնում ԱՊԿԿ-ին տոկոսադրույքի ռիսկի կառավարման օժանդակելու համար:

Այն պայմանագրերի համար, որոնց տոկոսադրույքները հաշվարկված են IBOR-ի հիման վրա և որոնց գործողության ժամկետը լրանում է IBOR տոկոսադրույքի վերաբերյալ տեղեկատվության հրապարակման ակնկալվող դադարեցումից հետո, Բանկը սահմանել է պայմանագրային պայմանները փոխելու քաղաքականություն: Այդ փոփոխությունները ներառում են վերապահում նախատեսող կետերի ավելացումը կամ IBOR տոկոսադրույքի փոխարինումն այլընտրանքային ուղենիշային տոկոսադրույքով, եթե նման փոփոխությունը թույլատրվում է տեղական օրենսդրությամբ:

Բանկը հաստատել է քաղաքականություն, որի համաձայն 2022թ. փետրվարի 1-ից բոլոր նոր տրամադրված լողացող տոկոսադրույքով վարկերի տոկոսադրույքները կապակցված լինեն Չիկագոյի ապրանքային բորսայի (CME) կողմից հրապարակված ժամկետային ապահովված օվերնայթ ֆինանսավորման տոկոսադրույքին (SOFR)՝ ԱՄՆ դոլարով տրամադրված վարկերի համար և եվրոպական միջբանկային առաջարկի տոկոսադրույքին (EURIBOR)՝ եվրոյով տրամադրված վարկերի համար:

Բանկը վերահսկում է IBOR-ից նոր ուղենիշային տոկոսադրույքների անցման գործընթացն ուսումնասիրելով այն պայմանագրերի ընդհանուր արժեքը, որոնք դեռ չեն անցել այլընտրանքային ուղենիշային տոկոսադրույքի, և այն պայմանագրերի արժեքը, որոնք ներառում են վերապահում նախատեսող համապատասխան կետ: Բանկը համարում է, որ պայմանագրի տոկոսադրույքը դեռ չի փոխարինվել այլընտրանքային ուղենիշային տոկոսադրույքով («չբարեփոխված պայմանագիր»), եթե պայմանագրի տոկոսադրույքը հաշվարկված է այնպիսի ուղենիշային տոկոսադրույքի հիման վրա, որը դեռ ենթակա է IBOR բարեփոխման, նույնիսկ եթե այն ներառում է վերապահում նախատեսող կետ, եթե գործող IBOR տոկոսադրույքի վերաբերյալ տեղեկատվության հրապարակումը դադարեցվի:

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ IBOR բարեփոխումն այն արտարժույթների հետ կապված, որոնցով Բանկն ունի ֆինանսական գործիքներ, ընդհանուր առմամբ ավարտված էր: Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն Բանկի ֆինանսական գործիքների IBOR տոկոսադրույքների և նոր ուղենիշային տոկոսադրույքների վերաբերյալ, որոնցով փոփարինվել կամ փոխարինվում են ֆինանսական գործիքների տոկոսադրույքները, ինչպես նաև նոր տոկոսադրույքներին անցման գործընթացի կարգավիճակի վերաբերյալ:

<u>Արտարժույթ</u>	<u>Ուղենիշային տոկոսադրույքը նախքան բարեփոխումը</u>	<u>Ուղենիշային տոկոսադրույքը բարեփոխումից հետո</u>	<u>Կարգավիճակը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.</u>
ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլարի LIBOR	SOFR	Ավարտված է
Եվրո	Եվրոյի LIBOR	EURIBOR բարեփոխված	Ավարտված է

2021թ. մարտին Ֆինանսական կարգավորման և վերահսկողության վարչությունը (FCA)՝ որպես Միջմայրցամաքային բորսայի (ICE) կարգավորիչ (LIBOR-ի լիազորված ադմինիստրատոր), հայտարարեց, որ 2021թ. դեկտեմբերի 31-ից հետո LIBOR տոկոսադրույքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ֆունտ ստերլինգի, եվրոյի և մեկշաբաթյա և երկամսյա տոկոսադրույքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ԱՄՆ դոլարի համար կամ կղաղարի հրապարակվել, կամ այլևս չի հանդիսանա ներկայացուցչական: ԱՄՆ դոլարի համար մնացած LIBOR տոկոսադրույքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը կամ կղաղարի հրապարակվել, կամ այլևս չի հանդիսանա ներկայացուցչական 2023թ. հունիսի 30-ից հետո:

Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ և փոխատվության հանձնառություններ

2021թ. ընթացքում Բանկն ուներ հետևյալ ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվները և փոխատվության հանձնառությունները, որոնց տոկոսադրույքները հիմնված են IBOR բարեփոխման ենթակա տոկոսադրույքների վրա.

- հաճախորդներին տրված լողացող տոկոսադրույքով վարկեր՝ ԱՄՆ դոլարի LIBOR, եվրոյի LIBOR, որոնք Բանկի կողմից տրամադրվում են իր գործունեության իրականացման շրջանակում:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվների չբարեփոխված պայմանագրերի և վերապահում նախատեսող համապատասխան կետ ներառող պայմանագրերի ընդհանուր արժեքները 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	<u>ԱՄՆ դոլարի LIBOR</u>		<u>Եվրոյի LIBOR</u>	
	<u>Չբարեփոխված պայմանագրերի ընդհանուր արժեքը</u>	<u>Վերապահում նախատեսող կետ ներառող պայմանագրերի արժեքը</u>	<u>Չբարեփոխված պայմանագրերի ընդհանուր արժեքը</u>	<u>Վերապահում նախատեսող կետ ներառող պայմանագրերի արժեքը</u>
հազ. դրամ				
31 դեկտեմբերի 2022թ.				
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	34,699,588	10,941,252	-	-
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	22,292,267	14,407,106	-	-

	ԱՄՆ դոլարի LIBOR		Եվրոյի LIBOR	
	Չբարեփոխված պայմանագրերի ընդհանուր արժեքը	Վերապահում նախատեսող կետ ներառող պայմանագրերի արժեքը	Չբարեփոխված պայմանագրերի ընդհանուր արժեքը	Վերապահում նախատեսող կետ ներառող պայմանագրերի արժեքը
հազ. դրամ				
31 դեկտեմբերի 2021թ.				
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	63,663,436	24,988,330	30,507,900	27,256,345
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	32,345,343	21,590,573	8,889,603	5,341,316

Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորությունների չբարեփոխված պայմանագրերի և վերապահում նախատեսող համապատասխան կետ ներառող պայմանագրերի ընդհանուր արժեքները 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Աղյուսակի գումարներն իրենցից ներկայացնում են հաշվեկշռային արժեքները:

	ԱՄՆ դոլարի LIBOR	
	Չբարեփոխված պայմանագրերի ընդհանուր արժեքը	Վերապահում նախատեսող կետ ներառող պայմանագրերի արժեքը
հազ. դրամ		
31 դեկտեմբերի 2022թ.		
Այլ փոխառություններ	25,894,407	3,935,700
Ստորադաս պարտավորություններ	9,150,503	5,903,550
	35,044,910	9,839,250
31 դեկտեմբերի 2021թ.		
Այլ փոխառություններ	79,883,032	79,883,032
Ստորադաս պարտավորություններ	11,163,255	7,202,100
	91,046,287	87,085,132

Վերապահում նախատեսող կետ ունեցող ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների պայմանագրերի այդ կետն ուժի մեջ կմտնի մինչև 2023թ. հունիսի 30-ը: Վերապահում նախատեսող կետ չներառող պայմանագրերը կփոփոխվեն՝ LIBOR-ը SOFR-ով փոխարինելու կամ տոկոսադրույքը ֆիքսելու համար:

Միջին արդյունավետ տոկոսադրույքներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են տոկոսաբեր ակտիվների և տոկոսակիր պարտավորությունների միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Այս տոկոսադրույքներն իրենցից ներկայացնում են այս ակտիվների և պարտավորությունների մինչև մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածի մոտավոր եկամտաբերությունը:

	2022թ.			2021թ.		
	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %			Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %		
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Այլ արտարժույթ	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Այլ արտարժույթ
Տոկոսաբեր ակտիվներ						
Իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	11.0%	7.7%	0.9%	9.2%	6.4%	2.7%
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	10.8%	4.4%	-	8.9%	4.7%	-
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	8.6%	8.1%	-	8.0%	4.8%	-
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	4.6%	1.7%	-	7.1%	0.7%
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով դերիտորական պարտքեր	11.8%	-	-	9.2%	-	-
Հանախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	14.2%	8.4%	6.5%	14.0%	8.1%	6.5%
Ֆինանսական վարձակալության գծով դերիտորական պարտքեր	11.9%	7.7%	6.4%	11.4%	8.0%	6.1%
Ֆակտորինգի գծով դերիտորական պարտքեր	18.7%	10.2%	9.5%	15.9%	9.9%	19.1%
Ակրեդիտիվների գծով դերիտորական պարտքեր	-	6.8%	4.7%	-	5.0%	5.1%
Տոկոսակիր պարտավորություններ						
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	6.1%	5.7%	2.3%	6.2%	2.9%	0.6%
Հետզնման պայմանագրերի գծով կրեդիտորական պարտքեր	-	2.5%	-	7.8%	-	-
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	9.9%	4.2%	3.1%	10.0%	4.9%	3.2%
Հանախորդների ժամկետային ավանդներ	9.3%	3.1%	1.5%	9.3%	3.5%	1.8%
Ստորադաս փոխառություններ	-	10.9%	6.2%	-	6.4%	6.5%
Այլ փոխառություններ	9.0%	7.6%	3.0%	11.0%	2.8%	3.3%

Տոկոսադրույքի զգայնության վերլուծություն

Տոկոսադրույքի ճեղքվածքի վերլուծության վրա հիմնված տոկոսադրույքի կառավարումը լրացվում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների զգայնության հսկողությամբ: Ստորև ներկայացված է տոկոսադրույքների փոփոխությունների (վերազնորոշման ռիսկ) նկատմամբ գուտ շահույթի կամ վնասի և սեփական կապիտալի (առանց հարկերի) զգայնության վերլուծությունը, որն իրականացվել է տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների, բացառությամբ տոկոսակիր դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների, հաճախորդների ընթացիկ հաշիվների և ցպահանջ ավանդների, եկամտաբերության բոլոր կորերի 100 բազիսային կետով (բկ) գուգահեռ նվազման կամ աճի պարզեցված սցենարի և 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ գոյություն ունեցող դիրքերի հիման վրա:

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
100 բկ գուգահեռ աճ	(406,256)	(610,497)
100 բկ գուգահեռ նվազում	406,256	610,497

Ստորև ներկայացված է սեփական կապիտալի զգայնության վերլուծությունն իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների իրական արժեքի փոփոխությունների նկատմամբ, որն իրականացվել է 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ գոյություն ունեցող դիրքերի և եկամտաբերության բոլոր կորերի 100 բազիսային կետով (բկ) գուգահեռ նվազման կամ աճի պարզեցված սցենարի հիման վրա:

	2022թ. Սեփական կապիտալ հազ. դրամ	2021թ. Սեփական կապիտալ հազ. դրամ
100 բկ գուգահեռ աճ	(603,412)	(212,596)
100 բկ գուգահեռ նվազում	603,412	212,596

(ii) Արժույթային ռիսկ

Բանկն ունի մի շարք արտարժույթներով արտահայտված ակտիվներ և պարտավորություններ:

Արժույթային ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ ապագա դրամական հոսքերի տատանման ռիսկն է արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխությունների հետևանքով: Թեև Բանկը հեջավորում է իր ենթարկվածությունն արժույթային ռիսկին, սակայն այս գործառնությունները չեն որակվում որպես հեջավորման փոխհարաբերություն՝ ՖՀՄՍ պահանջների համաձայն:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արժույթների 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	ԱՄՆ դոլար հազ. դրամ	Եվրո հազ. դրամ	Այլ արտարժույթ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	23,168,887	27,313,583	15,514,964	65,997,434
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	5,894,760	86,014	-	5,980,774
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	34,813,300	-	-	34,813,300
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	95,101,418	3,355,592	-	98,457,010
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	73,975,112	24,055,365	2,675	98,033,152
Հանախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	243,103,900	82,434,348	438,119	325,976,367
Ակրեդիտիվների գծով դեբիտորական պարտքեր	1,318,708	3,060,290	-	4,378,998
Ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքեր	2,610,657	3,105,344	-	5,716,001
Ֆակտորինգի գծով դեբիտորական պարտքեր	5,403,897	1,499,528	165,898	7,069,323
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	2,195,990	22,027	60,007	2,278,024
Ընդամենը ակտիվներ	487,586,629	144,932,091	16,181,663	648,700,383
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	25,925,175	12,453,005	1,521,037	39,899,217
Հանախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	365,263,226	78,585,879	14,713,881	458,562,986
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	44,993,694	17,651,441	-	62,645,135
Ստորադաս փոխառություններ	9,360,563	18,794,761	-	28,155,324
Այլ փոխառություններ	40,107,568	16,708,862	-	56,816,430
Հետգնման պայմանագրերի գծով կրեդիտորական պարտքեր	3,936,778	-	-	3,936,778
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	74,643	-	-	74,643
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	823,424	719,071	3,930	1,546,425
Ընդամենը պարտավորություններ	490,485,071	144,913,019	16,238,848	651,636,938
Չուտ դիրքը	(2,898,442)	19,072	(57,185)	(2,936,555)
Ածանցյալ գործիքների ազդեցությունը	(2,744,842)	(1,257,081)	-	(4,001,923)
Չուտ դիրքը	(5,643,284)	(1,238,009)	(57,185)	(6,938,478)

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արժույթների 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	ԱՄՆ դոլար հազ. դրամ	Եվրո հազ. դրամ	Այլ արտարժույթ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	132,971,234	59,480,233	4,190,504	196,641,971
Իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	2,738,543	57,407	-	2,795,950
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	5,681,858	-	-	5,681,858
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	9,051,475	-	-	9,051,475
Բանկերին տրված վարկեր և փոխառություններ	28,977,049	11,596,034	97,334	40,670,417
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	260,854,673	102,480,675	1,896,971	365,232,319
Ակրեդիտիվների գծով դեբիտորական պարտքեր	5,617,441	5,042,088	-	10,659,529
Ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքեր	2,787,101	4,948,458	-	7,735,559
Ֆակտորինգի գծով դեբիտորական պարտքեր	6,434,437	3,289,391	46,912	9,770,740
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	2,381,348	3,860	36,725	2,421,933
Ընդամենը ակտիվներ	457,495,159	186,898,146	6,268,446	650,661,751
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	44,391	-	-	44,391
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	28,419,464	7,514,023	17,547	35,951,034
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	316,603,478	61,249,209	7,233,377	385,086,064
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	52,266,155	22,791,153	-	75,057,308
Ստորադաս փոխառություններ	11,268,166	16,125,550	-	27,393,716
Այլ փոխառություններ	75,235,761	41,916,172	-	117,151,933
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	146,840	-	-	146,840
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	1,023,165	775,715	10,076	1,808,956
Ընդամենը պարտավորություններ	485,007,420	150,371,822	7,261,000	642,640,242
Չուտ դիրքը	(27,512,261)	36,526,324	(992,554)	8,021,509
Ածանցյալ գործիքների ազդեցությունը	29,854,566	(37,982,700)	8,221	(8,119,913)
Չուտ դիրքը	2,342,305	(1,456,376)	(984,333)	(98,404)

Ստորև աղյուսակում ներկայացված 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ << դրամի փոխարժեքի նվազումը հետևյալ արտարժույթների նկատմամբ կավելացներ (կնվազեցներ) սեփական կապիտալը և շահույթը կամ վնասը ստորև ներկայացված գումարների չափով: Վերլուծությունն իրականացնելիս հաշվի չեն առնվել հարկերը և հիմք են ընդունվել արտարժույթների փոխարժեքների փոփոխությունները, որոնք Բանկը դիտարկում է որպես ողջամտորեն հնարավոր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ: Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունից առաջացող եկամուտը (ծախսը) ենթակա չէ հարկման (ենթակա չէ նվազեցման): Վերլուծությունը ենթադրում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ:

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
<< դրամի նկատմամբ ԱՄՆ դոլարի փոխարժեքի աճ 10%-ով	(564,328)	234,231
<< դրամի նկատմամբ եվրոյի փոխարժեքի աճ 10%-ով	(123,801)	(145,638)

2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի անը վերոնշյալ արտարժույթների նկատմամբ կունենար գումարային առումով նույն, սակայն հակառակ ազդեցություն վերը նշված գումարների վրա՝ ելնելով այն ենթադրությունից, որ մյուս բոլոր փոփոխականները կմնան անփոփոխ:

(գ) Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկը ֆինանսական վնաս կրելու ռիսկն է, երբ հաճախորդը կամ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմը չի կատարում իր պայմանագրային պարտականությունները: Բանկում գործում են պարտքային ռիսկին ենթարկվածությունը կառավարող քաղաքականություն և ընթացակարգեր (թե՛ ճանաչված ֆինանսական ակտիվների և թե՛ չճանաչված պայմանագրային հանձնառությունների համար), ներառյալ պորտֆելի գծով ռիսկի կենտրոնացումը սահմանափակելու վերաբերյալ ուղեցույցները և Վարկային կոմիտեի և Ռիսկերի կառավարման կենտրոնի ստեղծումը՝ պարտքային ռիսկն ակտիվորեն վերահսկելու նպատակով: Պարտքային ռիսկի կառավարման քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է Տնօրինության կողմից:

Պարտքային ռիսկի կառավարման քաղաքականությունը սահմանում է՝

- վարկային դիմումների ուսումնասիրման և հաստատման ընթացակարգերը,
- վարկառուների (իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց) վճարունակության գնահատման մեթոդաբանությունը,
- պայմանագրային կողմերի, թողարկողների և ապահովագրական ընկերությունների վճարունակության գնահատման մեթոդաբանությունը,
- գրավի գնահատման մեթոդաբանությունը,
- վարկերի փաստաթղթավորման պահանջները,
- վարկերի և այլ գործիքների, որոնց գծով Բանկը ենթարկված է պարտքային ռիսկին, շարունակական հսկողության և մշտադիտարկման ընթացակարգերը:

Իրավաբանական անձանց վարկային դիմումները պատրաստվում են հաճախորդների հետ աշխատող համապատասխան մենեջերների կողմից և փոխանցվում են Վարկավորման բաժին, որը պատասխանատու է իրավաբանական անձանց տրված վարկերի պորտֆելի համար: Վերլուծական հաշվետվությունները հիմնված են հաճախորդի գործունեության և ֆինանսական արդյունքների կառուցվածքային վերլուծության վրա: Այնուհետև, վարկային դիմումը և հաշվետվությունն անցնում են անկախ ուսումնասիրություն Ռիսկերի կառավարման կենտրոնի կողմից, որը տալիս է երկրորդ եզրակացությունը՝ ստուգելով համապատասխանությունը վարկային քաղաքականության պահանջներին: Վարկային կոմիտեն ուսումնասիրում է վարկի դիմումը Վարկավորման բաժնի կողմից ներկայացված նյութերի հիման վրա: Նախքան Վարկային կոմիտեի վերջնական հաստատումը, առանձին գործարքներն ուսումնասիրվում են նաև Բանկի իրավաբանական բաժնի կողմից՝ կախված առանձին ռիսկերից:

Բանկը շարունակաբար վերահսկում է պարտքային ռիսկին ենթարկվող առանձին գործիքների կատարողականը և կանոնավոր կերպով վերագնահատում է իր հաճախորդների վճարունակությունը: Ուսումնասիրությունն իրականացվում է հաճախորդի ամենավերջին ֆինանսական հաշվետվությունների և փոխառուի կողմից տրամադրված կամ Բանկի կողմից այլ կերպ ձեռք բերված տեղեկատվության հիման վրա: Ֆիզիկական անձանց վարկային դիմումներն ուսումնասիրվում են Մանրաձախ վարկավորման ստորաբաժանման կողմից: 2020թ-ից Բանկը ներդրել է մեքենայական ուսուցման վրա հիմնված նոր ստորինգային համակարգ ապառիկ գնումների պորտֆելի և օկայն սպառողական վարկերի տրամադրման համար:

Բացի առանձին հաճախորդների վերլուծությունից, վարկային պորտֆելը գնահատվում է Ռիսկերի կառավարման կենտրոնի կողմից՝ վարկերի կենտրոնացման և շուկայական ռիսկերի տեսանկյունից:

Պարտքային ռիսկին ենթարկվածության առավելագույն չափը, որպես կանոն, արտացոլվում է ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքներում՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում և չճանաչված պայմանագրային հանձնառությունների գումարներում: Ակտիվների և պարտավորությունների հնարավոր հաշվանցումն էական ազդեցություն չունի պոտենցիալ վարկային ռիսկի նվազեցման վրա:

Որպես կանոն գրավ չի պահանջվում ամացյալ ֆինանսական գործիքների գծով պահանջների, արժեթղթերում ներդրումների, բանկերին տրված վարկերի և փոխատվությունների համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ արժեթղթերը պահվում են որպես հակադարձ հետգնման և արժեթղթերի փոխառության գոծառնությունների մաս:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների գրավի և այդ վարկերի և փոխատվությունների գծով պարտքային ռիսկի կենտրոնացման վերլուծությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 19-ում:

Չճանաչված պայմանագրային հանձնառությունների գծով պարտքային ռիսկին առավելագույն ենթարկվածությունը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ներկայացված է Ծանոթագրություն 32-ում:

Արժեզրկման գնահատում

2018թ. հունվարի 1-ից Բանկն ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկում է հավանականությամբ կշռված մի շարք սցենարներով՝ գնահատելու համար ակնկալվող դրամական պակասուրդները՝ գեղջված արդյունավետ տոկոսադրույքով: Դրամական պակասուրդը պայմանագրին համապատասխան կազմակերպությանը հասանելի բոլոր պայմանագրային դրամական հոսքերի և կազմակերպության կողմից ակնկալվող ստացվելիք դրամական հոսքերի միջև տարբերությունն է: Ստորև ներկայացված են ակնյալվող պարտքային կորուստների հաշվարկի մեթոդները և առանցքային տարրերը:

Պարտագանցման տեղի ունենալու հավանականության *Պարտագանցման տեղի ունենալու հավանականությունը* որոշակի ժամանակահատվածի ընթացքում պարտագանցման հավանական լինելու գնահատումն է: Պարտագանցումը կարող է տեղի ունենալ միայն որոշակի պահի գնահատված ժամանակահատվածում, եթե գործիքը նախկինում չի ապահովանաչվել և դեռևս պորտֆելում է:

Պարտքի գումարը պարտագանցման պահին *Պարտքի գումարը պարտագանցման պահին* ապագա պարտագանցման ամսաթվի դրությամբ պարտքի գնահատված գումարն է՝ հաշվի առնելով հաշվետու ամսաթվից հետո պարքի գումարի ակնկալվող փոփոխությունները, ներառյալ մայր գումարի և տոկոսների վճարումները պայմանագրով նախատեսված կարգով կամ այլ կերպ, փոխառություն ստանալու իրավունքի օգտագործումը և բաց թողնված վճարումների գծով հաշվեգրված տոկոսները:

Կորուստը պարտագանցման դեպքում *Կորուստը պարտագանցման դեպքում* դա այն կորստի գնահատված գումարն է, որը կառաջանա, եթե որոշակի պահի տեղի ունենա պարտագանցում: Այն հիմնված է վճարման ենթակա պայմանագրային դրամական հոսքերի և այն դրամական հոսքերի տարբերության վրա, որոնք վարկատուն ակնկալում է ստանալ՝ ներառյալ գրավի իրացումից: Այն սովորաբար արտահայտվում է որպես պարտագանցման պահին պարտքի գումարի տոկոս:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստը հիմնված է այն պարտքային կորուստների վրա, որոնք ակնկալվում է, որ կառաջանան ակտիվի ամբողջ ժամկետի ընթացքում (ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներ կամ ԱԺԱՊԿ), եթե տեղի չի ունեցել պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր, որի դեպքում պահուստը հիմնվում է 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստների վրա: 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներն իրենցից ներկայացնում են ակնկալվող պարտքային կորուստների այն մասը, որոնք առաջանում են ֆինանսական գործիքի գծով հաշվետու ամսաթվից հետո 12 ամսում հնարավոր պարտագանցման դեպքերից: Ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստները և 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկվում են անհատական կամ խմբային հիմունքով՝ կախված ֆինանսական գործիքների համապատասխան պորտֆելի բնույթից:

Բանկի կողմից մշակված քաղաքականության համաձայն՝ յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում գնահատվում է արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական գործիքի պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի ամբողջ ժամկետի մնացած մասի ընթացքում պարտագանցման տեղի ունենալու ռիսկի փոփոխությունը:

Վերը նշված գործընթացի հիման վրա Բանկը խմբավորում է իր վարկերն ըստ փուլերի՝ 1-ին փուլի, 2-րդ-փուլի, 3-րդ փուլի և ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված, ինչպես ներկայացված է ստորև.

1-փուլ	Վարկերի սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը ճանաչում է պահուստ 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստների հիման վրա: 1-ին փուլի վարկերը ներառում են նաև գործիքներ, որոնց պարտքային ռիսկը բարելավվել է, և վարկը վերադասակարգվել է 2-րդ փուլից:
2-րդ փուլ	Երբ վարկի պարտքային ռիսկը նշանակալիորեն աճում է սկզբնական ճանաչումից ի վեր, Բանկը ձևավորում է պահուստ ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով: 2-րդ փուլի վարկերը ներառում են նաև գործիքներ, որոնց պարտքային ռիսկը բարելավվել է, և վարկը վերադասակարգվել է 3-րդ փուլից:
3-րդ փուլ	Վարկերը համարվում են պարտքային առումով արժեզրկված: Բանկը ձևավորում է պահուստ ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով:
Ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված	Ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվները սկզբնական ճանաչման պահին պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ են: Սկզբնական ճանաչման պահին ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվները հաշվառվում են իրական արժեքով, և տոկոսային եկամուտը հետագայում ճանաչվում է պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքի հիման վրա: Ակնկալվող պարտքային կորուստների ճանաչվում կամ ապաճանաչվում է այնքանով, որքանով հետագայում փոխվում են ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստները:

Պարտագանցման սահմանում

Բանկը համարում է, որ ֆինանսական գործիքի գծով տեղի է ունեցել պարտագանցում և, հետևաբար, այն դասում է 3-րդ փուլ (պարտքային առումով արժեզրկված) ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկի համար, բոլոր այն դեպքերում, երբ փոխառուի պարտավորությունները դառնում են 90 օր ժամկետանց պայմանագրով նախատեսված ժամկետից:

Հանախորդի կողմից պարտականությունների չկատարման որակական գնահատման շրջանակում Բանկը նաև դիտարկում է տարբեր դեպքերը, որոնք կարող են վկայել վճարման անհավանականության մասին՝ ելնելով դեկլարացիայի դատողությունից: Եթե այդ դեպքը տեղի է ունենում, Բանկը մանրամասն դիտարկում է, թե արդյոք դրա արդյունքում հանախորդը պետք է դիտարկվի որպես պարտականությունները չկատարած և դասվի 3-րդ փուլ ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկի համար, կամ արդյոք 2-րդ փուլ դասելը տեղին է:

Պարտագանցման տեղի ունենալու հավանականության գնահատման գործընթաց

Պահառուական և միջբանկային հարաբերություններ

Բանկի պահառուական և միջբանկային հարաբերությունները և պայմանագրային կողմերն իրենցից ներկայացնում են ֆինանսական ծառայություններ մատուցող կազմակերպություններ, բանկեր, բրոքերներ և դիլերներ, ֆոնդային բորսաներ և քլիրինգային կազմակերպություններ: Այս հարաբերությունների հետ կապված Բանկը վերլուծում է հրապարակայնորեն հասանելի տեղեկատվությունը, մասնավորապես ֆինանսական տեղեկատվությունը և արտաքին աղբյուրներից ստացված այլ տվյալները, օրինակ՝ արտաքին վարկանիշերը:

Հանախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Խմբավորում

2022թ-ին պարտագանցման տեղի ունենալու հավանականությունը գնահատելու համար Բանկը մշակել և ներդրել է իր ներքին վարկանշավորման մոդելն անհատական հիմունքով նշանակալի հանդիսացող 1-ին փուլի խոշոր վարկերի համար, որոնք կազմում են իրավաբանական անձանց տրված վարկերի ընդհանուր պորտֆելի մոտ 55%-ը:

Նախընտրելի մողելը լոգիստիկ ռեգրեսիան է, որտեղ այն մողելավորում է երկուական պատասխանի փոփոխականի, այսպես կոչված, թիրախի (12 ամիս ժամանակաշրջանում պարտագանգման տեղի ունենալու ցուցանիշ) հավանականությունները մի քանի անկախ փոփոխականների համեմատ:

Պարտագանգման տեղի ունենալու հավանականության կորպորատիվ մողելի մշակման շրջանակում կառուցվել են 3 գնահատման սանդղակներ.

- Վարքագծային, որը ներառում է գնահատման պարամետրեր, որոնք ձևավորված են Բանկի աղբյուրներից ստացված վարքագծային/գործարքային տվյալների հիման վրա,
- Ֆինանսական, որը ներառում է գնահատման պարամետրեր, որոնք ձևավորված են Բանկին տրամադրված առանձին ֆինանսական հաշվետվություններից ստացված տեղեկատվության հիման վրա,
- Որակական, որը ներառում է գնահատման պարամետրեր, որոնք հիմնված են Բանկում կուտակված կամ ստեղծված որակական և այլ քանակական տեղեկատվության վրա, որն արտացոլում է Բանկի պարտատերերի պարտքային ռիսկը:

Վերոնշյալ երեք մողելները փոխկապակցված են՝ ընտրանքում ընդգրկված յուրաքանչյուր պարտատիրոջ, ինչպես նաև այն բոլոր նոր պարտատերերի համար վերջնական միավոր ստանալու համար, որոնք կներառվեն Բանկի կորպորատիվ պորտֆելում առաջիկա ժամանակաշրջաններում:

Վերը նշվածի հիման վրա իրավաբանական անձ հանդիսացող հաճախորդներն առանձնացվում են ըստ պարտագանգման տեղի ունենալու հավանականության վրա հիմնված հետևյալ վարկանիշների.

Ներքին վարկանշավորում	
1 (ամենաբարձր միավորը)	
	2
	3
	4A
	4B
	4C
	5A
	5B
	5C
	6
	7

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն 1-ին փուլ դասված իրավաբանական անձանց տրված վարկերի պարտքային որակի մասին, որոնց համար Բանկը կիրառել է ներքին վարկանշավորման մողելը 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	2022թ.		
	Համախառն գումար	Պարտքային կորստի պահուստ	Չուտ գումար
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր և փոխատվությունները			
Կարգ 1	-	-	-
Կարգ 2	6,175,631	38,639	6,136,992
Կարգ 3	13,419,277	83,960	13,335,317
Կարգ 4. A-C	50,502,922	315,979	50,186,943
Կարգ 5. A-C	123,539,947	772,946	122,767,001
Կարգ 6	47,984,787	300,224	47,684,563
Կարգ 7	2,488,681	15,571	2,473,110
Ընդամենը իրավաբանական անձանց տրված վարկեր և փոխատվությունները	244,111,245	1,527,319	242,583,926

Բացի այդ, Բանկն առանձնացնում է նաև պորտֆելների հետևյալ տեսակները.

- կորպորատիվ վարկեր, որոնց համար պարտագանցման տեղի ունենալու հավանականությունը հիմնված չէ ներքին վարկանշավորման մոդելի վրա,
- հիփոթեքային վարկեր,
- սպառողական վարկեր:

Հանախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների գծով պարտագանցման տեղի ունենալու հավանականությունը հիմնված է անցյալ ժամանակաշրջանների տեղեկատվության վրա և հաշվարկվում է հավանականության փոփոխության մատրիցների միջոցով՝ հիմք ընդունելով վարկային պորտֆելների ժամկետայնության վերաբերյալ անցյալ ժամանակաշրջանների տեղեկատվությունը: Հավանականությունը հաշվարկվում է որպես ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ ընդհանուր վարկերի ժամկետանց դասերի միջև տեղափոխվող վարկերի մասնաբաժինը: Պարտագանցման տեղի ունենալու հավանականությունը հետագայում ճշգրտում է սպազայամետ տեղեկատվության հիման վրա:

Պարտքի գումարը պարտագանցման պահին

Պարտքի գումարը պարտագանցման պահին իրենից ներկայացնում է արժեզրկման տեսանկյունից գնահատման ենթակա ֆինանսական գործիքների համախառն հաշվեկշռային արժեքը՝ հաշվի առնելով թե՛ պարտքի գումարը մեծացնելու հանախորդի հնարավորությունը առաջիկա պարտագանցման դեպքում և թե՛ հնարավոր վաղաժամ մարումը: 1-ին փուլի վարկի գծով պարտագանցման պահին պարտքի գումարը հաշվարկելու նպատակով՝ Բանկը գնահատում է 12 ամսում հնարավոր պարտագանցման դեպքերը 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկելու համար: 2-րդ-փուլի ֆինանսական ակտիվների համար պարտագանցման պահին պարտքի գումարը դիտարկվում է գործիքի ամբողջ ժամկետի ընթացքում տեղի ունեցող դեպքերի համար:

3-րդ փուլի և ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար պարտքի գումարը պարտագանցման պահին հավասար է այդ վարկերի համախառն գումարին:

Պարտքի գումարը պարտագանցման պահին որոշվում է նախքան պարտագանցման տեղի ունենալու ամսաթիվը չկատարված պարտականություններով վարկերի ամորտիզացված արժեքի վերաբերյալ անցյալ ժամանակաշրջանների տվյալների հիման վրա:

Կորուստը պարտագանցման դեպքում

Անհատական հիմունքով ոչ նշանակալի 1-ին, 2-րդ և 3-րդ փուլերի վարկերի համար, Բանկը պարտագանցման դեպքում կորուստը հաշվարկում է պորտֆելի մակարդակով: Բանկը պարտագանցման դեպքում կորստի չափը հաշվարկելու համար օգտագործում է պարտագանցման ամսաթվից հետո վերականգնումների վերաբերյալ անցյալ ժամանակաշրջանների տվյալները չկատարված պարտականություններով բոլոր վարկերի կտրվածքով: Հավաքագրվում է պարտագանցման ամսաթվից հետո դրամական հոսքերի վերաբերյալ ամբողջ տեղեկատվությունը և զեղչվում է պարտագանցման ամսաթվի դրությամբ՝ յուրաքանչյուր վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքով: Դրամական հոսքերի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներառում է չկատարված պարտականություններով վարկերի գծով ստացված բոլոր տեսակի դրամական միջոցները (վարկերի մարումից ստացված դրամական միջոցներ, երաշխավորողից ստացված դրամական միջոցներ, գրավի վաճառքից ստացված դրամական միջոցներ և այլն): Անհատական հիմունքով նշանակալի 1-ին, 2-րդ և 3-րդ փուլերի վարկերի համար Բանկը պարտագանցման դեպքում կորուստը հաշվարկում է անհատական հիմունքով՝ հաշվի առնելով ակնկալվող դրամական միջոցները, ներառյալ գրավի իրացումից ստացվելիք դրամական հոսքերը:

Պարտքային ռիսկի նշանակալի ան

Բանկի կողմից մշակված քաղաքականության համաձայն՝ յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում գնահատվում է արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական գործիքի պարտքային ռիսկի նշանակալի ան սկզբնական ճանաչումից ի վեր: Որպես հիմնական չափանիշ Բանկն օգտագործում է վարկերի ժամկետանց օրերի քանակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը: Բանկը համարում է, որ պարտքային ռիսկը զգալիորեն անել է սկզբնական ճանաչումից ի վեր, եթե ակտիվների գծով վնասումները ավելի քան 30 օր ժամկետանց են:

Պարտքային ռիսկի անը գնահատելիս Բանկի ղեկավարությունը դիտարկում է նաև հետևյալ գործոնները՝

- տվյալ վարկառուի ժամկետանց օրերի քանակը Հայաստանի այլ ֆինանսական կազմակերպություններում,
- վարկառուի ֆինանսական դժվարությունները,
- վարկի պայմանների վերանայումը վարկառուի ֆինանսական վիճակի վատթարացման պատճառով,
- մակրոտնտեսական ցուցանիշների վատթարացումը և դրանց հնարավոր ազդեցությունը վարկառուի ֆինանսական արդյունքների վրա:

Ապագայամետ տեղեկատվություն և տարբեր տնտեսական սցենարներ

Ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելներում Բանկը որպես ապագայամետ տեղեկատվություն օգտագործում է մակրոտնտեսական ցուցանիշներ լայն շրջանակ, որոնցից են՝

- սպառողական գների ինդեքսը,
- Ռ-Գ ռուբլի /ՀՀ դրամ փոխարժեքը,
- արտահանման ծավալները,
- ներմուծման ծավալները,
- ՀՆԱ-ի իրական անը,
- արդյունաբերական արտադրության անը,
- անվանական ՀՆԱ,
- միջազգային պահուստները,
- գուտ արտահանումը:

Մակրոտնտեսական ցուցանիշների կանխատեսումները Բանկը ստանում է արտաքին աղբյուրներից (Տնտեսական հետաքննությունների բաժնից): Բանկի Պարտքային ռիսկի բաժնի փորձագետները գնահատում են տարբեր սցենարներին վերագրելի կշիռները:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկի յուրաքանչյուր սցենարում օգտագործված մակրոտնտեսական ցուցանիշներ/ենթադրությունները:

	Որոշված			
	ԱՊԿ սցենար	հավանականություն, %	2023թ.	2024թ.
Հիմնական գործոններ				
Սպառողական գների ինդեքս				
	Լավատեսական	20%	101.287	100.087
	Բազային	50%	104.300	103.100
	Վատատեսական	30%	107.313	106.113
Ռ-Գ ռուբլու/ՀՀ դրամ փոխարժեք				
	Լավատեսական	20%	7.6093	7.7193
	Բազային	50%	5.0000	5.1100
	Վատատեսական	30%	2.3906	2.5066
Արտահանում, մլն. ՀՀ դրամ				
	Լավատեսական	20%	6,677.13	7,111.13
	Բազային	50%	6,049.00	6,483.00
	Վատատեսական	30%	5,420.86	5,854.86
Ներմուծում, մլն. ՀՀ դրամ				
	Լավատեսական	20%	9,814.91	9,911.91
	Բազային	50%	9,100.00	9,197.00
	Վատատեսական	30%	8,385.08	8,482.08
ՀՆԱ-ի իրական անը				
	Լավատեսական	20%	107.787	107.605
	Բազային	50%	103.807	103.615
	Վատատեսական	30%	99.828	99.632

	ԱՊԿ սցենար	Որոշված		
		հավանականություն, %	2023թ. 2024թ.	
Հիմնական գործոններ				
Արդյունաբերական արտադրության ան				
	Լավատեսական	20%	8.223 8.216	
	Բազային	50%	3.428 3.427	
	Վատատեսական	30%	(1.3660) (1.3663)	
Անվանական ՀՆԱ, մլն. ՀՀ դրամ				
	Լավատեսական	20%	10,091 10,987	
	Բազային	50%	9,231 10,127	
	Վատատեսական	30%	8,371 9,267	
Միջազգային պահուստներ, մլն. ԱՄՆ դոլար				
	Լավատեսական	20%	4,730 4,447	
	Բազային	50%	4,143 3,860	
	Վատատեսական	30%	3,556 3,273	
Չուտ արտահանում, մլն. ԱՄՆ դոլար				
	Լավատեսական	20%	(2,114) (1,985)	
	Բազային	50%	(2,506) (2,377)	
	Վատատեսական	30%	(2,898) (2,769)	

Վերը աղյուսակում ներկայացված բազային կանխատեսումների հետ մեկտեղ (50% հավանականությամբ) Բանկը օգտագործում է նաև ցնցումային մակրոտնտեսական փոփոխականներ ակնկալվող պարտքային կորուստները լավատեսական (20% հավանականությամբ) և վատատեսական (20% հավանականությամբ) սցենարներով հաշվարկելու համար: Այս ցուցանիշները գնահատվում են ակնկալվող պարտքային կորուստների վերջնական ցուցանիշը ստանալու համար: 2021թ-ին Բանկը սցենարների համար կիրառել էր հետևյալ ցուցանիշները. բազային սցենարի 50% հավանականություն, լավատեսական սցենարի 20% հավանականություն և վատատեսական սցենարի 30% հավանականություն:

Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված բացահայտումները ներառում են այն ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք՝

- հաշվանցվում են Բանկի ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում կամ
- հանդիսանում են իրավաբանորեն ամրագրված հաշվանցման գլխավոր պայմանագրի կամ համանման գործիքներին վերաբերող նմանատիպ պայմանագրերի առարկա՝ անկախ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցվելու հանգամանքից:

Նմանատիպ պայմանագրերը ներառում են ածանցյալ գործիքների քրիինգի պայմանագրերը, հետզնման գլխավոր պայմանագրերը և արժեթղթերի փոխատվության գլխավոր պայմանագրերը: Համանման ֆինանսական գործիքները ներառում են ածանցյալ գործիքները, վաճառքի և հետզնման պայմանագրերը, հակադարձ վաճառքի և հետզնման պայմանագրերը և արժեթղթերի փոխատվության և փոխատվության պայմանագրերը: Ֆինանսական գործիքները, այդ թվում՝ վարկերը և ավանդները, չեն բացահայտվում ստորև ներկայացվող աղյուսակներում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ հաշվանցվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

Բանկը ստանում և ընդունում է գրավ շուկայում շրջանառվող արժեթղթերի տեսքով վաճառքի և հետզնման, հակադարձ վաճառքի և հետզնման պայմանագրերի գծով:

Այս գրավի համար գործում են տվյալ ոլորտում ընդունված ստանդարտ պայմանները: Սա նշանակում է, որ որպես գրավ ստացված/տրամադրված արժեթղթերը կարող են գրավադրվել կամ վաճառվել գործարքի ժամկետի ընթացքում, սակայն պետք է վերադարձվեն մինչև գործարքի ավարտը: Այս պայմանները յուրաքանչյուր պայմանագրային կողմին իրավունք են տալիս նաև դադարեցնել համապատասխան գործարքը՝ պայմանագրային կողմի կողմից գրավ տրամադրելու անկարողության դեպքում:

Վերը նշված պայմանագրերը չեն բավարարում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցման պայմանները: Պատճառն այն է, որ այս պայմանագրերը տալիս են ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավունք, որն իրագործելի է միայն Բանկի կամ պայմանագրային կողմերի կողմից պարտագանցում կատարելու, անվճարունակ դառնալու կամ սնանկանալու դեպքում: Բացի այդ Բանկը և վերջինիս պայմանագրային կողմերը մտադիր չեն հաշվարկն իրականացնել գուտ հիմունքով, կամ իրացնել ակտիվը և մարել պարտավորությունը միաժամանակ:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են հաշվանցման, իրագործելի գլխավոր պայմանագրերի կամ նմանատիպ պայմանագրերի առարկա հանդիսացող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ

Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների տեսակներ	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվի/ պարտավորության համախառն գումարներ	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցված՝ ճանաչված ֆին. պարտավորության/ ակտիվի համախառն գումար	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված ֆին. ակտիվների/ պարտավորությունների գուտ գումար	Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չհաշվանցված գումարներ	Ֆինանսական գործիքներ	Չուտ գումար
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով դերիտորական պարտքեր	47,116,435	-	47,116,435	(47,116,435)		-
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	47,116,435	-	47,116,435	(47,116,435)		-
Հետզնման պայմանագրերի գծով կրեդիտորական պարտքեր	(3,936,778)	-	(3,936,778)	3,936,778		-
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	(3,936,778)	-	(3,936,778)	3,936,778		-

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են հաշվանցման, իրագործելի գլխավոր պայմանագրերի կամ նմանատիպ պայմանագրերի առարկա հանդիսացող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ

Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների տեսակներ	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվի/ պարտավորության համախառն գումարներ	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցված՝ ճանաչված ֆին. պարտավորության/ ակտիվի համախառն գումար	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված ֆին. ակտիվների/ պարտավորությունների գուտ գումար	Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չհաշվանցված գումարներ	Ֆինանսական գործիքներ	Չուտ գումար
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով դերիտորական պարտքեր	7,533,683	-	7,533,683	(7,533,683)		-
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	7,533,683	-	7,533,683	(7,533,683)		-
Հետզնման պայմանագրերի գծով կրեդիտորական պարտքեր	(18,011,594)	-	(18,011,594)	18,011,594		-
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	(18,011,594)	-	(18,011,594)	18,011,594		-

Վերը աղյուսակներում բացահայտված՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների համախառն և գուտ գումարները չափվում են ամորտիզացված արժեքով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

(դ) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Բանկը կունենա դժվարություններ ֆինանսական պարտավորությունների հետ կապված իր պարտականությունները կատարելիս, որոնք մարվելու են դրամական միջոցներ կամ այլ ֆինանսական ակտիվ տրամադրելով: Իրացվելիության ռիսկն առաջանում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության անհամապատասխանության դեպքում: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության և տոկոսադրույքների համապատասխանությունը և/կամ վերահսկվող անհամապատասխանությունը հանդիսանում է իրացվելիության կառավարման հիմնարար գործոն: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ամբողջական համապատասխանությունը սովորական չէ ֆինանսական կազմակերպությունների համար՝ պայմանավորված իրականացվող գործարքների տարաբնույթությամբ և ժամկետների անորոշությամբ: Անհամապատասխանությունը հնարավորություն է տալիս բարձրացնել շահութաբերությունը, սակայն կարող է նաև մեծացնել կորուստների ռիսկը:

Բանկի կողմից իրացվելիության ռիսկի կառավարման նպատակն է ցանկացած պահի ապահովել բոլոր անհրաժեշտ միջոցները՝ դրամական հոսքերի հետ կապված պարտականությունները սահմանված ժամկետներում կատարելու համար: Իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է Տնօրենների խորհրդի կողմից:

Բանկը ձգտում է պահպանել ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված և կայուն կառուցվածք, որը կազմված է այլ բանկերից և ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված երկարաժամկետ և կարճաժամկետ վարկերից, հիմնական կորպորատիվ հաճախորդների և անհատների ավանդներից, ինչպես նաև բարձր իրացվելի ակտիվների տարբերակված պորտֆելներ՝ իրացվելիության անկանխատեսելի պահանջներն արագ և արդյունավետ բավարարելու համար:

Իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունը պահանջում է՝

- դրամական հոսքերի կանխատեսում ըստ հիմնական արտարժույթների և այդ դրամական հոսքերի հետ կապված պահանջվող իրացվելի ակտիվների մակարդակի դիտարկում,
- ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված կառուցվածքի պահպանում,
- պարտքերի կենտրոնացման և կառուցվածքի կառավարում,
- պարտքի հաշվին ֆինանսավորման ներգրավման ծրագրերի մշակում,
- բարձր իրացվելի ակտիվների պորտֆելի պահպանում, որը կարելի է հեշտությամբ իրացնել որպես ապահովություն դրամական հոսքերի դադարեցման դեպքում,
- իրացվելիության և ֆինանսավորման անընդհատությունն ապահովող ծրագրերի մշակում,
- օրենսդրական պահանջների հետ իրացվելիության ցուցանիշների համապատասխանության հսկողություն:

Ակտիվների և պարտավորությունների բաժինը կառուցվածքային ստորաբաժանումներից ստանում է տեղեկատվություն վերջիններիս ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրացվելիության կառուցվածքի և ապագայում պլանավորվող գործունեությունից ակնկալվող դրամական հոսքերի կանխատեսումների վերաբերյալ: Այնուհետև, Ակտիվների և պարտավորությունների բաժինը ձևավորում է կարճաժամկետ իրացվելի ակտիվների համապատասխան պորտֆել, որը հիմնականում բաղկացած է առևտրական նպատակով պահվող կարճաժամկետ իրացվելի արժեթղթերից, բանկերին տրված վարկերից և փոխատվություններից և այլ միջբանկային գործիքներից՝ նպատակ ունենալով ապահովել իրացվելիության բավարար մակարդակ:

Ակտիվների և պարտավորությունների բաժինն իրականացնում է իրացվելիության դիրքի հսկողություն օրական կտրվածքով և իրացվելիության կանոնավոր «ստրեսային թեստեր»՝ շուկայական սովորական և ավելի խիստ պայմանները ներառող տարբեր սցենարների շրջանակում: Սովորական շուկայական պայմաններում իրացվելիության դիրքի վերաբերյալ հաշվետվությունները ներկայացվում են վերադաս դեկավարությանը շաբաթական կտրվածքով: Իրացվելիության կառավարման վերաբերյալ որոշումները կայացնում է Ռիսկերի կառավարման բաժնի և ԱՊԿԿ-ի կողմից և իրականացվում են Ակտիվների և պարտավորությունների բաժնի կողմից:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված են ֆինանսական պարտավորությունների և փոխատվության հանձնառությունների գծով չզեղչված դրամական հոսքերը՝ ըստ պայմանագրով սահմանված ամենավաղ մարման ժամկետի: Աղյուսակներում ներկայացված դրամական ներհոսքի և արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումարն իրենից ներկայացնում է չզեղչված պայմանագրային դրամական հոսքերը ֆինանսական պարտավորությունների կամ փոխատվության հանձնառությունների գծով: Ֆինանսական երաշխավորությունների պայմանագրերի համար երաշխավորության առավելագույն գումարը բաշխվում է այն ամենավաղ ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում երաշխավորությունը կարող է օգտագործվել: Վճարումները, որոնց մասին հաճախորդները պետք է ծանուցվեն, դիտարկվում են այնպես, ինչպես եթե ծանուցումն անմիջապես ներկայացված լիներ, բացառությամբ հաճախորդների ընթացիկ հաշիվների և ցպահանջ ավանդների, որոնց համար նշված են մարումների ակնկալվող ժամկետները: Այնուամենայնիվ Բանկն ակնկալում է, որ շատ հաճախորդներ չեն պահանջի վճարումն այն ամենավաղ հնարավոր ամսաթվի դրությամբ, որին Բանկը պարտավորված կլինի կատարել վճարումը, և աղյուսակը չի արտացոլում ակնկալվող դրամական հոսքերը՝ հաշվարկված ավանդներին վերաբերող Բանկի անցյալ ժամանակաշրջանների տվյալների հիման վրա:

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունն ըստ մարման ժամկետների 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռ. արժեք
Ֆինանսական պարտավորություններ								
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	12,218,258	6,915,251	3,588,360	6,139,958	35,505,229	6,471,684	70,838,740	62,685,039
Հետգնման պայմանագրերի գծով կրեդիտորական պարտքեր	3,936,778	-	-	-	-	-	3,936,778	3,936,778
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	507,475,451	52,261,757	77,311,027	121,152,238	34,931,697	3,114,872	796,247,041	784,634,192
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	307,336	11,763,512	12,346,990	14,831,085	59,201,784	-	98,450,707	92,125,513
Ստորադաս փոխառություններ	-	671,979	373,451	1,050,655	16,603,669	24,156,666	42,856,420	28,155,324
Այլ փոխառություններ	934,054	6,145,045	3,309,888	10,442,378	44,512,889	109,346	65,453,600	58,124,688
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	405,094	112,751	494,240	1,001,811	6,918,442	13,857,311	22,789,649	11,852,055
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	525,276,971	77,870,295	97,423,956	154,618,125	190,755,268	47,709,879	1,093,654,494	1,041,513,589
Փոխատվության հանձնառություններ	70,837,784	-	-	-	-	-	70,837,784	70,837,784
Աձանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ (համախառն)	20,744,000	-	-	-	-	-	20,744,000	69,563

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունն ըստ մարման ժամկետների 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռ. արժեք
Ֆինանսական պարտավորություններ								
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	1,257,681	389,501	15,995,313	2,622,322	36,091,343	6,497,534	62,853,694	56,649,761
Հետգնման պայմանագրերի գծով կրեդիտորական պարտքեր	18,011,594	-	-	-	-	-	18,011,594	18,011,594
Հանախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	331,990,455	50,168,337	58,809,736	111,310,877	57,228,465	3,382,112	612,889,982	600,614,296
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	511,974	11,692,803	7,308,512	25,110,565	75,722,295	-	120,346,149	111,074,943
Ստորադաս փոխառություններ	-	479,860	365,880	858,550	10,912,913	26,770,951	39,388,154	27,393,716
Այլ փոխառություններ	24,381,958	9,969,585	11,445,894	32,786,958	53,692,070	5,334,749	137,611,214	127,712,418
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	411,667	84,381	496,048	991,394	6,989,806	15,185,796	24,159,092	12,106,310
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	376,565,329	72,784,467	94,421,383	173,680,666	240,636,892	57,171,142	1,015,259,879	953,563,038
Փոխավորության հանձնառություններ	67,222,556	-	-	-	-	-	67,222,556	67,222,556
Աձանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ (համախառն)	49,363,468	-	-	-	-	-	49,363,468	92,827

Վերը և ստորև ներկայացված աղյուսակներում հաճախորդներից ներգրավված միջոցներում ներառված են ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդները: Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն՝ Բանկը պարտավոր է վճարել ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդներն ավանդատուի պահանջով՝ կորցնելով հաշվեգրված տոկոսները: Ստորև ներկայացված աղյուսակում այս ավանդները դասակարգված են ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների:

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս ժամկետով	16,097,342	12,670,205
1-ից 3 ամիս ժամկետով	34,276,682	24,128,072
3-ից 6 ամիս ժամկետով	43,414,910	34,370,019
6-ից 12 ամիս ժամկետով	94,235,331	89,933,056
Ավելի քան 1 տարի ժամկետով	18,223,583	21,776,667
	206,247,848	182,878,019

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վերլուծությունն ըստ ակնկալվող մարման ժամկետների:

հազ. դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Անժամկետ	Ժամկետանց	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	113,641,023	-	-	-	-	-	-	113,641,023
Իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	42,682	248,067	1,826,015	4,414,792	4,089,619	99,993	-	10,721,168
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	15,236,202	342,014	13,240,653	24,782,156	3,684,275	78,307	-	57,363,607
Անորոշագրված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	33,805,704	29,680,999	24,959,296	26,578,714	41,677,172	-	-	156,701,885
Բանկերին տրված վարկեր և փոխառվություններ	106	18,377,009	198,842	-	-	75,518,882	-	94,094,839
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով դեբիտորական պարտքեր	47,116,435	-	-	-	-	-	-	47,116,435
Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	14,629,643	32,886,877	166,286,313	344,158,432	135,091,836	-	6,028,575	699,081,676
Ակրեդիտիվների գծով դեբիտորական պարտքեր	15,495	1,351,675	1,476,757	1,535,071	-	-	-	4,378,998
Ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքեր	651,014	964,490	4,368,662	14,897,620	2,415,129	-	29,002	23,325,917
Ֆակտորինգի գծով դեբիտորական պարտքեր	1,902,426	4,020,916	2,833,187	-	-	-	-	8,756,529
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	-	12,022,885	-	12,022,885
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ	-	-	-	-	-	10,558,974	-	10,558,974
Առգրավված ակտիվներ	-	-	-	-	-	910,030	-	910,030
Հետաձգված հարկային ակտիվ	-	-	2,470,217	-	-	-	-	2,470,217
Այլ ակտիվներ	9,928,885	691,728	55,254	5,785	41	3,930	-	10,685,623
Ընդամենը ակտիվներ	236,969,615	88,563,775	217,715,196	416,372,570	186,958,072	99,193,001	6,057,577	1,251,829,806
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	69,563	-	-	-	-	-	-	69,563
Հետզնման պայմանագրերի գծով կրեդիտորական պարտքեր	3,936,778	-	-	-	-	-	-	3,936,778
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	12,215,832	6,890,815	9,382,478	29,805,387	4,390,527	-	-	62,685,039
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	284,163,447	131,565,540	268,015,959	98,275,415	2,613,831	-	-	784,634,192
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	306,249	11,616,749	26,237,617	53,964,898	-	-	-	92,125,513
Ստորադաս փոխառություններ	-	659,880	1,351,053	13,196,559	12,947,832	-	-	28,155,324
Այլ փոխառություններ	932,500	6,093,482	13,307,272	37,717,185	74,249	-	-	58,124,688
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	403,977	110,981	1,419,767	5,048,071	4,869,259	-	-	11,852,055
Ընթացիկ հարկային պարտավորություն	-	-	11,302,060	-	-	-	-	11,302,060
Փոխատվության հանձնառությունների գծով պահուստ	303,276	-	-	-	-	-	-	303,276
Այլ պարտավորություններ	4,192,023	2,029,227	20,368,523	-	-	-	-	26,589,773
Ընդամենը պարտավորություններ	306,523,645	158,966,674	351,384,729	238,007,515	24,895,698	-	-	1,079,778,261
Չուս դիրքը	(69,554,030)	(70,402,899)	(133,669,533)	178,365,055	162,062,374	99,193,001	6,057,577	172,051,545

Աղյուսակում ներկայացված մարման ժամկետների վերլուծությունն արտացոլում է անցյալ ժամանակաշրջանների օրինաչափությունը և հաճախորդների ընթացիկ հաշիվների փաստացի մարումների ծավալը:

* Բացասական կարճաժամկետ իրացվելիության դիրքը կառավարելու համար Բանկն օգտագործում է ֆինանսական արժեթղթերը, որոնք կարող են վաճառվել կամ գրավադրվել հետզնման պայմանագրերի դիմաց և հիմնվում է այն ենթադրության վրա, որ ընթացիկ հաշիվներից ելքագրված գումարները և ժամկետային ավանդները կփոխարինվեն:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում նախատեսված գումարների վերլուծությունն ըստ ակնկալվող մարման ժամկետների:

հազ. դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Անժամկետ	Ժամկետանց	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	264,090,145	-	-	-	-	-	-	264,090,145
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	100,781	238,861	2,128,106	5,048,285	707,927	-	-	8,223,960
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	-	599,712	890,335	6,362,801	4,127,105	36,832	-	12,016,785
Անդրտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	-	168,420	9,202,239	25,558,858	18,756,791	-	-	53,686,308
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	8,142,953	-	244,424	240,070	-	34,705,814	-	43,333,261
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով դեբիտորական պարտքեր	7,533,683	-	-	-	-	-	-	7,533,683
Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	16,142,251	26,281,774	114,696,923	274,659,773	188,505,427	-	11,857,174	632,143,322
Ակրեդիտիվների գծով դեբիտորական պարտքեր	12,287	-	7,254,082	3,393,161	-	-	-	10,659,530
Ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքեր	501,240	787,418	3,788,991	12,808,925	1,536,158	-	53,680	19,476,412
Ֆակտորինգի գծով դեբիտորական պարտքեր	1,822,319	5,015,987	3,968,694	-	-	-	-	10,807,000
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	-	10,649,082	-	10,649,082
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ	-	-	-	-	-	11,163,102	-	11,163,102
Առգրավված ակտիվներ	-	-	-	-	-	1,326,280	-	1,326,280
Այլ ակտիվներ	3,797,175	154,262	5,718,216	-	-	1,608,482	-	11,278,135
Ընդամենը ակտիվներ	302,142,834	33,246,434	147,892,010	328,071,873	213,633,408	59,489,592	11,910,854	1,096,387,005
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	48,436	3,415	3,415	37,561	-	-	-	92,827
Հետզնման պայմանագրերի գծով կրեդիտորական պարտքեր	18,011,594	-	-	-	-	-	-	18,011,594
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	1,073,040	386,129	18,478,015	31,798,407	4,914,170	-	-	56,649,761
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	227,912,582	80,205,899	192,026,344	97,842,183	2,627,288	-	-	600,614,296
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	509,715	11,582,804	31,079,421	67,903,003	-	-	-	111,074,943
Ստորադաս փոխառություններ	-	473,725	1,170,804	8,871,702	16,877,485	-	-	27,393,716
Այլ փոխառություններ	24,380,554	10,003,838	43,012,382	47,236,012	3,079,632	-	-	127,712,418
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	278,947	-	649,879	2,218,529	8,958,955	-	-	12,106,310
Ընթացիկ հարկային պարտավորություն	-	-	454,831	-	-	-	-	454,831
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	-	-	664,044	-	-	-	-	664,044
Փոխատվության հանձնառությունների գծով պահուստ	244,929	-	-	-	-	-	-	244,929
Այլ պարտավորություններ	3,846,937	1,641,858	6,947,292	-	-	-	-	12,436,087
Ընդամենը պարտավորություններ	276,306,734	104,297,668	294,486,427	255,907,397	36,457,530	-	-	967,455,756
Չուտ դիրքը	25,836,100	(71,051,234)	(146,594,417)	72,164,476	177,175,878	59,489,592	11,910,854	128,931,249

Աղյուսակում ներկայացված մարման ժամկետների վերլուծությունն արտացոլում է անցյալ ժամանակաշրջանների օրինաչափությունը և հաճախորդների ընթացիկ հաշիվների փաստացի մարումների ծավալը:

Իրացվելիության ռիսկի կառավարման համար Բանկի կողմից կիրառվող հիմնական ուղենիշը բարձր իրացվելի ակտիվների և ցպահանջ պարտավորությունների հարաբերակցությունն է: Այս նպատակով բարձր իրացվելի ակտիվները ներառում են դրամական միջոցները, նոստրո հաշիվները, ՀՀ կառավարության և ՀՀ ԿԲ-ի կողմից թողարկված պարտքային արժեթղթերը և այն կորպորատիվ պարտքային արժեթղթերը, որոնց համար գործում է ակտիվ և իրացվելի շուկա, որոնք գրավադրված չեն և որոնց օգտագործումը ոչ մի կերպ սահմանափակված չէ: Ցպահանջ պարտավորությունները ներառում են հաճախորդների ընթացիկ հաշիվները և ցպահանջ ավանդները, ինչպես նաև ըստ պահանջի վճարման ենթակա այլ պարտավորությունները: Ստորև ներկայացված է բարձր իրացվելի ակտիվների և ցպահանջ պարտավորությունների հարաբերակցությունը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում.

	2022թ. հազ. դրամ Աուդիտի չենթարկված	2021թ. հազ. դրամ Աուդիտի չենթարկված
Առ 31 դեկտեմբերի	75.22%	118.5%
Դեկտեմբեր ամսվա միջին ցուցանիշ	75.48%	110.18%

Վերը ներկայացված հարաբերակցությունը կիրառվում է նաև ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված իրացվելիության սահմանաչափի հետ համապատասխանությունը գնահատելու համար, որը չպետք է պակաս լինի 60%-ից:

31 Կապիտալի կառավարում

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են ապահովել համապատասխանություն Բանկի կապիտալի համար գործող արտաքին պահանջներին և պահպանել բարձր պարտքային վարկանիշ ու կապիտալի լավ ցուցանիշներ՝ գործունեությանն աջակցելու և բաժնետիրական արժեքը առավելագույնի հասցնելու համար:

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և կատարում է ճշգրտումներ տնտեսական պայմանների փոփոխությունների ու իր գործունեության ռիսկային բնույթին համապատասխան: Կապիտալը կառուցվածքը պահպանելու կամ դրա հետ կապված ճշգրտումներ կատարելու համար Բանկը կարող է ճշգրտել բաժնետերերին վճարվելիք շահաբաժինների գումարը, վերադարձնել կապիտալը բաժնետերերին կամ թողարկել արժեթղթեր: Կապիտալի կառավարման նպատակները, քաղաքականությունը և ընթացակարգերը որևէ կերպ չեն փոխվել նախորդ տարիների համեմատությամբ:

Բանկի կապիտալի չափի պահանջները սահմանվում և վերահսկվում են ՀՀ ԿԲ-ի կողմից: ՀՀ ԿԲ-ի ներկայիս պահանջների համաձայն՝ բանկերի նվազագույն ընդհանուր կապիտալը պետք է կազմի 30,000,000 հազար դրամ (2021թ-ին՝ 30,000,000 հազար դրամ): 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կապիտալի չափը համապատասխանում էր ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված նվազագույն կապիտալի պահանջներին:

Բանկը որպես կապիտալ սահմանում է օրենսդրությամբ վարկային կազմակերպությունների համար որպես կապիտալ սահմանված հոդվածները: ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կապիտալի ներկայիս պահանջների համաձայն, որոնք հիմնված են Բազելյան համաձայնագրի սկզբունքների վրա, բանկերը պետք է ապահովեն, որպեսզի կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցության ցուցանիշը («կապիտալի համարժեքության ցուցանիշ») բարձր լինի սահմանված նվազագույն մակարդակից: 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ սահմանված նվազագույն մակարդակը կազմում էր 12%: 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը համապատասխանում էր սահմանված ցուցանիշին:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 1988թ. Բազելյան համաձայնագրի պահանջների համաձայն հաշվարկված կապիտալի կառուցվածքի վերլուծությունը՝ հետագա փոփոխություններով, այդ թվում՝ շուկայական ռիսկերի ներառման հետ կապված փոփոխություններով, դեկտեմբեր ամսվա համար:

	2022թ. հազ. դրամ Աուդիտի չենթարկված	2021թ. հազ. դրամ Աուդիտի չենթարկված
1-ին դասի կապիտալ	160,143,954	117,695,856
2-րդ դասի կապիտալ	23,339,633	26,136,335
Ընդամենը կապիտալ	183,483,587	143,832,191
Ընդամենը ռիսկով կշռված ակտիվներ	1,054,403,657	940,874,175
Ընդամենը կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների տոկոսային հարաբերակցություն (ընդամենը կապիտալի հարաբերակցություն)	17.40%	15.29%

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ռիսկի կշիռների հիերարխիայի միջոցով, որոնք դասակարգված են ըստ բնույթի և արտացոլում են յուրաքանչյուր ակտիվի և պայմանագրային կողմի հետ կապված պարտքային, շուկայական և այլ ռիսկերի գնահատականը՝ հաշվի առնելով պահանջներին համապատասխանող ցանկացած գրավ կամ երաշխավորություն: Նմանատիպ մոտեցում է կիրառվում չճանաչված պայմանագրային հանձնառությունների համար՝ որոշակի ճշգրտումներով՝ հնարավոր կորուստների առավել պայմանական բնույթն արտացոլելու նպատակով:

32 Փոխատվության հանձնառություններ

Բանկն ունի վարկեր տրամադրելու հանձնառություններ: Այս հանձնառությունները նախատեսում են վարկային ռեսուրսների տրամադրում հաստատված վարկերի, վարկային քարտերի սահմանաչափերի և օվերդրաֆտների տեսքով:

Բանկը տրամադրում է ֆինանսական երաշխավորություններ և ակրեդիտիվներ երրորդ անձանց հանդեպ հաճախորդների պարտավորությունների կատարումը երաշխավորելու համար: Այս պայմանագրերն ունեն ֆիքսված ժամկետներ՝ սովորաբար մինչև հինգ տարի:

Փոխատվության հանձնառությունների, ֆինանսական երաշխավորությունների և ակրեդիտիվների հետ կապված Բանկը կիրառում է պարտքային ռիսկի կառավարման նույն քաղաքականությունը և ընթացակարգերը, որոնք գործում են իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց վարկեր տրամադրելիս:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են փոխատվության հանձնառությունների պայմանագրային գումարներն ըստ դասերի: Աղյուսակում փոխատվության հանձնառությունների գծով արտացոլված գումարները ենթադրում են, որ գումարներն ամբողջությամբ տրամադրված են: Աղյուսակում երաշխավորությունների և ակրեդիտիվների գծով արտացոլված գումարներն իրենցից ներկայացնում են առավելագույն հաշվապահական վնասը, որը կճանաչվի հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե պայմանագրային կողմերը չկատարեն իրենց պայմանագրային պարտականությունները:

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Պայմանագրային գումար		
Վարկային քարտերի գծով հանձնառություններ	23,013,339	19,626,093
Ոչ ֆինանսական երաշխավորություններ	21,436,057	17,939,675
Չօգտագործված օվերդրաֆտներ	13,460,009	14,872,110
Ֆինանսական երաշխավորություններ և ակրեդիտիվներ	8,765,212	6,716,448
Չօգտագործված վարկեր և վարկային գծով	4,163,167	8,068,230
	70,837,784	67,222,556
Արժեզրկման գծով պահուստ	(303,276)	(244,929)

Բացի վերը նշված փոխատվության հանձնառություններից, Բանկն ունի չօգտագործված վարկեր և վարկային գծեր, որոնց օգտագործումը պետք է լրացուցիչ հաստատվի Բանկի կողմից: Բանկը համարում է, որ մնացորդների գծով հանձնառություններ չեն ստանձվել: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդները, որոնց գծով հանձնառություններ չեն ստանձվել, կազմում են 33,228,645 հազար դրամ (2021թ-ին՝ 22,241,919 հազար դրամ):

Վերը ներկայացված ընդհանուր պայմանագրային փոխատվության հանձնառությունները պարտադիր չէ որ իրենցից ներկայացնեն դրամական միջոցների գծով ապագա պահանջներ, քանի որ այս հանձնառությունները կարող են ուժը կորցնել կամ դադարել մինչև կատարվելը:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 49,391,947 հազար դրամ գումարով ֆինանսական փոխատվության հանձնառությունները դասվել են 1-ին փուլ (2021թ-ին՝ 49,270,191 հազար դրամ), 9,735 հազար դրամ գումարով հանձնառությունները՝ 2-րդ փուլ (2021թ-ին՝ 7,490 հազար դրամ) և 45 հազար դրամ գումարով հանձնառությունները՝ 3-րդ փուլ (2021թ-ին՝ 5,200 հազար դրամ):

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է հանձնառությունների գծով կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

հազ. դրամ	2022թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Հանձնառություններ				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	238,771	1,670	4,488	244,929
Սկզբնավորված նոր հանձնառություններ	1,840,533	-	-	1,840,533
Ժամկետը լրացած հանձնառություններ	(1,853,327)	(24,935)	(52,625)	(1,930,887)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	28	-	(28)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(1,880)	1,880	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(22)	-	22	-
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում	77,246	23,269	48,186	148,701
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	301,349	1,884	43	303,276

հազ. դրամ	2021թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Հանձնառություններ				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	325,743	14,145	19,331	359,219
Սկզբնավորված նոր հանձնառություններ	65,457	-	-	65,457
Ժամկետը լրացած հանձնառություններ	(125,433)	(4,058)	(60)	(129,551)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	28,085	(8,814)	(19,271)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(397)	397	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(4,202)	-	4,202	-
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում	(50,482)	-	286	(50,196)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	238,771	1,670	4,488	244,929

33 Պայմանական դեպքեր

(ա) Դատական վարույթներ

Բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկը կարող է հանդես գալ որպես դատական վարույթների և հայցերի կողմ: Ղեկավարությունը գտնում է, որ նման վարույթների կամ հայցերի արդյունքում առաջացող պարտավորությունների վերջնական գումարը, եթե այդպիսիք լինեն, նշանակալի բացասական ազդեցություն չի ունենա ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործունեության արդյունքների վրա:

(բ) Պայմանական հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի հարկային համակարգը, լինելով համեմատաբար նոր, բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատական որոշումների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք երբեմն հստակ չեն, հակասական են, ինչը ենթադրում է տարբեր մեկնաբանություններ: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են սահմանել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել այլ երկրների ռիսկերի համեմատ շատ ավելի մեծ ռիսկեր: Ղեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանաբար է ճանաչել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի կիրառելի հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատական որոշումների իր մեկնաբանությունների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են էական լինել այս ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

34 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

(ա) Հսկողություն

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի բաժնետերերն են՝ «Իմաստ Գրուպ» (Սի-Ուայ) (48.87%), ՎՋԵԲ (17.73%), ԱՉԲ (13.92%), «Ի-Էս-Փի-Էս Հոլդինգ Լիմիթիդ» (11.98%) և «Աֆեյան հիմնադրամ Հայաստանի համար» Ինկ. (7.5%):

2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի վերջնական հսկող կողմ:

(բ) Գործարքներ առանցքային կառավարչական անձնակազմի հետ

Ստորև ներկայացված է անձնակազմի գծով ծախսերում ներառված ընդհանուր վարձատրությունը դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումներ	<u>8,095,863</u>	<u>3,139,168</u>

Այս գումարները ներառում են առանցքային կառավարչական անձնակազմի հատուցումները, որոնք հաշվեգրված են համապատասխան ժամանակաշրջանների շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում:

Ստորև ներկայացված են առանցքային կառավարչական անձնակազմի հետ գործարքների մնացորդները և միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	2022թ. հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %	2021թ. հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
Հաճախորդներին տրված վարկեր	698,522	9.00%	863,356	7.13%
Այլ ակտիվներ	511	-	1,697	-
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	1,173,418	7.78%	714,739	6.22%
Պարտատոմսեր	269,127	5.01%	1,880,277	5.55%
Այլ պարտավորություններ	7,000,000	-	2,100,000	-

Ստորև ներկայացված են առանցքային կառավարչական անձնակազմի հետ գործարքների գծով շահույթում կամ վնասում արտացոլված գումարները դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Շահույթ կամ վնաս		
Տոկոսային եկամուտ	54,980	59,241
Տոկոսային ծախս	(31,161)	(25,453)

(գ) Գործարքներ այլ կապակցված կողմերի հետ

Ստորև ներկայացված են 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ կապակցված կողմերի հետ գործարքների մնացորդները և համապատասխան միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները, ինչպես նաև 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի ավարտված տարվա շահույթում կամ վնասում այդ գործարքների գծով արտացոլված գումարները:

	Մայր ընկերություն		Նշանակալի ազդեցություն ունեցող բաժնետեր		Հիմնական բաժնետեր ընկերության դուստր ընկերություններ		Հիմնական բաժնետիրոջ հետ կապակցված այլ ընկերություններ և այլ կապակցված կողմեր		Ընդամենը հազ. դրամ
	Միջին արդյունավետ		Միջին արդյունավետ		Միջին արդյունավետ		Միջին արդյունավետ		
	հազ. դրամ	տոկոսադր., %	հազ. դրամ	տոկոսադր., %	հազ. դրամ	տոկոսադր., %	հազ. դրամ	տոկոսադր., %	
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն Ակտիվներ									
Հանախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	441	7%	-	-	-	-	1,659,853	8.95%	1,660,294
Այլ ակտիվներ	-	-	-	-	-	-	176	-	176
Պարտավորություններ									
Հանախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ									
- Ընթացիկ հաշիվներ և ցլահանգ ալվանդներ	26,186	-	167,216	-	443,769	-	2,829,849	-	3,467,020
- Ժամկետային ավանդներ	-	-	-	-	-	-	268,174	4.00%	268,174
Թողարկված պարտատոմսեր	-	-	146,240	9.67%	64,163	7.64%	69,739	4.71%	280,142
Այլ փոխառություններ	-	-	12,011,811	6.15%	-	-	-	-	12,011,811
Այլ պարտավորություններ	-	-	26,670	-	1,837	-	1,056	-	29,563
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չճանաչված հողվածներ									
Ստացված երաշխավորություններ	-	-	6,928,468	0.72%	-	-	-	-	6,928,468
Շահույթ/(վնաս)									
Տոկոսային եկամուտ	-	-	2,655	-	-	-	170,246	-	172,901
Տոկոսային ծախս	-	-	(601,097)	-	(25,858)	-	(33,126)	-	(660,081)
Այլ ծախսեր	-	-	-	-	(38,196)	-	(98,000)	-	(136,196)

Ստորև ներկայացված են 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ կապակցված կողմերի հետ գործարքների մնացորդները և համապատասխան միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները, ինչպես նաև 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի ավարտված տարվա շահույթում կամ վնասում այդ գործարքների գծով արտացոլված գումարները:

	Մայր ընկերություն		Նշանակալի ազդեցություն ունեցող բաժնետեր		Հիմնական բաժնետեր ընկերության դուստր ընկերություններ		Հիմնական բաժնետիրոջ հետ կապակցված այլ ընկերություններ և այլ կապակցված կողմեր		Ընդամենը հազ. դրամ
	Միջին արդյունավետ		Միջին արդյունավետ		Միջին արդյունավետ		Միջին արդյունավետ		
	հազ. դրամ	տոկոսադր., %	հազ. դրամ	տոկոսադր., %	հազ. դրամ	տոկոսադր., %	հազ. դրամ	տոկոսադր., %	
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն Ակտիվներ									
Հանախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	-	-	-	-	-	2,216,840	8.97%	2,216,840
Այլ ակտիվներ	-	-	-	-	-	-	331	-	331
Պարտավորություններ									
Հանախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ									
- Ընթացիկ հաշիվներ և ցլպահանջ ավանդներ	10,217	-	188,113	0.00%	84,382	0.00%	1,788,473	0.00%	2,071,185
- Ժամկետային ավանդներ	-	-	-	-	52,831	2.2%	408,390	3.50%	461,221
Թողարկված պարտատոմսեր	-	-	-	-	768,761	6.86%	710,548	4.85%	1,479,309
Այլ փոխառություններ	-	-	4,011,965	3.86%	-	-	-	-	4,011,965
Այլ պարտավորություններ	-	-	5,823	0.0%	28	-	-	-	5,851
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չճանաչված հոդվածներ									
Ստացված երաշխավորություններ	-	-	9,205,743	0.64%	-	-	-	-	9,205,743
Շահույթ/(վնաս)									
Տոկոսային եկամուտ	-	-	4,241	-	-	-	151,121	-	155,362
Տոկոսային ծախս	-	-	(598,548)	-	(17,649)	-	(12,627)	-	(628,824)
Այլ ծախսեր	-	-	-	-	(47,864)	-	(41,210)	-	(89,074)

35 Ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ. իրական արժեք և հաշվապահական հաշվառման դասակարգում

Բանկը ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը չափելիս կիրառում է ստորև ներկայացված իրական արժեքի հիերարխիան, որն արտացոլում է չափումների ժամանակ օգտագործված ելակետային տվյալների նշանակալիությունը:

- 1-ին մակարդակ. նույն գործիքների համար գործող շուկայում գնանշված գները (չճշգրտված):
- 2-րդ մակարդակ. 1-ին մակարդակում ներառված գնանշված գներից տարբեր ելակետային տվյալները, որոնք դիտելի են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ), կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գներից ստացվող): Այս դասակարգը ներառում է այն գործիքները, որոնց գնահատման համար կիրառվել են նմանատիպ գործիքների համար գործող շուկայում գնանշված գները, նմանատիպ գործիքների համար գնանշված գներն ակտիվ չհամարվող շուկաներում, կամ գնահատման այլ մեթոդներ, որտեղ բոլոր նշանակալի ելակետային տվյալներն ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն դիտելի են շուկայական տվյալներից:
- 3-րդ մակարդակ. ոչ դիտելի ելակետային տվյալներ: Այս դասակարգը ներառում է բոլոր այն գործիքները, որոնց դեպքում գնահատման մեթոդները ներառում են դիտելի տվյալների վրա չհիմնված ելակետային տվյալները և ոչ դիտելի ելակետային տվյալները նշանակալի ազդեցություն ունեն գործիքի գնահատման վրա: Այս դասակարգը ներառում է այն գործիքները, որոնք գնահատվում են նմանատիպ գործիքների համար գնանշված գների հիման վրա, որոնց գծով պահանջվում են նշանակալի ոչ դիտելի ճշգրտումներ կամ ենթադրություններ՝ գործիքների միջև տարբերություններն արտացոլելու համար:

2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բոլոր ֆինանսական գործիքների, բացառությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների և ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի, գնահատված իրական արժեքները մոտավորապես համապատասխանում են դրանց հաշվեկշռային արժեքներին: Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների իրական արժեքը դասվել է իրական արժեքի հիերարխիայի 3-րդ մակարդակին, իսկ ամորտիզացված արժեքով չչափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքը դասվել է իրական արժեքի հիերարխիայի 2-րդ մակարդակին:

2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ուներ ՀՀ ԿԲ-ից ՀՀ դրամով և 5.5%-7.5% անվանական տոկոսադրույքով ստացված վարկեր (Ծանոթագրություն 23): Վարկերը համարվում են շուկայի առանձին սեգմենտի վարկեր, հետևաբար, Բանկը գնահատում է, որ վարկերը ստացվել են շուկայական տոկոսադրույքներով:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված են հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների և ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի հաշվեկշռային և իրական արժեքները 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	Հաշվեկշռային արժեք հազ. դրամ	Իրական արժեք հազ. դրամ	Տարբերություն հազ. դրամ
2022թ.			
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	735,543,120	734,855,639	687,481
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	156,701,885	155,572,929	1,128,956
Ընդամենը	892,245,005	890,428,568	1,816,437
2021թ.			
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	673,086,264	673,496,654	(410,390)
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	53,686,308	51,373,099	2,313,209
Ընդամենը	726,772,572	724,869,753	1,902,819

Ստորև բերվող աղյուսակում իրական արժեքի հիերարխիայի համապատասխան մակարդակների կտրվածքով ներկայացված է այն ֆինանսական գործիքների վերլուծությունը, որոնք չափվում են իրական արժեքով և որոնց համար բացահայտված է իրական արժեքը 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Գումարները հիմնված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վրա:

հազ. դրամ	1-ին մակարդակ	2-րդ մակարդակ	3-րդ մակարդակ	Ընդամենը
Իրական արժեքով չափվող ակտիվներ և պարտավորություններ				
Իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ				
- Պարտքային և հաստատուն եկամտով այլ գործիքներ	-	10,118,791	-	10,118,791
- Ածանցյալ ակտիվներ	-	602,377	-	602,377
- Ածանցյալ պարտավորություններ	-	(69,563)	-	(69,563)
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ				
- Ներդրումային արժեթղթեր	45,230	57,318,377	-	57,363,607
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ակտիվներ և պարտավորությունների բացահայտված իրական արժեք				
- Հանախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	-	734,855,639	734,855,639
- Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	-	155,572,929	-	155,572,929
	45,230	223,542,911	734,855,639	958,443,780

Ստորև բերվող աղյուսակում իրական արժեքի հիերարխիայի համապատասխան մակարդակների կտրվածքով ներկայացված է այն ֆինանսական գործիքների վերլուծությունը, որոնք չափվում են իրական արժեքով և որոնց համար բացահայտված է իրական արժեքը 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Գումարները հիմնված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վրա:

հազ. դրամ	1-ին մակարդակ	2-րդ մակարդակ	3-րդ մակարդակ	Ընդամենը
Իրական արժեքով չափվող ակտիվներ և պարտավորություններ				
Իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ				
- Պարտքային և հաստատուն եկամտով այլ գործիքներ	-	8,146,238	-	8,146,238
- Ածանցյալ ակտիվներ	-	77,722	-	77,722
- Ածանցյալ պարտավորություններ	-	(92,827)	-	(92,827)
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ				
- Ներդրումային արժեթղթեր	474,498	11,542,287	-	12,016,785
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ակտիվներ և պարտավորությունների բացահայտված իրական արժեք				
- Հանախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	-	673,496,654	673,496,654
- Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	-	51,373,099	-	51,373,099
	474,498	71,046,519	673,496,654	745,017,671

Իրական արժեքի այս գնահատականի նպատակն է ներկայացնել այն մոտավոր գինը, որը շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքում կստացվեր ակտիվը վաճառելու կամ կվճարվեր պարտավորությունը փոխանցելու համար չափման ամսաթվի դրությամբ: Այնուամենայնիվ, հաշվի առնելով անորոշությունները և կողմնակալ դատողությունները, իրական արժեքը չպետք է դիտվի որպես իրացման գին՝ անմիջապես ակտիվների վաճառքի կամ պարտավորությունների փոխանցման ժամանակ:

Գնահատման մեթոդները ներառում են զուտ ներկա արժեքի և գեղջված դրամական հոսքերի մոդելները, նմանատիպ գործիքների հետ համեմատությունը, որոնց համար առկա են շուկայական դիտելի գները, և գնահատման այլ մոդելները: Գնահատման մեթոդներում կիրառվող ենթադրությունները և ելակետային տվյալները ներառում են ոչ ռիսկային և ուղենիշային տոկոսադրույքները, վարկային սփրեդերը և այլ հավելավճարները, որոնք օգտագործվում են գեղջման դրույքները, պարտատոմսերի և բաժնետոմսերի գները, արտարժույթի փոխարժեքները, բաժնային գործիքների և բաժնային գործիքների ինդեքսի գները գնահատելու համար: Գնահատման մեթոդների նպատակն է ստանալ այն իրական արժեքը, որն արտացոլում է ֆինանսական գործիքի գինը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, որը կորոշվեր շուկայի մասնակիցների կողմից «անկախ կողմերի միջև գործարքում»:

Սովորական և ավելի պարզ ֆինանսական գործիքների, այդ թվում՝ միայն դիտելի շուկայական տվյալներ օգտագործող և դեկավարության դատողություններ և գնահատումներ գրեթե չսպասանջող տոկոսադրույքի և արժույթային սվոփերի, իրական արժեքը որոշելու համար Բանկը կիրառում է ընդունված գնահատման մոդելները: Դիտելի գները և մոդելի ելակետային տվյալները սովորաբար հասանելի են շուկայում ցուցակված պարտքային և բաժնային արժեթղթերի, բորսայում շրջանառվող ածանցյալ գործիքների և բորսայում չշրջանառվող պարզ ածանցյալ գործիքների, այդ թվում՝ տոկոսադրույքի սվոփերի համար: 2-րդ մակարդակ դասված ֆինանսական գործիքների համար Բանկն օգտագործում է նմանատիպ գործիքների համար գնանշվող գներն այն շուկաներում, որոնք համարվում են գրեթե ոչ գործող:

Հանախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների իրական արժեքը գնահատելու համար դեկավարությունը առաջնորդվել է հետևյալ ենթադրություններով՝ արտարժույթով արտահայտված վարկերի գծով 5.9%-12.1% գեղջման դրույքները և ՀՀ դրամով արտահայտված վարկերի գծով 9.4%-16.1% գեղջման դրույքները կիրառվում են հանախորդներին տրված վարկերից և փոխատվություններից ակնկալվող դրամական հոսքերը գեղջելու համար:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքը գնահատելու համար դեկավարությունը առաջնորդվել է հետևյալ ենթադրություններով՝ 10.9%-12.0% գեղջման դրույքները կիրառվում են ՀՀ դրամով արտահայտված արժեթղթերի գծով և 1.2%-12.4% գեղջման դրույքները՝ արտարժույթով արտահայտված արժեթղթերի գծով:

36 Տերմինների բառարան

Հապավում	Սահմանում
IFRS	Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներ
ISAs	Աուդիտի միջազգային ստանդարտներ
IESBA Code	Հաշվապահների էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված Պրոֆեսիոնալ հաշվապահների էթիկայի միջազգային կանոնագիրք
IMF	Արժույթի միջազգային հիմնադրամ
CBA	Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ
ALCO	Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտեի
FCA	Ֆինանսական կարգավորման և վերահսկողության վարչություն
ECL	Ակնկալվող պարտքային կորուստներ
PD	Պարտագանգման տեղի ունենալու հավանականություն
LGD	Կորուստը պարտագանգման դեպքում
FVTPL	Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող
FVOCI	Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող
EIR	Արդյունավետ տոկոսադրույք
SPPI	Միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ
EPS	Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող շահույթ
LTECL	Ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներ
12mECL	12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստները
POCI	Ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված
EAD	Պարտքի գումարը պարտագանգման պահին
SOFR	Ապահովված օվերնայթ ֆինանսավորման տոկոսադրույք
LIBOR	Լոնդոնի միջբանկային առաջարկի տոկոսադրույք
EURIBOR	Եվրոպական միջբանկային առաջարկի տոկոսադրույք
ICR	Ներքին վարկանշավորում